

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra geografie

Studijní obor: Geografie pro veřejnou správu

Simona Šitnerová

MIGRACE OBYVATELSTVA V REGIONU ORP MILEVSKO

Bakalářská práce

České Budějovice 2012

Vedoucí bakalářské práce: doc. RNDr. Dagmar Popjaková, PhD.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Simona Šitnerová

V Nadějkově 25. 4. 2012

Poděkování:

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní doc. RNDr. Dagmar Popjakové, PhD. za množství cenných rad, informací a materiálů, které mi během tvorby práce poskytla. Za technickou podporu při třídění dat děkuji panu Tomáši Andělovi.

Anotace

ŠITNEROVÁ, S. (2012): Migrace obyvatelstva v regionu ORP Milevsko. Bakalářská práce. Katedra geografie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 99 s.

Předložená bakalářská práce se věnuje vnitřní a vnější migraci správního obvodu obce s rozšířenou působností Milevsko, coby územně správní jednotky Jihočeského kraje zřízené k roku 2003. Po stručnějším rozboru historického vývoje migrace na celém území České republiky, v Jihočeském kraji a v regionu Písecka, následuje hlubší analýza bilančních a strukturálních charakteristik migrace sledovaného správního obvodu obce s rozšířenou působností v letech 1992 až 2009. Textová část je doplněna kartografickou, grafickou a tabulkovou přílohou.

Klíčová slova:

vnitřní a vnější migrace, správní obvod obce s rozšířenou působností Milevsko, migrační toky, strukturální charakteristiky migrace

Annotation

ŠITNEROVÁ, S. (2012): Migration of population in the region of village with extensive authority Milevsko. Bachelor thesis, University of South Bohemia, Pedagogical faculty, Department of Geography, 99 p.

This B. A. thesis deals with inner and outer migration in the district of a village with extensive authority Milevsko which is an administrative unit of South Bohemia region established in 2003. First it briefly analyses the historical development of migration in the whole area of the Czech Republic, in the South Bohemia region and Písek district and then a profound analysis follows which deals with balanced and structural migration characteristics in this monitored district of a village with extensive authority Milevsko from 1992 to 2009. Besides the text itself the thesis includes a cartographic, graphic and chart supplement.

Keywords:

inner and outer migration, the district of a village with extensive authority Milevsko, migration flows, structural characteristics of migration

Obsah

Úvod	7
1. Teoreticko-metodická východiska.....	8
1. 1 Metodika zpracování práce.....	8
1. 2 Použité zdroje	10
1. 2. 1 Přehled literatury	10
1. 2. 2 Statistická data o migraci a jejich získávání.....	14
1. 3 Terminologie a ukazatele	17
1. 3. 1 Přirozený pohyb obyvatelstva	17
1. 3. 2 Mechanický (prostorový) pohyb obyvatelstva	18
1. 3. 3 Definice správního obvodu obce s rozšířenou působností	20
2. Geografická charakteristika regionu.....	21
2. 1 Fyzicko-geografická a sociálně-ekonomická charakteristika SO ORP Milevsko.....	21
2. 1. 1 Poloha a vymezení v rámci sídelní struktury.....	21
2. 1. 2 Stručná historie území	22
2. 1. 3 Fyzicko-geografické předpoklady území	23
2. 1. 4 Sociálně-ekonomické předpoklady území.....	24
2. 2 Demografická analýza území	28
3. Analýza migračního vývoje regionu	32
3. 1 Migrační vývoj regionu od konce druhé světové války	32
3. 1. 1 Poválečný vývoj migrace na území Čech.....	32
3. 1. 2 Poválečný vývoj migrace na území Jihočeského kraje	36
3. 1. 3 Poválečný vývoj migrace na území okresu Písek.....	39
3. 2 Migrační obraz SO ORP Milevsko v letech 1992 – 2009	42
3. 2. 1 Migrační bilance	42
3. 2. 2 Migrační toky	50
3. 2. 3 Strukturální charakteristiky migrantů.....	57
3. 2. 3. 1 Pohlavní struktura migrantů	57
3. 2. 3. 2 Věková struktura migrantů	61
3. 2. 3. 3 Vzdělanostní struktura migrantů	68
3. 2. 3. 4 Migrace dle rodinného stavu migrantů.....	73
3. 2. 4 Důvody stěhování	76
3. 2. 5 Migrace uvnitř SO ORP Milevska	80
Závěr	89
Seznam literatury	91
Statistické prameny dat a internetové zdroje informací.....	94
Seznam příloh	96

Úvod

Prostorová mobilita obyvatelstva ve všech svých podobách a důsledcích se po politicko-společenských změnách na konci 80. let stala častým tématem odborných demografických a geografických studií vznikajících v České republice. Výzkum konkrétně v oblasti migračních procesů, coby „trvalého druhu“ prostorové mobility, totiž všeobecně umožňuje hlouběji nahlédnout do socioekonomických změn a vývoje naší společnosti odrážejících se mimo jiné právě v trvalých přesunech obyvatelstva v prostoru.

Cílem předložené práce je analýza vývoje základních ukazatelů a strukturálních charakteristik migrace správního obvodu obce s rozšířenou působností Milevsko (dále jen SO ORP Milevsko) s důrazem na tento vývoj a struktury v období let 1992 až 2009. Práce taktéž komparuje vývoj migrace sledovaného území s vývojem stěhování na úrovni Jihočeského kraje a České republiky.

Na základě poznatků z doporučené literatury a znalostí daného regionu je možné už v tuto chvíli vyslovit několik hypotéz. První hypotéza předpokládá, že byl SO ORP Milevsko, vzhledem ke své nevýhodné vnitřně periferní poloze v rámci České republiky na rozhraní Jihočeského a Středočeského kraje, z hlediska migrace přes hranice obvodu v období let 1992 až 2009 spíše ztrátový. V rámci druhé hypotézy se domnívám, že imigrace do sledovaného SO ORP bude v čase intenzivnější především u starších věkových skupin, jejichž nároky na stupeň rozvoje území nejsou tak vysoké a spíše než pracovní příležitosti hledají environmentálně příznivé oblasti k usídlení. Poslední hypotéza se týká migrace uvnitř správního obvodu obce s rozšířenou působností Milevsko. Předpokládám totiž, že v rámci regionu měly s postupem času trvalé přesuny obyvatelstva spíše decentralistický charakter, čili že směřovaly z města Milevska do jeho zázemí, popřípadě jiných, například dopravně exponovaných, částí sledovaného SO ORP.

1. Teoreticko-metodická východiska

1. 1 Metodika zpracování práce

Prvním a zásadním krokem na začátku zpracovávání dané problematiky bylo načtení množství odborných článků, publikací, knih a učebnic pojednávajících o migraci ve všech jejích podobách a přístupech k jejímu výzkumu. Tvorba přehledu literatury byla tak jednak prostředkem k hlubšímu proniknutí do tematiky migrace, jednak soupisem zdrojů informací, které byly později v kapitole 3 hojně využity jako pomůcka při analýze migrace SO ORP Milevska. Větší část z načtené literatury mi byla doporučena v zadání práce, zbytek jsem vyhledala dle přehledů literatury jiných odborných prací o migraci, popřípadě pomocí prostého dotazování ve vyhledávači na internetových stránkách Jihočeské vědecké knihovny, kde byla také většina potřebné migrační literatury fyzicky k dispozici. Druhým zdrojem odborné literatury pro předloženou práci byla Akademická knihovna Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Pro pochopení metodiky práce s migračními daty posloužila kapitola 1. 2. 2, která podrobněji seznamuje s cestami a procesem získávání dat o migraci na území České republiky, přičemž pojednává též o tom, který druh migrace přesně se vlastně u nás eviduje. Tato kapitola byla zpracována na základě poznatků z informativní schůzky s pracovníky pobočky Českého statistického úřadu pro Jihočeský kraj zprostředkované Katedrou geografie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity, kde jsem byla obeznámena se všemi podstatnými fakty týkajícími se dané problematiky. V kapitole následuje popis databáze, která byla hlavním podkladem pro zpracovávání analýzy migrace sledovaného SO ORP v kapitole 3.

Kapitola o terminologii a ukazatelích byla vypracována především jako materiál k pochopení běžně používaných termínů ve výzkumu migrace a k pochopení metodiky práce s tzv. tvrdými daty o migraci, která jsem měla k dispozici. Kromě migračních pojmů jsou zde ve zkratce uvedeny i termíny týkající se přirozeného pohybu obyvatelstva, neboť i jeho ukazatele se v práci objevily (především v Geografické charakteristice sledovaného území). Terminologie a definice ukazatelů byly čerpány především z demografických slovníků, učebnic a prací na téma migrace (V. Toušek, D. Jurčová, V. Roubíček, D. Popjaková). Definice pojmu správní obvod obce s rozšířenou působností, jejíž uvedení v práci bylo vzhledem k regionálnímu zaměření předložené práce právě na SO ORP Milevsko samozřejmostí, byla zpracována na základě popisu nově vzniklých administrativních jednotek R. Havlem (2003) a dle znění zákona č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

Před přikročením k migrační analýze bylo však nejprve nutné poznat region SO ORP Milevska blíže a geograficky jej charakterizovat a analyzovat. V kapitole 2 bylo proto využito všech obvyklých geografických charakteristik k popisu sledovaného území. Poloha a vymezení regionu byly zpracovány čistě na základě veřejně přístupných dat Českého statistického úřadu na internetu. Stručný popis historie území byl v upravené podobě převzat z dokumentu Územně analytické podklady SO ORP Milevska. Fyzicko-geografické předpoklady území byly vyhodnoceny dle informací z diplomové práce Z. Váchy (2010), který se regionem Milevska taktéž zabýval avšak z fyzicko-geografického hlediska. K vypracování nejrozsáhlejší části geografické charakteristiky SO ORP Milevska, socioekonomických předpokladů území, byla kromě již zmíněné veřejné databáze Českého statistického úřadu využita řada zdrojů informací o milevském regionu přístupných na internetu (Strategie rozvoje města Milevsko, Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Písek 2010, internetové stránky podniků na sledovaném území, internetové stránky obcí SO ORP Milevska- viz seznam zdrojů). Demografická analýza území pak byla vypracována výlučně na základě veřejně dostupných statistických dat Českého statistického úřadu.

Samotná podstata práce, kapitola 3, byla zpracována na základě množství zdrojů dat a informací. Hlavním východiskem při tvorbě migračního obrazu regionu od 2. světové války bylo studium autorů, kteří se historii migrace na našem území ve svých pracích věnovali (například Čermák, 1997). Syntézou zjištěných informací pak vznikla kapitola samotná, přičemž nejnižší hodnocenou úrovní z hlediska historie migrace zde byl okres Písek vzhledem k novosti sledované administrativní jednotky SO ORP Milevsko. V tabulce 2 bylo nutné použít jinou metodiku výpočtu migračních ukazatelů, než jaká byla použita Čermákem v tabulce 1, a proto nejsou tyto dvě tabulky srovnávány mezi sebou ale hodnoceny zvlášť.

Analýza v kapitole 3. 2 vycházela především z datové základny Krajské správy Českého statistického úřadu v Českých Budějovicích poskytnuté k tomuto účelu Katedrou geografie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity. Obzvláště pracné bylo hlavně třídění množství dat do smysluplných tabulek. Tuto práci ještě ztížilo množství chyb ve zmíněné databázi Českého statistického úřadu (například nesouhlasící objem migrantů a objem migrantů dle migračních toků), které bylo nutno složitými způsoby řešit. Z pracovních tabulek pak byly vytvořeny grafy, tabulky a mapy pro lepší vizualizaci dané problematiky, jejichž hodnocení se stalo hlavní náplní dané kapitoly. Analyzovat zjištěné poznatky pak pomohla opět především odborná literatura na dané téma, s jejíž pomocí bylo možné dedukovat množství závěrů týkajících se migrace správního obvodu obce s rozšířenou působností Milevsko v období let 1992 až 2009. Zkoumána byla migrační bilance

sledovaného SO ORP, strukturální charakteristiky migrantů a migrace uvnitř daného správního obvodu ORP. Při hodnocení migračních toků uvnitř SO ORP Milevska byla hrubá míra migračního salda vztažena k průměrnému počtu obyvatel celého SO ORP v daných obdobích, neboť při použití počtu obyvatel jednotlivých obcí by byla váha intenzity migračního salda u obcí s malým počtem obyvatel naddimenzovaná a naopak.

Ústřední metodou hodnocení migračních procesů v SO ORP Milevsku byla tedy prostorově-časová analýza. K srovnávání sledovaného správního obvodu ORP s ostatními SO ORP Jihočeského kraje, s píseckým okresem, Jihočeským krajem a celou Českou republikou posloužila metoda komparace. Pomocí syntézy pak byla zpracována například již zmíněná kapitola o migračním vývoji regionu od konce 2. světové války. Prostřednictvím metody dedukce pak bylo objasněno několik trendů a specifík týkajících se migrace SO ORP Milevska v hlavním sledovaném období.

Mezi použitými kartografickými metodami byla metoda kartogramu, stuhového kartodiagramu a pak klasické kartografické metody při tvorbě administrativní mapy sledovaného území, přičemž všechny uvedené vlastní mapy byly vytvořeny v softwaru geografických informačních systémů ArcGis/ArcMap od firmy ESRI, jejichž provozní licenci má Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích zakoupenou.

Důležitým softwarem, využitým při tvorbě předložené bakalářské práce byl samozřejmě také Microsoft Office 2003 a 2007. Z konkrétních programů byl použit Microsoft Office Word (textový editor) a Microsoft Office Excel (použit při tvorbě všech vlastních tabulek a grafů v předložené práci- grafy spojnicové, sloupcové i výsečové). Prostřednictvím Microsoft Office Excel byla vytvořena taktéž věková pyramida, coby základní grafické znázornění věkové struktury obyvatelstva určitého území.

1. 2 Použité zdroje

1. 2. 1 Přehled literatury

Migrační tematika má v zahraniční odborné literatuře poměrně rozsáhlé zastoupení. Především počínaje 20. stoletím začala být ve světě intenzivně publikována díla věnovaná širokému spektru aspektů geografické mobility člověka, prostým pohybem počínaje, komplexními a složitými procesy jako je migrace či dojíždka konče (téma dojíždky se však přirozeně objevilo až ve chvíli, kdy začalo být díky masovému rozvoji dopravy aktuální).

Vznik nových odborných publikací v počáteční době zájmu o danou tematiku

usnadnila dle Čekala (2006) dostupná datová základna týkající se migračních procesů, která byla ve světě k dispozici.

Velké množství dosažitelných zahraničních děl na téma migrace se zaměřuje na teoretické a metodologické otázky týkající se výzkumu tohoto typu mobility obyvatelstva. Prvním a nejznámějším autorem migračních prací byl E. G. Ravenstein (1885), který už na konci 19. století zformuloval ve svém díle hlavní zákonitosti migrace. Jako „zákon migrace“ označil například skutečnost, že se většina migrantů pohybuje pouze na krátké vzdálenosti anebo že hlavní migrační proudy směřují z oblastí agrárních do center industrializace. Na Ravensteina ve svých pracích později navázalo množství dalších autorů. (dle Johnston, 2000)

V 1. polovině 20. století vznikly další významné práce, mezi jejichž autory byl například teoretik G. K. Zipf (1946), jehož pravidlo popisující zákonitosti intenzity migračních pohybů mezi dvěma územními jednotkami v závislosti na populační velikosti a vzdálenosti těchto jednotek se stalo dalším z klíčových vodítek při posuzování pohybu obyvatelstva v prostoru, či S. A. Stouffer (1940, 1960), který přišel s významným modelem tzv. mezilehlých příležitostí (intenzita migrace ze sídla do sídla je nepřímou úměrnou výši atraktivity sídel ležících mezi nimi). (dle poznatků z kurzu Sociální geografie 2 katedry geografie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích)

Druhá polovina 20. století pak byla pro světovou migrační literaturu charakteristická zasazením migrace do širšího kontextu populačního vývoje. Zde je na místě zmínit například behavioristu J. Wolperta (1966) nebo významného metodika migrace tohoto období J. J. Mangalama (1968), který jako první zavedl dnes všeobecně uznávanou metodu hodnocení migračních procesů spočívající ve zkoumání toho kdo, odkud a kam se stěhuje, z jakých důvodů a jaké má toto stěhování následky. V 80. letech se pak začal objevovat zájem o migrační problematiku intenzivněji i v socialistických zemích. (dle Čekal, 2006)

Co se zahraniční literatury o migraci v 21. století týče, uveďme autory dvou dostupných děl z posledních let. První z nich je P. Adey (2010), který se ve své knize s názvem *Mobility* zabývá především důležitostí lidské mobility a jejímu rozlišení od prostého pohybu z bodu A do bodu B. Dále zkoumá například význam flexibility pro moderního člověka či rozdílné zvyklosti a aktivity jednotlivých společností zapříčiněné odlišnou schopností pohybovat se. Druhým autorem je P. L. Knox (2010), jehož dílo *Places and regions in global context* je v podstatě populárně naučnou učebnicí sociální geografie, která čtenáře provede různými aspekty fungování společnosti v prostoru, migraci nevyjímaje. Stejně jako Adey se Knox věnuje definicím mobility, migrace a dále například výpočtům migračních ukazatelů. Důležitá je též jeho zmínka o významné koncepci tzv. push-pull

modelu, který definoval v roce 1966 E. S. Lee a jehož podstatou je zkoumání migrace coby kombinace tzv. push faktoru (důvodu proč odněkud emigrujeme) a pull faktoru (přitažlivosti místa imigrace). Spíše doplňkovým dílem je pak Atlas lidské migrace od R. Kinga (2008), který se zevrubně věnuje především migraci v jednotlivých etapách historie.

Obsáhlý hodnotný slovník pojmů z oblasti sociální geografie (The Dictionary of Human Geography) vychází na přelomu 20. století v již několikátém vydání pod jménem R. J. Johnstona (2000).

V české a slovenské odborné literatuře nebyla migraci jako samostatnému tématu věnována dlouhou dobu příliš velká pozornost. Jako hlavní téma se migrační procesy objevují v odborných pracích českých geografů až později, nicméně jejich studium v rámci výzkumu dlouhodobého vývoje populace na našem území probíhalo již od počátku 20. století.

Mezi autory starších prací zaměřených na populační vývoj českých zemí patří hlavně A. Boháč (např. 1936), který hodnotil vývoj obyvatelstva na samotném počátku minulého století a pak J. Korčák (1972), který ve svém článku s názvem Populační vývoj Jižních Čech velmi komplexně hodnotil vývoj konkrétně jihočeského obyvatelstva a to již od konce 19. století. Daným tématem se v 20. století zabýval dále také například významný český geograf M. Hampl (1996). (dle Čekal, 2006)

Z mladších publikací stojí za zmínku analýza populačního vývoje České republiky od M. Kučery (2008), který zkoumal migraci na našem území ve třech etapách v období od konce 2. světové války až do roku 2008. Dále jmenujme B. Burcina a kol. (2010), jehož kniha podává ucelený obraz dlouhodobého vývoje demografických ukazatelů českých zemí a nabízí též jeho srovnání s některými evropskými státy (hlavně se Slovenskem a Francií). Důležitým autorem je také Z. Pavlík (2002) rozebírající populační vývoj České republiky v letech 1990 – 2002.

V počátečním období zájmu o migraci u nás vznikaly hlavně empiricky zaměřené práce. Migraci coby samostatným tématem se však začali domácí autoři intenzivněji zabývat až od 70. let 20. století. Mezi empirickými studiemi je třeba uvést disertační práci K. Kühnla (1975), který pojímá migraci v širokém záběru a soustřeďuje se hlavně na vliv různě vzdálených a velkých cílových sídel na migrační intenzitu do nich. (dle Čekal, 2006)

V této době vychází též studie J. Wiendla (1970), jehož průzkum byl orientován na migraci v Jihočeském kraji v letech 1966 – 1968. Teoreticky v tomto období poměrně kvalitně popsal hodnocení migrace Z. Pavlík a kol. (1986) v obsáhlém díle učebnicového charakteru s názvem Základy demografie.

Důležité byly též nově vznikající publikace týkající se regionalizační funkce migrace. Obzvláště významná je práce M. Hampla a J. Müllera (1995). Autoři se zaměřili na dvě základní funkce migrace: koncentrační a integrační a na základě zjištěných poznatků modelovali migrační regiony na našem území. Popsali také specifika České republiky z hlediska hierarchického uspořádání sídel, jako je třeba výrazná dominance Prahy. Jimi vytvořené migrační regiony se v zásadě shodují se současnými kraji. Formování sociálně geografických systémů a dlouhodobému vývoji migrace na našem území se věnoval také Z. Čermák (1993).

Od 80. let se objevují práce hodnotící migraci v konkrétních regionech státu. Celkovým pohledem na migraci okresů České republiky se zabývali D. Bartoňová a D. Drbohlav (1993), kteří zkoumali jejich migrační atraktivitu v období 1961 – 1991, a potom D. Drbohlav a J. Blažek (1992), jejichž cílem bylo typizovat okresy právě podle migrace.

Největší boom z hlediska rozsahu nově vycházející geografické literatury, přirozeně i včetně té o migraci, přichází po roce 1989. V počátečním období vychází především množství článků řešících vývoj migrace České republiky v kontextu celospolečenských změn po roce 1989.

Mezi autory takovýchto článků patří Z. Čermák (1997) hodnotící migrační procesy na přelomu 80. a 90. let a vliv poklesu bytové výstavby na celkový pokles migrační intenzity v České republice po roce 1990. Strukturálními charakteristikami migrantů se v tomto období zabývali V. Srb a A. Andrlé (1997). Na pozadí evropských trendů hodnotili migraci na našem území M. Kupiszewski, D. Drbohlav, P. Rees a H. Durhamová (1999) a to hlavně z hlediska její vazby na další socioekonomické charakteristiky, jako je hustota zalidnění, nezaměstnanost nebo ekonomická územní struktura. M. Aleš (2001) popisoval objem, strukturu, migrační proudy a důvody stěhování na přelomu 80. a 90. let.

Teoretické demografické publikace a učebnice v porevolučním období vydali například V. Roubíček (1997), D. Jurčová (2002) či V. Toušek, J. Kunc, J. Vystoupil a kol. (2008).

I na začátku 21. století je v České republice publikováno množství článků a studií zaměřených přímo na migraci. Vnitřnímu stěhování z hlediska strukturálních charakteristik migrantů a motivů migrace se věnuje například V. Srb (2005), který rozebral podrobněji jednotlivé důvody stěhování v období let 1993 – 2001. J. Vobecká (2010) ve svém článku popisuje hlavní dimenze vnitřní migrace u nás, kterými je stěhování město - venkov a jádro - periferie. Dále rozebírá suburbanizační tendence od 2. poloviny 90. let a také příčiny nechuti Čechů stěhovat se. Aplikací Reillyho prostorového modelu při vytváření návrhu územního

členění našeho státu se zabývali M. Halás a P. Klapka (2010), kteří při tom vycházeli z jednotek správních obvodů obcí s rozšířenou působností a výsledný model komparovali s regionalizací podle M. Hampla. Dráhy bydlení, což je v podstatě kariéra bydlení v průběhu lidského života závislá na preferencích a možnostech jedinců i celých rodin, velmi obsáhle rozebírá, mimo jiné i podle strukturálních charakteristik, P. Sunega a kol. (2002).

Do popředí zájmu se dostává komplexní hodnocení migrace v rámci administrativně správních jednotek České republiky z hlediska jejich různých stupňů. Vnitřní migraci od úrovně obcí až po úroveň celorepublikovou zkoumal například V. Polášek (2005), v jehož práci je posuzován hlavně objem stěhování a jednotlivé charakteristiky migrantů. Všeobecně na pohyb obyvatelstva (do nějž spadá i migrace) ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností se zaměřuje R. Havel (2003). Problémy stabilizace venkovského osídlení v regionu Písecka a Táborska (včetně migračního vývoje daného území) popsal J. Kubeš a kol. (2000). Migračními procesy na Slovensku na lokální úrovni městské části Bratislavy Petržalka se zabývají B. Bleha a D. Popjaková (2007) a Popjaková (2006, 2007) popisující historické souvislosti tamější migrace, migrační dynamiku, toky a strukturu migrantů směřujících do a z této specifické části hlavního města Slovenska. Nejen vzhledem k regionálnímu zaměření předložené bakalářské práce je na místě zmínit též autora migračních studií o jihočeském regionu J. Čekala (2006), který se ve svých odborných pracích komplexně zabývá migrací a dojížděnkou v Jihočeském kraji. V publikaci editované J. Kubešem (2009) pak Čekal hodnotil prostorovou mobilitu jihočeské populace z hlediska všech běžně užívaných migračních ukazatelů a charakterizoval migraci ve vztahu k suburbanizačním procesům českobudějovické aglomerace. Pod jeho vedením pak v roce 2009 vznikla diplomová práce s obdobnou tematikou od J. Kocandové.

Odbornou prací nahlížející do budoucnosti je článek V. Srba a V. Hruškové (2003), ve kterém se nejdříve autoři značně pesimisticky vyjadřují ke stávajícímu populačnímu vývoji České republiky, poté předpovídají budoucí vývoj do roku 2050 a následně se snaží nalézt řešení předpokládané krize počtu obyvatel v imigraci cizinců do České republiky.

1. 2. 2 Statistická data o migraci a jejich získávání¹

Vnitřní migrace, která je hlavním předmětem analýzy v předložené bakalářské práci, je na našem území oficiálně evidována od roku 1949. Zahraniční migrace začala být sledována o něco později, v padesátých letech 20. století. (dle J. Kocandová, 2009)

¹ kapitola byla zpracována na základě poznatků z informativní schůzky s pracovníky pobočky Českého statistického úřadu pro Jihočeský kraj zprostředkované Katedrou geografie PF JČU

Migrační data jsou u nás získávána především prostřednictvím průběžné registrace migrace, která probíhá na základě tzv. hlášení o stěhování. Obsah ohlašovacího listu a proces zpracování získaných dat se však v první dekádě 21. století značně změnil.

Od 70. let 20. století až do roku 2004 včetně probíhala evidence následujícím způsobem. Občan byl povinen nahlásit stěhování tzv. zpravodajské jednotce, kterými byly (od 90. let dle zákona č. 89/1995 Sb.) především ohlašovny pobytu na obecních úřadech (v případě stěhování z obce do obce na území České republiky nebo přistěhování českých občanů z ciziny), dále okresní orgány cizinecké policie (v případě vnitřní i zahraniční migrace cizinců a osob bez státního občanství) a orgány správní služby policie (pro případ vystěhování českých občanů do ciziny). Migrant stěhující se z obce do obce byl povinen nahlásit stěhování v obci svého nového trvalého bydliště. Samotný výkaz o stěhování však sám stěhující nevyplňoval, ten za něj byl povinen vyplnit úředník obecního úřadu a to právě na základě údajů poskytnutých migrantem. Na konci každého měsíce pak obecní úřady poslaly vyplněné výkazy o stěhování krajské pobočce statistického úřadu, který je zaevidoval do celostátních statistik. Později začaly obce posílat výkazy přímo do divize Českého statistického úřadu v Praze. Hlášení vždy muselo být vyhotoveno i za děti a osoby zbavené způsobilosti k právním úkonům. Původní ohlašovací lístek obsahoval následující údaje: jméno a příjmení migranta, datum narození a rodné číslo, pohlaví, rodinný stav, státní občanství, nejvyšší dosažené vzdělání, důvod stěhování, datum přihlášení k trvalému pobytu a adresu předchozího i současného trvalého bydliště stěhující se osoby. Přeshraniční migranti navíc uváděli stát, ze kterého, popřípadě do kterého se stěhují.

Od roku 2005 došlo však v evidenci migrace České republiky k výrazné změně a to především z hlediska zjišťovaných dat a jejich dalšího zpracování. Občan je dále povinen se pouze přihlásit, nikoli se odhlašovat (z předchozího trvalého bydliště ho databáze automaticky odečte). Princip přihlášení se k trvalému pobytu v obci nového bydliště zůstal stejný. Následně však obec dle nového postupu odešle informace o stěhování příslušnému úřadu správního obvodu obce s rozšířenou působností, kde jsou zjištěná data nahrána do internetové databáze ministerstva vnitra (tzv. ISEO, informační systém evidence obyvatel). Z této databáze pak přebírá data o stěhování Český statistický úřad, který vydává každoročně bilanci migrace obyvatelstva České republiky (vychází přitom z počtu obyvatel České republiky při předchozím Sčítání lidu, domů a bytů, ze kterého odečte osoby zemřelé a emigranty a přičte osoby narozené a imigranty). V roce 2005 došlo dále k velmi podstatné obsahové změně v listu hlášení o migraci, kdy byl z výkazu o stěhování vyjmut údaj o nejvyšším dosaženém vzdělání migranta a důvodu jeho migrace. K těmto změnám vedl především vstup České

republiky do Evropské unie, kde je tradičně kladen velký důraz na ochranu osobních údajů jedince. Aktuální obsah ohlašovacího lístku je tedy následující: datum narození, pohlaví, rodinný stav a státní příslušnost stěhujícího se. Migraci cizinců v rámci České republiky stále eviduje cizinecká policie, cizinci však nejsou povinni jí migraci ohlašovat, takže je tato evidence značně nepřesná.

Už od samého začátku evidence migrace na našem území je evidováno pouze takové stěhování, kdy dochází ke změně místa trvalého bydliště. Pouhá změna pobytu tedy není brána jako migrace a daná osoba tak může fyzicky bydlet zcela jinde než je hlášena trvalým pobytém. Dalším důležitým aspektem evidování migrace v České republice je, že změna trvalého bydliště je sledována jen při migraci z obce do obce, a proto se takové migrační toky, které probíhají například v rámci městských částí či mezi městem a jeho nejbližším zázemím, v evidovaných datech neprojeví. Tato skutečnost znesnadnila sledování rané suburbanizace na našem území v 90. letech. V témže období navíc u nás docházelo k opětovné dezintegraci obcí v souvislosti se společenskými a politickými změnami transformačního období, což způsobilo nesrovnatelnost některých dat o stěhování.

Dalším dostupným zdrojem dat o stěhování je v České republice kromě průběžné registrace migrace Sčítání lidu, domů a bytů, které za normálních podmínek probíhá v intervalu deseti let. Ve sčítacím dotazníku se uvádí místo trvalého bydliště a navíc také místo obvyklého bydliště, které přesněji zachycuje místo nejčastějšího fyzického pobytu jednotlivých sčítaných osob. Problémem dat ze Sčítání lidu, domů a bytů je však přirozeně právě to, že jsou získávána jen jednou za deset let a bilancování migrace v mezidobí je tedy stejně možné pouze na základě dat průběžné registrace stěhování.

Vzhledem k hlavnímu cíli předložené bakalářské práce, kterým je analýza vnitřní migrace ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Milevsko, je v předložené práci jako základní zdroj dat použita anonymizovaná databáze pobočky Českého statistického úřadu v Jihočeském kraji a to konkrétně ta data, která se týkají migrace v jednotlivých obcích sledovaného správního obvodu ORP v období let 1992 až 2009. Tato data mi byla poskytnuta Katedrou geografie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Databáze je tvořena tabulkami, jež obsahují informace o každém jednotlivém migrantovi, které byly získány průběžnou registrací stěhování v jednotlivých obcích popsanou podrobněji výše. Údaje v tabulkách jsou řazeny pod kódy, které skrývají konkrétní význam jednotlivých dat (například kód VEKS označuje věk migranta, kód POHS jeho pohlaví atd.). Historické údaje o migraci ve sledovaném regionu byly čerpány z veřejné databáze Českého statistického úřadu, který poskytuje na svých internetových stránkách i retrospektivní bilance stěhování

osob v jednotlivých obcích České republiky. Všechna data a informace zveřejněné Českým statistickým úřadem na internetu jsou poskytovány laické i odborné veřejnosti zcela bezplatně, což je bezesporu velkou výhodou usnadňující výzkum migrace i jiných společenských jevů na území České republiky.

1. 3 Terminologie a ukazatele

Dle V. Touška a kol. (2008) lze pohyb obyvatelstva rozdělit do tří základních kategorií a sice na přirozený pohyb, mechanický pohyb (mobilitu) a sociálně-ekonomický pohyb. Neboť jeden z podtypů lidské mobility, migrace, je hlavním výzkumným tématem předložené bakalářské práce a problematika přirozeného pohybu obyvatelstva se v ní taktéž objevuje (demografická analýza sledovaného SO ORP), je třeba tyto dva typy hlouběji vysvětlit a to jak z hlediska jejich obecné terminologie, tak i konkrétních použitých ukazatelů. Poslední podkapitola pak vysvětluje pojem správního obvodu obce s rozšířenou působností, neboť právě na této administrativně správní územní úrovni se předložená analýza pohybuje.

1. 3. 1 Přirozený pohyb obyvatelstva (dle V. Toušek a kol., 2008 a D. Jurčová, 2002)

Vzhledem k tomu, že přirozený pohyb obyvatelstva není hlavním předmětem této práce, následuje vysvětlení pouze těch pojmů a ukazatelů souvisejících s přirozenou měnou obyvatelstva, které se v předložené práci přímo vyskytují.

Přirozený pohyb obyvatelstva (přirozená měna) sestává jednak z porodnosti (natality), což je počet narozených za určité období (nejčastěji rok) a jednak z úmrtnosti (mortality) označující počet zemřelých za určité období. Od těchto dvou základních procesů se pak odvíjí ukazatel přirozeného přírůstu/úbytku obyvatelstva.

Přirozený přírůstek/úbytek = rozdíl mezi počtem živě narozených a zemřelých v daném území za určitý čas (kladná hodnota pak označuje přirozený přírůstek, záporná přirozený úbytek obyvatelstva), vyjadřujeme absolutně či relativně (v promile)

Celkový přírůstek/úbytek obyvatelstva = součet přirozeného přírůstu a migračního salda, souhrnný ukazatel přirozeného a mechanického pohybu obyvatelstva, vyjadřujeme absolutně či relativně (v promile)

1. 3. 2 Mechanický (prostorový) pohyb obyvatelstva (dle V. Toušek a kol., 2008 a V. Roubíček, 1997)

Nejobecnějším pojmem při studiu prostorových pohybů je dle V. Roubíčka mobilita (hybnost), která zahrnuje všechny druhy prostorových pohybů, včetně přechodných, pohybů s různou periodicitou, za různým účelem, v různých směrech a na různé vzdálenosti.

Podle V. Touška pak rozlišuje tyto čtyři základní typy prostorových pohybů (mobility):

Pravidelné pohyby (periodická, kyvadlová migrace) = pravidelná denní či týdenní dojíždka za zaměstnáním, do škol a do učení, relativní pravidelnost pohybu obyvatel (oscilace)

Nepravidelné dočasné pohyby (tzv. turbulence) = účelem bývá nejčastěji cestovní ruch a rekreace, služby, nákupy, sport, obchodní a služební cesty atd.

Dočasné změny pobytu (sezónní migrace) = změny bydliště na určitý vymezený čas (statisticky evidováno jako dočasný pobyt), přičemž místo trvalého pobytu se nemění

Migrace (stěhování) obyvatelstva = takový jednorázový pohyb, při němž dochází ke změně trvalého bydliště bez ohledu na to, zda jde o stěhování v rámci určité sídelní struktury, stěhování mezi regiony či mezistátní stěhování

Neboť je předložená bakalářská práce zaměřena konkrétně na migraci obyvatelstva, následuje několik jejích definic od různých autorů.

Podle V. Roubíčka je migrace daleko užším pojmem než mobilita. Týká se trvalé změny pobytu, tj. změny (stálého, obvyklého) bydliště. Jen taková migrace je považována za skutečnou migraci (tzn. trvalou) a jako taková je rozlišována od ostatních forem pohybu, jež nevedou k trvalé, ale jen k dočasné změně bydliště (například dojíždka, vyjíždka, cestování).

Dle R. J. Johnstona a kol. (2000) je migrace trvalá či dočasná změna pobytu jedincem či skupinou lidí. Migrace bývá značně ovlivňována determinací kulturními a společenskými změnami na všech úrovních, v neposlední řadě i na té globální, a možná principiálně i individuální zkušeností. Migrace je spolu s plodností a úmrtností základním prvkem determinujícím růst a strukturu populace určitého území.

Z. Pavlík a kol. (2002) uvádí, že nejdůležitější složkou územních pohybů obyvatelstva jsou právě migrace, definované u nás jako změna trvalého pobytu za hranice určité územní jednotky. Migrace je tedy trvalé přestěhování mimo základní územní jednotku, za kterou se u nás považuje obec.

Migraci v širším kontextu popisuje P. L. Knox a kol. (2010). Uvádí, že mobilita a migrace odráží vzájemnou závislost světového systému a to například tak, že globální změny v průmyslových investicích mají za následek setrvání či přesun lokální populace v reakci na vznik či zánik pracovních příležitostí.

Definice jednotlivých typů trvalé migrace dle demografického slovníku (D. Jurčová, 2002):

Imigrace = stěhování do určité územní jednotky (osoba = imigrant)

Emigrace = stěhování z určité územní jednotky (osoba = emigrant)

Vnitřní migrace = stěhování v rámci vymezeného území (například v rámci státu, tj. bez překročení státních hranic)

Vnější migrace = stěhování z vymezené oblasti a do vymezené oblasti (s překročením jejích hranic)

Zahraniční migrace = stěhování přes hranice státu

Běžně užívané migrační ukazatele (V. Toušek a kol., 2008, D. Popjaková, 2006):

objem migrace (též migrační obrat) = základní ukazatel migračního pohybu, suma emigrantů a imigrantů do/z určité územní jednotky za dané období, absolutní vyjádření

hrubá míra migračního objemu (intenzita migrace) = suma emigrantů a imigrantů do/z určité územní jednotky / střední stav obyvatelstva (početní stav obyvatelstva z 30. 6. na 1. 7. daného roku) * 1000, relativní vyjádření

objem imigrace (též imigrační obrat) = absolutní počet přistěhovaných do určité územní jednotky za dané období

hrubá míra imigrace (intenzita imigrace) = počet přistěhovaných do určité územní jednotky za dané období / střední stav obyvatelstva * 1000, relativní vyjádření

objem emigrace (též emigrační obrat) = absolutní počet vystěhovaných z určité územní jednotky za dané období

hrubá míra emigrace (intenzita emigrace) = počet vystěhovaných do určité územní jednotky za dané období / střední stav obyvatelstva * 1000, relativní vyjádření

migrační saldo (čistá migrace) = rozdíl počtu imigrantů a emigrantů, absolutní vyjádření

hrubá míra migračního salda = rozdíl počtu imigrantů a emigrantů / střední stav obyvatelstva * 1000, relativní vyjádření

index migračního salda = migrační saldo / objem migrace, nabývá hodnot 0 až 1, absolutní vyjádření

míra účinnosti migrace = podíl absolutní hodnoty migračního salda a migračního objemu * 100, relativní vyjádření

objem vnitřního stěhování = podíl objemu vnitřního stěhování na celkovém objemu migrace určité územní jednotky za daný čas, relativní vyjádření

1. 3. 3 Definice správního obvodu obce s rozšířenou působností

Vzhledem k zaměření předložené práce na administrativní jednotku správní obvod obce s rozšířenou působností Milevsko je dále podrobněji vysvětlen právě tento pojem, funkce těchto jednotek a jejich legislativní zakotvení.

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (dále SO ORP) vznikly dle zákona č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností k 1. 1. 2003. Byla na ně převedena velká část agendy zaniklých okresních úřadů. V jejich kompetenci je nyní tedy výkon státní správy v přenesené působnosti na daném území. Vymezení území správních obvodů ORP je přesně definováno vyhláškou ministerstva vnitra České republiky č. 388/2002. Jejich činnost nyní zahrnuje evidenci obyvatel, vydávání dokladů a živnostenských oprávnění, výplaty sociálních dávek, správní úkony týkající se péče o nemocné a seniory, sociálně právní ochranu dětí, vodní a odpadové hospodářství, péči o životní prostředí, správu lesů, myslivosti, rybářství, dopravy a silničního hospodářství. V současnosti je na území České republiky celkem 205 SO ORP, Praha se mezi ně nepočítá. Rozloha a počet obyvatel jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností se značně liší. (dle R. Havel, 2003)

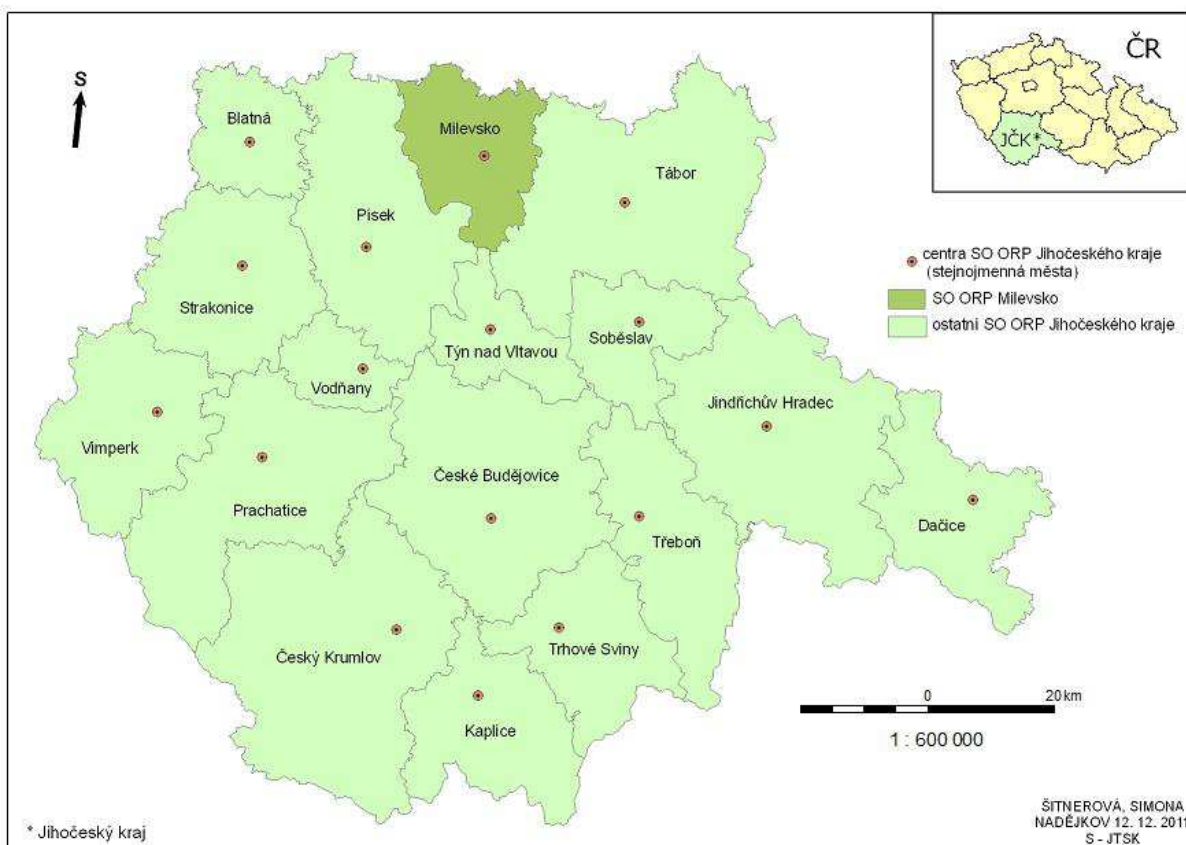
2. Geografická charakteristika regionu

2. 1 Fyzicko-geografická a sociálně-ekonomická charakteristika SO ORP Milevsko

2. 1. 1 Poloha a vymezení v rámci sídelní struktury

Správní obvod obce s rozšířenou působností Milevsko (dále jen SO ORP Milevsko) leží při severní hranici Jihočeského kraje, pod který spadá celkem 17 SO ORP. Ze západu sousedí sledovaný správní obvod s SO ORP Písek, s nímž dohromady tvoří písecký okres. Dále sdílí část hranice ze severu se správním obvodem ORP Sedlčany, z východu s Tábořem a z jihu malým úsekem sousedí též s SO ORP Týn nad Vltavou (viz Mapa 1). (dle veřejné internetové databáze ČSÚ²)

Mapa 1 Vymezení polohy SO ORP Milevska v rámci Jihočeského kraje

Svou rozlohou 385 km² se správní obvod Milevsko řadí mezi jihočeskými SO ORP spíše mezi ty méně plošně rozsáhlé. Jeho polohu na rozhraní dvou krajů (Jihočeského a Středočeského) lze z hlediska sídelního systému České republiky označit za vnitřně periferní a tedy poměrně nevýhodnou. Pod samotný správní obvod ORP Milevsko územně spadá

² Český statistický úřad

celkem 26 obcí, mezi nimiž svým významem značně vyniká obec Milevsko, jejíž stejnojmenné sídelní středisko má jako jediné ze všech sídel v tomto SO ORP status města (viz Obr. 1). Druhým populačně největším sídlem správního obvodu obce s rozšířenou působností Milevska je městys Sepekov. (dle veřejné internetové databáze ČSÚ)

Obr. 1 Pohled na město Milevsko

Vlastní fotografie, pořízeno 13. 4. 2012.

2. 1. 2 Stručná historie území (dle Jetel, 2008)

Dle archeologických nálezů byl region Milevska osídlen již od starší doby kamenné. Pro zdejší rozvoj byl zásadním mezníkem rok 1187, kdy zde byl založen premonstrátský klášter, který se stal pro následující dvě století duchovním i hospodářským centrem regionu. Období prosperity v klášterním zázemí narušily až husitské války, kdy byl klášter zničen. Další ranou pro region Milevska byla válka třicetiletá, v jejímž průběhu byla oblast zdevastována a vinou toho výrazně poklesl počet obyvatelstva. I přes následnou poválečnou obnovu začala oblast v dalším období oproti zbytku země značně zaostávat a v 19. století patřila dokonce mezi nejchudší v zemi. Vinou této ekonomické zaostalosti, epidemií a vystěhovalectví začal region populačně stagnovat. Mírnou změnu k lepšímu, která nastala na přelomu 19. a 20. století, zastínil sled negativních událostí, kterými bylo hlavně vyhlazení židovské komunity během druhé světové války, dále emigrace spojená s osidlováním pohraničí po válce a následný nástup socialismu (narušení sídelních struktur kolektivizací). Až založení ZVVZ (Závodů na výrobu vzduchotechnických zařízení) v Milevsku v 50. letech vyvolalo růst počtu obyvatel. Ti se však začali koncentrovat hlavně ve městě Milevsko a

došlo tedy k výraznému poklesu počtu obyvatelstva v menších venkovských sídlech regionu. Mnoho z těchto sídel má díky tomu dodnes velmi nízký stav populace a slouží především jako rekreační osady.

2. 1. 3 Fyzicko-geografické předpoklady území

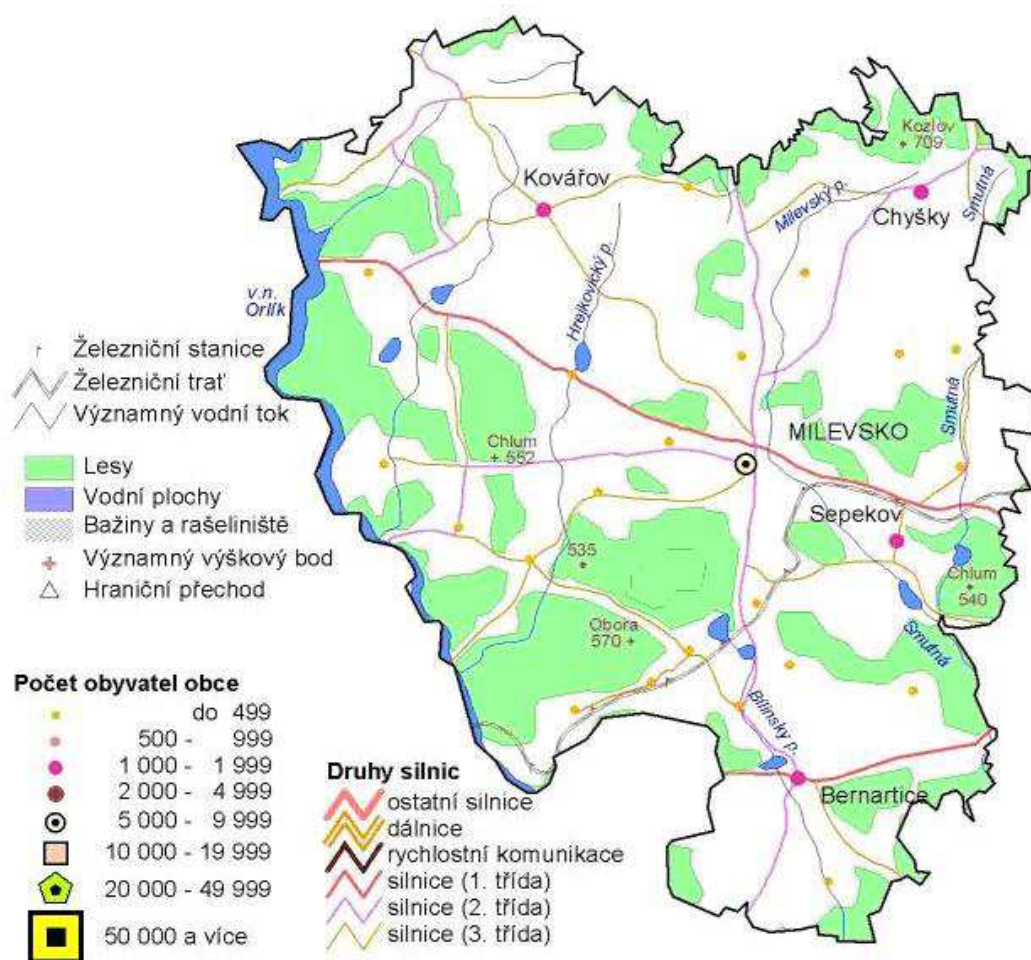
Území SO ORP Milevsko tvoří dvě geologické jednotky: středočeská oblast a oblast moldanubická. Co se hornin týče, v severní části území převládají tmavé granodiority a syenity, které doplňují v menším množství například ortoruly či granulity. V jižní části území se uplatňují hlavně granodiority, diority a čteně zastoupené horniny moldanubika. Na Kovářovsku a Chyšecku je hojně rozšířena tmavá žula a syenit. Na tyto horniny se váže zvýšené riziko radonové radiace. Geomorfologicky spadá sledované území do Středočeské pahorkatiny v českomoravské subprovincii. Konkrétními celky zde jsou Táborská, Benešovská a Vlašimská pahorkatina. Nadmořská výška oblasti se pohybuje mezi 300 až 700 m n. m. Nejvyšším bodem území je vrch Kozlov (709 m n. m.) a nejnižším bodem hladina Vltavy na západě správního obvodu.

Hydrologicky spadá sledovaný region do povodí řeky Vltavy. Tato řeka tvoří zároveň přirozenou západní hranici SO ORP Milevska. Nachází se na ní vodní nádrž Orlík vystavěná jako prevence proti povodním roku 1954 (viz Obr 2). Dalšími významnějšími vodními toky v území jsou například říčka Smutná, Milevský či Hrejkovický potok. Nachází se zde také množství rybníků využívaných hlavně k rekreaci a rybaření. Největším z nich je Hrejkovický rybník o rozloze 20 ha. Zdroje podzemní vody v území nejsou příliš bohaté a jejich kvalitu degradují dusičnany ze zemědělských hnojiv.

Průměrná roční teplota se v regionu pohybuje okolo 7°C, roční úhrn srážek je průměrně 500 až 600 mm a sněhová pokrývka leží v území dle konkrétních nadmořských výšek mezi 40 a 80 dny ročně.

Hlavním půdním druhem na sledovaném území jsou hlinitopísčité půdy, jejichž kvalita není velká. Při vydatnějších srážkách navíc dochází ke splavování ornice. Nejrozšířenějším půdním typem je zde hnědá lesní půda neboli kambizema a druhým nejrozšířenějším typem půdy pseudogleje vázané na povrchovou vodu. V území převládají jehličnaté lesy, z nichž velkou část tvoří uměle vysazená smrková monokultura. Zbytky listnatých lesů nalezneme pouze v okolí koryta řeky Vltavy na západě sledovaného území. Směrem na severovýchod se zvyšuje zastoupení zemědělsky využívané půdy. Konkrétně orná půda převládá spíše na rovinatějším jihu regionu.

Obr. 2 Obecně geografické prostředí SO ORP Milevska

převzato z: Veřejná databáze ČSÚ (mapové přílohy)

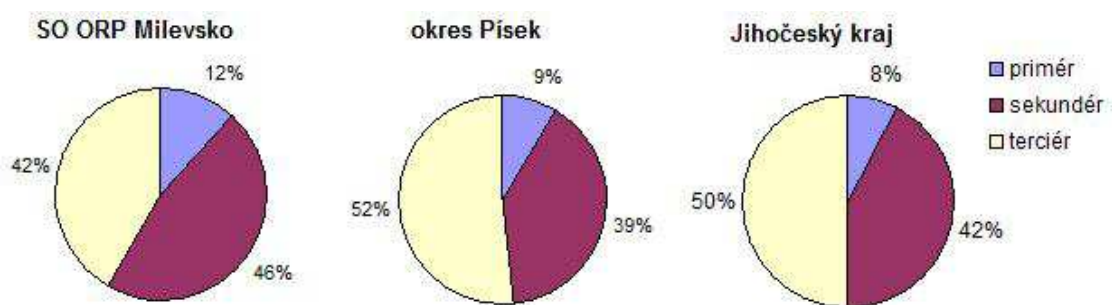
Z hlediska biogeografického členění spadá území správního obvodu ORP Milevska do provincie středoevropských listnatých lesů a hercynské subprovincie, od čehož se přirozeně odvíjí i zdejší podoba fauny a flory. Na území SO ORP Milevska je vyhlášeno 7 maloplošných zvláště chráněných území z kategorie přírodních památek. (zpracováno dle Vácha, 2010)

2. 1. 4 Sociálně-ekonomické předpoklady území

Dle výsledků posledního Sčítání lidu, domů a bytů bylo v roce 2001 v SO ORP Milevsku celkem 33 % ekonomicky aktivních osob z celkového počtu 19 275 obyvatel, což byl podíl jen o jeden procentní bod nižší, než jaký měl v tutéž dobu z hlediska ekonomické aktivity okres Písek a Jihočeský kraj (oba měly totožně 34 % ekonomicky aktivních obyvatel z jejich celkového počtu). Přibližně 12 % z ekonomicky aktivních osob v SO ORP Milevsku pak bylo zaměstnáno v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví a rybolov), necelých 42 %

pracovalo v terciéru (služby) a nejvíce z nich, 46 %, bylo zaměstnáno v sektoru sekundárním (průmysl a stavebnictví). Z grafu 1, který znázorňuje strukturu ekonomické aktivity v sektorech hospodářství SO ORP Milevska ve srovnání s okresem Písek a Jihočeským krajem, je zřejmé, že sledovaný správní obvod má oproti zmíněným dvěma vyšším územním celkům podstatně více průmyslový charakter, což dokazují i nejnovější data. V roce 2010 se totiž na území SO ORP Milevska nacházelo 4354 registrovaných ekonomických subjektů, z nichž většina spadala právě do odvětví sekundéru, popřípadě do na něj navazujících služeb. Konkrétně šlo především o subjekty z odvětví elektrotechnického průmyslu, maloobchodu, velkoobchodu a z odvětví údržby motorových vozidel. (dle veřejné internetové databáze ČSÚ)

Graf 1 Srovnání zastoupení sektorů hospodářství v ekonomické aktivitě obyvatelstva SO ORP Milevska, okresu Písek a Jihočeského kraje v roce 2010

Zdroj: Veřejná internetová databáze ČSÚ, vlastní výpočty

Míra registrované nezaměstnanosti činila ve sledovaném správním obvodu v roce 2010 8,3 %, což bylo o 0,9 procentního bodu více, než jaký byl průměr Jihočeského kraje. SO ORP Milevska se tedy v rámci kraje řadí ke správním obvodům se spíše vyšší mírou nezaměstnanosti a to i z dlouhodobějšího hlediska. (dle veřejné internetové databáze ČSÚ)

Intenzita bytové výstavby, která dokáže příznivě ovlivnit demografickou situaci oblasti, není ve správním obvodu ORP Milevska příliš velká a z dlouhodobého pohledu dokonce klesá. Zatímco v letech 2001 - 2005 bylo na území SO ORP Milevska dokončeno celkem 333 nových bytů, v následujícím období 2006 - 2010 už to bylo jen 162 bytů, tedy méně než polovina. V roce 2010 přitom připadalo na tisíc obyvatel sledovaného správního obvodu jen 1,9 bytu, což bylo o polovinu méně oproti průměru Jihočeského kraje. Bytová politika sledované oblasti tedy není úplně ideální. (dle veřejné internetové databáze ČSÚ)

Co se priméru týče, na území SO ORP Milevska převládá krajina se značně zemědělským charakterem. Podíl zemědělské půdy na celkové výměře správního obvodu byl v roce 2010 celých 59 %. Většinu zemědělské půdy tvořila půda orná (přibližně tři čtvrtiny).

Přestože zdejší půdy nejsou příliš úrodné, má zemědělství ve sledovaném regionu tradiční význam. Hlavními produkty rostlinné výroby jsou zde obilniny, píce a řepka. Ve vyšších oblastech se pěstují v menší míře také brambory. Živočišná výroba se zaměřuje hlavně na chov skotu (kombinace stájového a extenzivního chovu) a na chov drůbeže (v halách). Největšími zemědělskými podniky SO ORP Milevska jsou Zemědělské družstvo Milevsko a Zemědělské obchodní družstvo Sepekov. Jejich význam pro zaměstnanost sledovaného správního obvodu však není příliš velký. (dle Strategie rozvoje města Milevska, 2007 a veřejné internetové databáze ČSÚ)

Jak již bylo zmíněno, význam průmyslu (a celkově sekundéru) v SO ORP Milevsku je na poměry dané oblasti celkem vysoký. Hlavním odvětvím sekundéru je zde strojírenství a konkrétně vzduchotechnika, která má v regionu dlouholetou tradici díky podniku ZVVZ a. s. (viz Obr. 3), který je také nejvýznamnějším zaměstnavatelem SO ORP Milevska. Tento podnik sídlící v okrajové části města Milevsko funguje již od 50. let minulého století a jeho dvě hlavní dceřiné společnosti ZVVZ Machinery a.s. a ZVVZ Even Engineering a.s. zaměstnávaly v roce 2010 celkem 904 osob. (dle Dráb, 2011 a internetové stránky podniku ZVVZ a. s.)

Obr. 3 Areál podniku ZVVZ a. s. na východ od města Milevsko

Vlastní fotografie, pořízeno 13. 4. 2012.

Podnik ZVVZ a. s. se zaměřuje konkrétně na výrobu, prodej, servis a montáž vzduchotechnických zařízení pro ekologii, čištění a úpravu vzduchu a plyných médií. Vzduchotechnika je ve správním obvodu ORP Milevsko hlavním oborem průmyslové i

celkové ekonomické činnosti. Z jiných odvětví strojírenského průmyslu v regionu je možno zmínit výrobu zařízení pro potravinářský průmysl (například výroba elektrických pecí) a kovovýrobu. Lehký průmysl je zde v menší míře zastoupen průmyslem potravinářským. (dle Dráb, 2011 a internetových stránek podniku ZVVZ a. s.)

V odvětví služeb se mezi významné zaměstnavatele SO ORP Milevska řadí Jednota Milevsko (obchodní činnost, 162 zaměstnanců), dále firma Jan Polata (montáže těžké vzduchotechniky, třetí největší zaměstnavatel správního obvodu, 110 zaměstnanců) a zdravotnické zařízení Poliklinika Milevsko s. r. o. (101 zaměstnanců). (dle Dráb, 2011)

Hlavním poskytovatelem ambulantní zdravotnické péče na sledovaném území je Poliklinika Milevsko, která má ústřední sídlo ve městě Milevsko a několik dalších poboček v blízkém okolí. Poliklinika poskytuje služby množství praktických lékařů i specialistů. Ve městě je dále provozována Lékařská služba první pomoci a má zde stanoviště Zdravotní záchranná služba zřizovaná Jihočeským krajem. K dispozici jsou místním obyvatelům také rehabilitace, stomatologická laboratoř a tři lékárny. Ústavní zdravotnickou péči pro občany SO ORP Milevska zajišťuje na prvním místě Nemocnice Písek a. s. vzdálená od města Milevsko 28 kilometrů. Další alternativou pro místní obyvatele jsou služby poskytované Nemocnicí Tábor. Ta je sice od střediska správního obvodu ORP vzdálena o něco méně než město Písek, avšak dopravní spojení do Tábora je horší. (dle Strategie rozvoje města Milevska, 2007)

Sociální služby na sledovaném území zajišťuje příspěvková organizace Sociální služby města Milevska, která poskytuje zmíněné služby v domově pro seniory v Milevsku (jeho kapacita však v současné době není dostačující) a v šesti domech s pečovatelskou službou, z nichž se dva nachází opět ve městě Milevsko, jeden v Bernarticích a jeden v nedalekém městyse Sepekov. Pečovatelské služby jsou občanům v případě potřeby poskytovány i v jejich vlastních domovech popřípadě formou tzv. odlehčovacích služeb. (dle Strategie rozvoje města Milevska, 2007)

Největší počet vzdělávacích zařízení se v rámci SO ORP Milevska nachází přirozeně v samotném městě Milevsko. Působí zde čtyři mateřské školy, dvě základní školy, jedna základní umělecká škola, gymnázium a střední odborné učiliště. Možnost vysokoškolského ani vyššího odborného vzdělání sledovaný správní obvod nenabízí. Základní vzdělání kromě Milevska poskytují také obce Bernartice, Kovářov, Sepekov a Chyšky. V obcích Bernartice, Kovářov, Kostelec nad Vltavou, Chyšky a Božetice se nachází mateřské školy. Místní obyvatelé mají dále možnost dojíždět za vzděláním do 28 km vzdáleného okresního města Písek či do 26 km vzdáleného Tábora, což také, hlavně kvůli tamním širokým nabídkám

středního vzdělávání, velice často dělají. Skrze dislokované pracoviště úřadu práce Písek, které se nachází v Milevsku, se mohou zdejší obyvatelé též dále vzdělávat a rekvalifikovat. (dle Strategie rozvoje města Milevska, 2007 a internetových stránek obcí SO ORP Milevska)

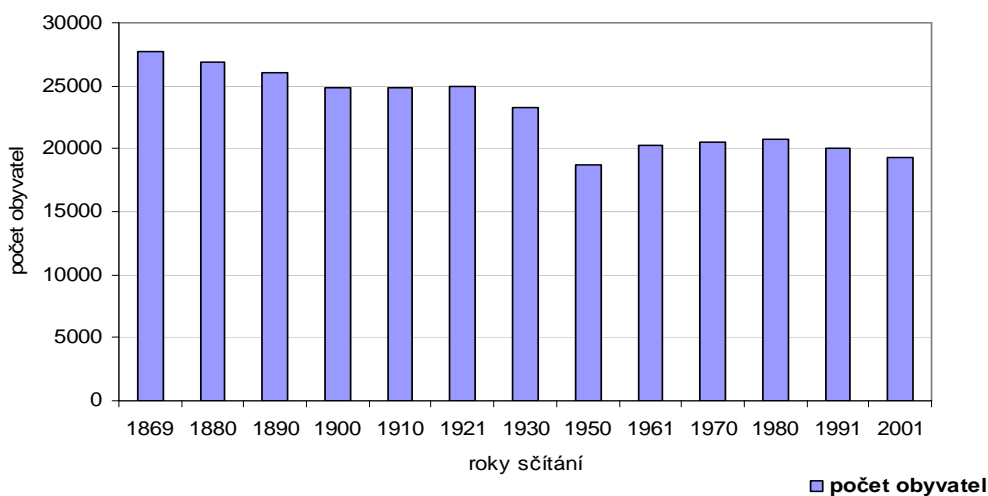
Důležitým determinantem rozvoje území je obecně stav dopravní infrastruktury. Sledovaným územím však neprochází žádná dálnice ani rychlostní silnice. Polohu regionu lze přitom označit za strategickou, neboť se nachází na dopravní ose Tábor - Písek. Ve směru od Tábora SO ORP Milevskem prochází dvě silnice 1. třídy. První z nich je silnice I/19 vedoucí přes městyse Sepekov, Milevsko a dále na západ směr Plzeň. Druhá silnice číslo I/29 prochází krátkým úsekem správního obvodu na jihu přes obec Bernartice. Mimo těchto dvou hlavních tahů se v území nachází také síť silnic 2. a 3. třídy, ta však není příliš hustá. Hromadná autobusová doprava je v území zajišťována ČSAD Autobusy České Budějovice a táborskou firmou Comett Plus spol. s r. o. Územím dále od západu k východu prochází jednokolejná železniční trať ve směru Tábor – Písek - Ražice, na které je provozována jak osobní, tak i nákladní doprava. Celkově je však dopravní obslužnost sledovaného území nedostačující. Největší počet spojů jezdí přes obce Veselíčko, Kovářov, Chyšky a Hrejkovice. V ostatních obcích nejezdí více než 10 spojů denně a bez vlastnictví osobního automobilu je tedy mobilita místních obyvatel značně omezená. (dle Strategie rozvoje města Milevska, 2007)

2. 2 Demografická analýza území (dle dat veřejné internetové databáze ČSÚ)

Dlouhodobější historický vývoj počtu obyvatelstva v obcích v současnosti spadajících do SO ORP Milevska zachycuje graf 2 na následující stránce vytvořený na základě dat z Historického lexikonu obcí České republiky 1869 – 2005.

Mezi lety 1869 a 1900 počet obyvatel ve sledovaných obcích klesal. To bylo zřejmě zapříčiněno odchodem části obyvatelstva do průmyslovějších oblastí českých zemí v souvislosti s nástupem průmyslové revoluce (sledovaný region byl tehdy ryze agrární). V období první světové války stav populace stagnoval a mezi lety 1921 až 1930 opět klesal, což je vzhledem k očekávatelnosti poválečné kompenzační fáze růstu populace překvapující. Během dvaceti let mezi rokem 1930 a 1950 pak sledujeme tentokrát skutečně výrazný pokles počtu obyvatel daného území, který byl pravděpodobně způsobem jednak násilným odchodem zdejší nemalé židovské populace během druhé světové války, jednak vlnou emigrace z regionu při doosidlování českého pohraničí po odsunu Němců.

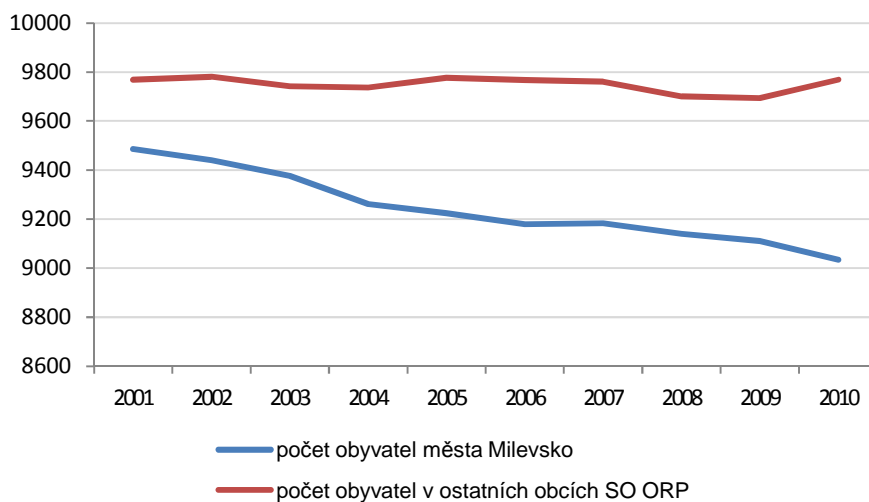
Graf 2 Vývoj počtu obyvatel obcí SO ORP Milevska mezi lety Sčítání lidu, domů a bytů 1869 – 2001

Zdroj dat: Růžková a kol. (2006), vlastní výpočty

Po roce 1950 začíná populace naopak narůstat. Příčinou bylo zřejmě jednak ustálení poměrů ve státě (u moci je dále komunistická strana, lidé se všeobecně stahují do soukromí a rodiny rostou) a jednak otevření významného průmyslového podniku ZVVZ v zázemí města Milevska, který zvýšil imigraci do regionu díky množství nových pracovních míst. Růst byl však jen krátkodobý, neboť od osmdesátých let nastal spolu s uvolněním poměrů ve státě, následně sametovou revolucí a transformací ekonomiky i celé společnosti pokles porodnosti a potažmo ubývání počtu obyvatel celé České republiky, region SO ORP Milevska nevyjímaje. Trend neustálého snižování počtu obyvatel pak pokračoval ve sledovaném SO ORP i na začátku nového tisíciletí.

Graf 3 Srovnání vývoje počtu obyvatel města Milevska a ostatních obcí sledovaného SO ORP v letech 2001 – 2010

Zdroj: Veřejná internetová databáze ČSÚ, vlastní výpočty

Graf 3 nabízí srovnání vývoje počtu obyvatel města Milevska s populačním vývojem ostatních obcí sledovaného SO ORP na začátku 21. století. Během posledního desetiletí celkově sledovaný region dále populačně ztrácel, přičemž ztrátu určoval hlavně neustálý úbytek obyvatelstva v populačně nejvýznamnějším městě správního obvodu, ve městě Milevsko. Celková populace ostatních obcí správního obvodu v předešlé dekádě spíše stagnovala, ke konci dokonce i mírně rostla. Tyto skutečnosti by mohly naznačovat, že kromě vylidňování urbanizovaného prostoru SO ORP Milevska zde částečně dochází také k suburbanizaci, popřípadě ke stěhování obyvatelstva do environmentálně příznivějších, venkovských částí sledovaného SO ORP.

Co se týče nejnovějších dat, k 31. 12. 2010 žilo na území SO ORP Milevska celkem 18 788 obyvatel (cca 3% z celé populace Jihočeského kraje). Z nich se téměř polovina koncentrovala v samotném městě Milevsko. V roce 2010 činil celkový úbytek obyvatelstva oproti předchozímu roku celkem -42 osob v absolutním vyjádření, na čemž měla zásluhu hlavně znatelně převažující mortalita nad natalitou, čili záporný přírůstek obyvatelstva přirozenou měnou. Relativní přirozený přírůstek (přesněji úbytek) činil ve sledovaném SO ORP v témže období -1,6 ‰ (celý Jihočeský kraj naproti tomu zaznamenal přírůstek obyvatel, a to o 0,3 ‰). Absolutní úbytek obyvatel migrací byl v SO ORP Milevsko mezi lety 2009 a 2010 celkem -12 osob. Přírůstek populace migrací na sledovaném území v posledním desetiletí značně kolísal a jeho podrobnějším průběhem a příčinami se bude zabývat hlavní část této bakalářské práce (kapitola 3). Hustota zalidnění se ve správním obvodu ORP Milevsko v současnosti pohybuje okolo 49 obyvatel/km², což je o dost méně v porovnání s krajským (63,5 obyvatel/km²) i okresním průměrem (62,7 obyvatel/km²).

Dalším hodnocenou demografickou charakteristikou sledovaného SO ORP je věková struktura obyvatel. Poproductivní³ obyvatelstvo tvořilo v SO ORP Milevsko v roce 2010 téměř 19 % z celkové populace, což byl o více než tři procentní body vyšší podíl, než jaký měl, z hlediska poproductivní složky obyvatelstva, v témže období v průměru Jihočeský kraj. Podíl poproductivního obyvatelstva v SO ORP Milevska se během posledního desetiletí rok od roku neustále zvyšoval, což znamená, že zdejší populace, stejně jako populace České republiky celkově, stárne. Z tohoto faktu přirozeně vyplývá i vysoký index stáří⁴, který ve správním obvodu nabýval v roce 2010 hodnoty 144. Na 144 osob starších 65 let tedy připadalo pouhých 100 osob ve věku předproduktivním (Jihočeský kraj na tom byl lépe, jeho index stáří byl v roce 2010 celkem příznivý, pouze 107). Neustálé stárnutí obyvatelstva

³ předproduktivní obyvatelstvo = 0 – 14 let, produktivní = 15 – 64 let, poproductivní = 65 a více let

⁴ index stáří = poproductivní složka populace / předproduktivní složka populace * 100

sledovaného SO ORP Milevska dokazuje dále i stále se zvyšující průměrný věk obyvatel tohoto správního obvodu, který v roce 2010 činil 42,7 (v rámci kraje to bylo v témže roce o necelé dva roky méně, což už je velmi výrazný rozdíl).

3. Analýza migračního vývoje regionu

3. 1 Migrační vývoj regionu od konce druhé světové války

Současný migrační obraz sledovaného SO ORP Milevska je přirozeně z velké části odrazem dřívějšího chování obyvatelstva, které reagovalo na socioekonomickou situaci jednotlivých historických období. Při studiu migrace tohoto správního obvodu ORP a jejích historických souvislostí je nezbytné vycházet také z obecných tendencí vývoje migrace v rámci republiky resp. regionu jižních Čech v minulosti. V následující kapitole je proto analyzována nejprve historie migrace obyvatelstva dvou vyšších územních celků, České republiky a Jihočeského kraje a to v období od konce druhé světové války až do konce první dekády 21. století, neboť právě v kontextu jejich historického vývoje probíhaly migrační procesy na nižších územních úrovních jihočeské oblasti, včetně úrovně SO ORP Milevska.

Vzhledem k tomu, že administrativní jednotka správního obvodu obce s rozšířenou působností Milevska vzniká až v roce 2003 (viz terminologie), tedy víceméně v polovině období analyzovaného v hlavní části předložené práce, je historický migrační vývoj obcí tohoto SO ORP popsán v rámci vyšší územní úrovně okresu Písek (spolu s obcemi SO ORP Písek).

3. 1. 1 Poválečný vývoj migrace na území Čech

Poválečný migrační vývoj Čech byl podle Čermáka (1997) ovlivněn jednak obecnými celosvětovými migračními tendencemi, jednak místními specifiky odvíjejícími se především od politické a ekonomické situace Československa po druhé světové válce. Mezi migračními tendencemi celého vyspělejšího světa v druhé polovině dvacátého století jmenuje především postupné ukončování extenzivní fáze urbanizace, pro niž bylo typické hromadné opouštění venkova a koncentrace obyvatel do měst mající za následek absolutní i relativní růst měst. Tak jako všude jinde, i na našem území, se podle něj projevovala značná migrační ztrátovost periferních regionů s převahou venkovského osídlení a od 70. let také ztrátovost starých průmyslových regionů.

Mezi specifické mezníky vývoje migrace na našem území řadí Čermák (1997) hlavně odsun obyvatelstva německé národnosti a následné doosidlování českého pohraničí bezprostředně po druhé světové válce. „Odsun asi 3 milionů Němců vyvolal migrační proudy z vnitrozemí Čech a z východních oblastí státu. To způsobilo významné zvýšení migrační

mobility ve druhé polovině čtyřicátých let na celém území republiky. Do pohraničí se stěhovali obyvatelé ze všech vnitrozemských okresů, nejvíce pak z těch, které bezprostředně sousedily s pohraničím, a z okresů Pražského kraje.“ (Čekal 2006, s. 30 a 31) „Podle odhadu v letech 1945 až 1949 (statistika vnitřního stěhování ještě nebyla zavedena) nejméně třetina obyvatel dnešní České republiky změnila obec bydliště. Ještě v roce 1951, kdy migrace již byla statisticky sledována, změnilo obec bydliště uvnitř hranic ČR více než 5 % obyvatel během jediného roku.“ (Aleš 2001, s. 190)

Dalším významným faktorem byly následné územní pohyby obyvatel do preferovaných industriálních částí našeho území: „V padesátých letech byla migrace ovlivňována, regulována a v podstatě limitována centrálně plánovanými přesuny pracovních sil a s nimi související bytovou výstavbou. Vznikly proto oblasti s umělou migrační atraktivitou, zejména Ostravsko, Mostecko a Sokolovsko.“ (Aleš 2001, s. 190) Do zmíněných oblastí směřovaly převážně migrační proudy mladých obyvatel ze Slovenska a Jižní Moravy. Od poloviny šedesátých let ale přestaly být tyto regiony atraktivní, a tak se například Severočeský kraj dostal mezi regiony s největší absolutní migrační ztrátou u nás. (dle Čekal, 2006)

Nejvýznamnějším determinantem migrace na našem území v následujících desetiletích byly především deformující vlivy administrativně plánovacích forem řízení na našem území spojené se společenskými změnami po roce 1948, tedy ty faktory ovlivňující migraci, které vycházely z konceptu socialistické střediskové soustavy osídlení. Toto mělo za následek hlavně postupné snižování obecné migrační mobility obyvatelstva a dále uzavírání migračních procesů na nižší územní úrovni, především okresy (viz Tab 1). (dle Čermák, 1997)

Požadovaných forem osídlení bylo dosahováno přímými i nepřímými nástroji. V 50. letech byly používány především nástroje přímé, například pracovní umístěnky pro čerstvé absolventy škol. Metody nepřímé byly uplatňovány spíše později. Od počátku 60. let například prostřednictvím mechanismu řízeného rozmístování bytové výstavby a od let sedmdesátých socialistickým systémem střediskové soustavy osídlení, který podporoval rozvoj především v preferovaných střediskových obcích. (dle Čekal, 2006)

V důsledku tíživé bytové situace nahradily tradiční motivy migrace, jako bylo přiblížení zaměstnání či slučování rodiny, hlavně motivy bytové. Imigrace díky tomu směřovala především do menších a středních měst. Venkov začal značně migračně ztrácet, což urychlilo stárnutí tamějšího obyvatelstva. Často docházelo i k absolutnímu vylidňování venkovských sídel, neboť právě v rámci zmiňované střediskové soustavy osídlení v nich nebyla povolována individuální bytová výstavba. Nouze o byty ale nebyla jen na venkově.

Velmi tísnivá bytová situace byla také ve velkoměstech, kde byla výstavba nových bytů orientována hlavně na dosavadní obyvatele a ne na imigranty. (dle Aleš, 2001)

Dalším migračním trendem na našem území v druhé polovině 20. století byla migrační ztrátovost jihočeského a západočeského pohraničí (v souvislosti s uzavřením hranic za minulého režimu) a okrajových oblastí Středočeského kraje (oblastí tzv. vnitřně periferních). Na druhé straně zde existovala přirozená migrační atraktivita metropolitní Prahy, která se stupňovala od konce šedesátých let a vyvrcholila ve druhé polovině let osmdesátých největšími migračními zisky Prahy po válce. Po roce 1989 se kromě očekávaných migračních jevů souvisejících s transformací společnosti (zde jmenujme např. suburbanizaci, která nepřímou navázala na fázi urbanizace) objevilo i několik jevů, které nikdo nepředvídal, a sice celkový pokles migrační mobility, snižování podílu salda na celkové migraci a další zvýšení migrační uzavřenosti územních jednotek na úrovni okresů. (dle Čermák, 1997)

Tab. 1 Vnitrostátní migrace v České republice v období let 1961 – 1990

Období	Mezi okresy		Mezi obcemi		Podíl stěhování mezi okresy* (v %)
	objem migrace	HMMO (v ‰)	objem migrace	HMMO (v ‰)	
1961 - 1965	174 037	18,0	287 162	29,7	60,6
1966 - 1970	158 042	16,0	265 708	26,9	59,5
1971 - 1975	149 785	15,1	267 827	27,0	55,9
1976 - 1980	143 440	14,0	260 241	25,4	55,1
1981 - 1985	130 067	12,6	229 167	22,2	56,8
1986 - 1990	129 396	12,5	228 709	22,1	56,6

Pramen dat: Čermák, 1997

Pozn.: Počty migrantů stěhujících se mezi obcemi odpovídají administrativní struktuře (počtu obcí) v příslušných letech. V údajích není zahrnuto stěhování mezi městskými obvody a urbanistickými obvody v rámci Prahy.

HMMO = hrubá míra migračního objemu (v promile)

* hodnoty podílu stěhování mezi okresy představují roční průměry za pětiletá období

Tabulka 1 zřetelně zachycuje kontinuální pokles migračního objemu mezi okresy České republiky v letech 1961-95. I na úrovni obcí docházelo, s výjimkou nárůstu mezi 2. a 3. obdobím, k neustálému snižování migrační mobility obyvatelstva. V 80. letech dochází k dočasnému nárůstu podílu stěhování mezi okresy. Počátkem let devadesátých se však migrace opět začíná uzavírat na úroveň okresů, což je, jak již bylo řečeno, jeden z jevů specifického vývoje migrace na českém území po roce 1989.

Pokles migrační intenzity pokračuje i v průběhu 90. let. Důvodů proč se s probíhající transformací migrační intenzita nezvýšila, ale naopak, bylo hned několik. Asi nejpodstatnější příčinou byl výrazný pokles intenzity bytové výstavby v devadesátých letech, ovlivněný jednak nedostatečnou reprodukcí bytového fondu, jednak absencí vhodné legislativy, která by

umožňovala existenci funkčního trhu s byty. Počet ročně dokončených bytů se mezi 80. a 90. lety snížil na méně než čtvrtinu a ve městech se bytová výstavba téměř zastavila. Dalším faktorem, ovlivňujícím pokles migrace, byl nárůst významu dalších forem územní mobility obyvatelstva a to především rozšíření možností dojížděky do zaměstnání, škol atd., které způsobilo také nárůst rozdílu mezi počtem osob ve velkých městech denně fakticky přítomných a počtem osob tam trvale bydlících. (dle Čermák, 1997)

Jedním z dalších faktorů bylo dle Z. Pavlíka také oslabení administrativního významu trvalého bydliště, zrušení institutu přechodného pobytu a rozšíření množství forem pronájmů bez nutnosti oficiální změny trvalého pobytu. (dle Kocandová, 2009)

Na regionální úrovni můžeme v 90. letech pozorovat hned několik migračních trendů. Kvůli odlišnostem v ekonomickém, sociálním a sídelním systému převažuje i nadále vyšší migrační mobilita na území Čech než na Moravě. Projevuje se výrazný nárůst migračních přírůstků v zázemí Prahy, Brna a dalších větších českých měst, coby známka počínající suburbanizace na našem území. Také Středočeský kraj obklopující Prahu začíná být značně migračně ziskový. Díky odstranění železné opony přestávají mnohé okresy v jihozápadním pohraničí České republiky vykazovat záporné migrační saldo. Naopak značně emigrační se, hlavně díky restrukturalizaci ekonomiky během transformace po roce 1989, stává průmyslové Podkrušnohoří a Ostravsko. (dle Čekal, 2006 a Čermák, 1997)

Markantní změny nastávají po roce 1989 také v migrační bilanci jednotlivých velikostních kategorií obcí. Dochází k posunu migrační atraktivity od středních měst k menším venkovským sídlům (především v kategorii 2 až 5 tisíc obyvatel). Prohlubuje se ztrátovost velkých měst. Zatímco na venkov v tomto období mívají senioři i obyvatelé ve věku střední a starší dospělosti (včetně rodin s dětmi), do velkých měst směřují pouze proudy obyvatel v mladším produktivním věku, tedy mezi 15 a 30 lety. (dle Čermák, 1997)

Tabulka 2 na následující straně ukazuje změny objemu migrace a migrační intenzity mezi okresy a obcemi České republiky mezi pětiletými lety 1991 – 2009. Bylo zde nutné použít jinou metodiku výpočtu než v tabulce 1 (viz poznámka pod tabulkou 2). Je zřejmé, že vyšší míra migrační intenzity po roce 1989 způsobená rozsáhlými politickými a sociálními změnami byla jen dočasná a v následujícím období se začala její hodnota snižovat. V pokračujících letech transformace se tedy, spolu se stabilizací poměrů ve státě i jeho administrativě, migrační objem i intenzita migrace snižovala a to na obou sledovaných úrovních. Je však třeba zdůraznit, že na začátku 90. let probíhalo na našem území množství územních změn (například vznik řady nových obcí odtržením) a migrační snímek České republiky tím mohl tedy být do jisté míry zkreslen. Kontinuálně pokračovalo též snižování

podílu meziokresní migrace na celkovém migračním objemu, které můžeme, až na drobné výjimky, pozorovat již od 60. let minulého století. Vysvětlení tohoto jevu je prosté. Neustálé zvyšování každodenní mobility obyvatelstva, umožněné rozvojem dopravy a individuálního automobilismu, podporuje jiné netrvalé formy mobility osob (především masivní každodenní dojížděku) a tedy eliminuje nutnost trvalého stěhování za prací, za studiem atd.

Tab. 2 Vnitrostátní migrace v České republice v období let 1991 – 2009

Období	Mezi okresy		Mezi obcemi		Podíl stěhování mezi okresy (v %)
	objem migrace*	HMMO* (v ‰)	objem migrace	HMMO (v ‰)	
1991 - 1995	269 476	5,2	601 215	11,6	46,2
1996 - 2000	196 848	3,8	552 937	10,7	37,3
2001 - 2005	185 747	3,6	539 976	10,6	37,1
2006 – 2009**	183 891	4,4	410 832	9,9	37,1

Pramen dat: Čermák, 1997 a vlastní výpočty na základě veřejné databáze ČSÚ

Pozn.: Vzhledem k dostupným údajům bylo nutné použít jinou metodiku výpočtů, než jaká je v tabulce 1.

* HMMO = hrubá míra migračního objemu (objem migrace uvnitř ČR v každém jednotlivém roce / počet obyvatel ČR v daném roce * 1000, uvedené údaje představují průměry hodnot HMMO za jednotlivá pětiletí)

** toto období obsahuje o rok méně než ostatní (vzhledem k dostupným údajům)

3. 1. 2 Poválečný vývoj migrace na území Jihočeského kraje

Jihočeský kraj prošel v 2. polovině minulého století zajímavým migračním vývojem. Z regionu venkovského a tedy převážně emigračního se ke konci 20. století stal region migračně vyhledávaný a ziskový.

Prvním významným migračním projevem obyvatelstva jižních Čech po druhé světové válce byly rozsáhlé přesuny osob spojené s doosidlováním českého pohraničí po odsunu Němců na konci čtyřicátých let. Dle Čekala (2006) měli největší podíl na doosidlování jihočeského pohraničí právě obyvatelé Českobudějovického (dnes Jihočeského) kraje: „Obyvatelé tehdejších okresů Třeboň a Soběslav odcházeli na Jindřichohradecko. Lidé z okresů Vodňany, Písek a Týn nad Vltavou doosidlovali Vimperk, Prachatice a Český Krumlov. Doosídlenci z okresu České Budějovice směřovali nejčastěji do okresů Český Krumlov, Kaplice a Trhové Sviny. Vysídlená oblast jihočeského pohraničí měla ve srovnání s ostatními menší rozsah, takže i počet obyvatel potřebných k jejímu doosídlení byl nižší. Tato skutečnost byla pravděpodobně důvodem toho, že z většiny okresů Českobudějovického kraje směřovaly výrazné migrační proudy i do pohraničí západočeského. Migrace do jihočeského pohraničí převažovala pouze u okresů České Budějovice a Třeboň.“ (Čekal 2006, s. 31)

Důležitým jevem v celém následujícím období byla stálá a značná atraktivita okresu České Budějovice se stejnojmenným krajským centrem. Díky přitažlivosti tohoto okresu se zde úroveň emigrace zachovala trvale na nízké úrovni. Počínaje 60. lety 20. století pak na jihu Čech začíná období poměrně velké a intenzivní výměny obyvatelstva migrací v okresech Český Krumlov a Prachatice, jejichž migrace tak získala značně flukтуаční charakter. Mezi lety 1970 a 1980 pak ve zmíněných dvou okresech emigrace výrazně převýšila imigraci kvůli jejich neatraktivní poloze u neprostupných hranic se západní Evropou. Po roce 1989 se situace příhraničních okresů s otevřením hranic mění. (dle Bartoňová a Drbohlav, 1993)

Sedmdesátá léta přinesla výrazné změny v imigraci do jižních Čech. Došlo ke změně migrační bilance některých jihočeských okresů, které byly dříve dlouhodobě ztrátové. V důsledku toho byl Jihočeský kraj od roku 1970 už neustále migračně ziskový. Ve druhé polovině 70. let se jednalo především o silný migrační proud směřující sem ze Severočeského kraje. Celkově za období 1960 až 2004 byly však ziskové pouze okresy České Budějovice a Tábor. Důvodem vzrůstu atraktivity jihočeského prostoru byla jednak kvalita životního prostředí, jednak všeobecné potlačení ekonomické podmíněnosti migrace. (dle Čermák, 1997 a Čekal, 2006)

Tab. 3 Vývoj základních složek pohybu obyvatelstva Jihočeského kraje od roku 1960

Období	Celkem absolutně			Roční průměry na 1000 obyvatel středního stavu		
	PP	MS	CP	PP	MS	CP
1960 - 1969	14 213	-5 742	8 471	2,5	-1,0	1,5
1970 - 1979	26 843	9 823	36 666	4,5	1,7	6,2
1980 - 1989	5 279	8 192	13 471	0,9	1,3	2,2
1990 - 1999	-2 711	8 550	5 839	-0,4	1,4	0,9
2000 - 2009	-1 334	13 446	12 112	-0,2	2,1	1,9

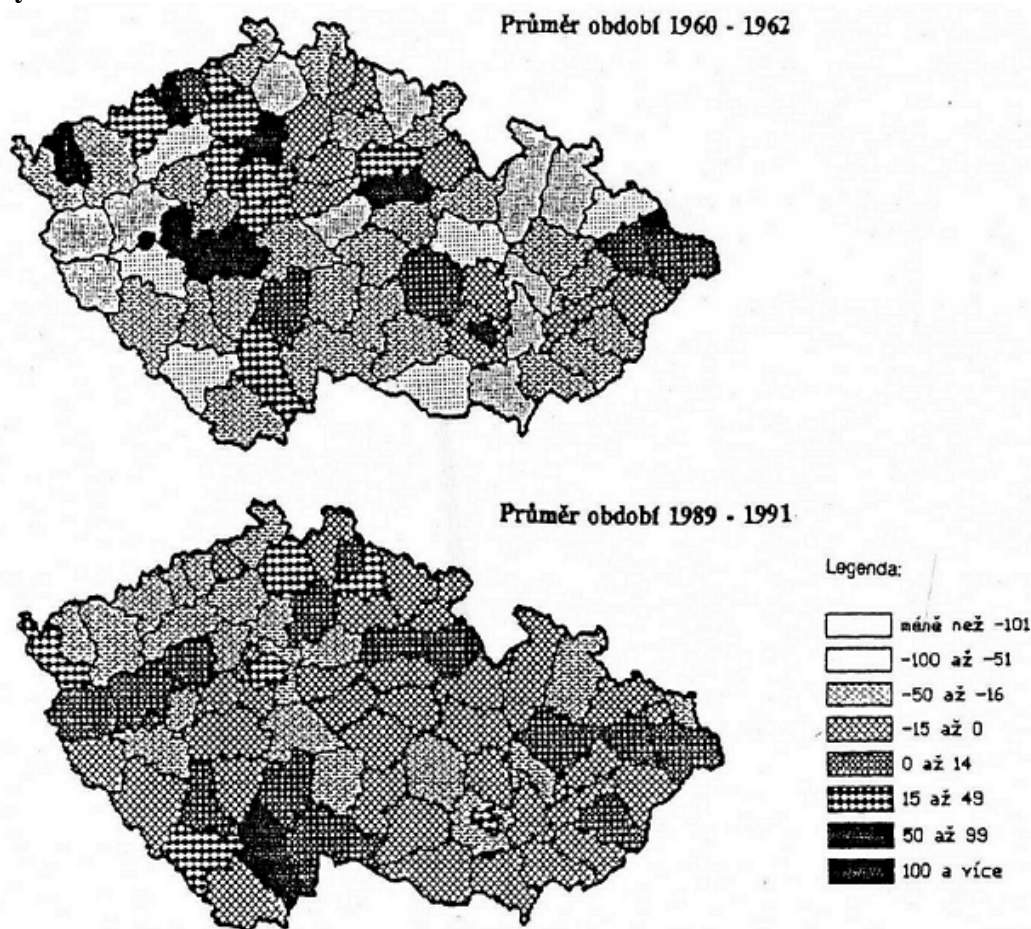
Pramen: Čekal (2006) a vlastní výpočty z dat veřejné databáze ČSÚ

Pozn.: Migrační saldo obsahuje zahraniční migraci

PP = přirozený přírůstek, MS = migrační saldo, CP = celkový přírůstek, relativní hodnoty v promile

Čekal (2006) dále uvádí, že ve všech sledovaných obdobích od roku 1960 měl Jihočeský kraj kladný celkový přírůstek obyvatelstva, na čemž měla zásluhu jednak právě převažující imigrace do regionu (mimo prvního období, kdy bylo migrační saldo záporné), jednak vlna baby-boomu sedmdesátých let (viz Tab. 3). Dle Bartoňové a Drbohlava (1993) můžeme v jižních Čechách na přelomu 80. a 90. let sledovat rostoucí atraktivitu jihočeských okresů Jindřichův Hradec, Prachatice a Strakonice a to jednak díky všeobecné ekologizaci migrační motivace, jednak díky jejich výhodné poloze u hranic (viz Obr. 4).

Obr. 4 Srovnání průměrných migračních sald meziokresního stěhování okresů České republiky mezi lety 1960 – 1962 a 1989 – 1991

Převzato od: Bartoňová, Drbohlav (1993)

Pozn.: migrační saldo je uvedeno na 10 000 obyvatel středního stavu daného období

Uvedené kartogramy umožňují porovnání migračních sald okresů České republiky ze začátku 60. let s jejich hodnotami z přelomu let osmdesátých a devadesátých. Mezi okresy Jihočeského kraje vynikají České Budějovice, které měly v obou případech jednoznačně nejvyšší a kladné migrační saldo. I u ostatních okresů jižních Čech je ale znatelný příznivý migrační vývoj. Saldová složka okresů Jindřichův Hradec, Prachatice a Strakonice se přehoupala ze záporných do kladných hodnot. Okres Tábor zůstal na stejné úrovni kladného salda jako dříve. Okres Písek, jehož je sledované SO ORP Milevsko součástí, a okres Kaplice setrvaly sice v záporných hodnotách migračního salda, přesto se ale rozdíl v počtu přistěhovaných a vystěhovaných ve prospěch imigrace o něco více vyrovnal. Vzhledem k již uvedeným informacím lze dedukovat, že pozitivní trend zvyšování migračního přírůstku jihočeských okresů začal během 70. let a zjevně pokračoval i nadále. Podle žebříčku atraktivity okresů České republiky na základě syntetického ukazatele migrace v letech 1989 – 1991, který sestavila Bartoňová a Drbohlav (1993) se mezi patnácti migračně

nejatraktivnějšími okresy ČR umístily hned dva jihočeské (1. místo okres České Budějovice, 15. místo okres Jindřichův Hradec). Nutno ovšem zmínit, že důležitým migračním lákadlem Jihočeského kraje (konkrétně právě okresu České Budějovice) byla v 80. a 90. letech výstavba jaderné elektrárny Temelín, která nabídla množství nových pracovních míst, a blízký Týn nad Vltavou se díky tomu stal frekventovaným cílem imigrace v regionu.

Po roce 1990 došlo k přehoupenutí hodnot přirozeného přírůstu obyvatelstva Jihočeského kraje do záporných čísel (viz Tab. 3), čímž se podstatně zvýšil význam imigrace, coby jediného zdroje nárůstu počtu obyvatel v regionu. Imigrantů navíc v 90. letech oproti předchozí dekádě přibýlo. První desetiletí 21. století pak přineslo skutečně rapidní nárůst imigrace do jihočeského regionu, což bylo pravděpodobně způsobeno jednak stále se zvyšující atraktivitou jižních Čech v rámci České republiky, jednak dle Kocandové (2009) také legislativní změnou z roku 2002, kdy začalo být do vnitřního stěhování započítáváno i vnitřní stěhování cizinců s dlouhodobým pobytem.

Důležitým aspektem sídelního a migračního vývoje České republiky (včetně Jihočeského kraje) je od konce 90. let také proces suburbanizace, který se objevuje hojně především u větších měst a z migračního hlediska způsobuje dlouhodobě kladnou migrační bilanci zázemí města s jeho jádrem. V Jihočeském kraji je nejlepším příkladem tohoto procesu krajské město České Budějovice, jehož suburbanizační procesy popsal Čekal (2009).

3. 1. 3 Poválečný vývoj migrace na území okresu Písek

Účelem následující podkapitoly je popsat historický migrační obraz okresu, v němž se nachází správní obvod obce s rozšířenou působností Milevsko a to především v období od druhé světové války do současnosti. Na charakteru migrace píseckého okresu se podle Kubeše a kol. (2000) podílela celá řada faktorů, z nichž nejpodstatnější byla samotná poloha regionu v rámci České republiky a pak jeho historický vývoj.

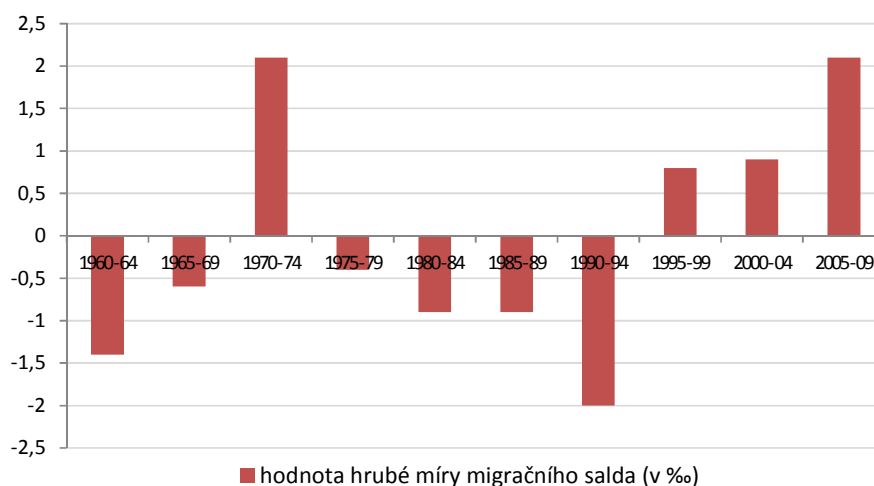
„Industrializace i urbanizace sledovaného regionu zaostávaly za vývojem řady dalších oblastí České republiky. Území obou okresů⁵ je součástí jihočeského sídelního prostoru, který byl z historického hlediska dlouhodobě emigrační a to jak ve vztahu k průmyslovým a politicko-kulturním centrům na území dnešní České republiky, tak i ve vztahu k zahraničí. Tyto více jak stoleté migrační trendy se promítají i do poválečného vývoje. Od počátku 60. let

⁵ Autor má na mysli okres Písek a okres Tábor, které v publikaci analyzuje společně jako jeden region.

do poloviny let devadesátých byl region migračně mírně ztrátový.“ (Kubeš a kol. 2000, s. 155)

Autoři dodávají, že právě samotný okres Písek měl po většinu jimi sledovaného období mezi lety 1961 až 1998 záporné migrační saldo (viz Graf 4). Hned po druhé světové válce území dnešního píseckého okresu zasáhla emigrační vlna směřující do v tu dobu doosidlovaného pohraničí. Obyvatelé okresu Písek doosidlovali dle Čekala (2006) především oblast Vimperku, Prachatic a Českého Krumlova.

Graf 4 Vývoj hrubé míry migračního salda okresu Písek v období let 1960 – 2009

Zdroj dat: Čekal (2006) a veřejná internetová databáze ČSÚ, vlastní výpočty
 Pozn.: jedná se o roční průměry za dané období včetně zahraniční migrace

Celkový objem migrace okresu Písek v následujícím období nebyl velký. Bezmála polovina místních obyvatel byla zároveň místními rodáky, z čehož vyplývá, že imigrace do regionu nebyla nijak masivní. I přesto však mohly počty stěhujících se významně ovlivňovat složení obyvatel regionu a zároveň určovaly důležité regionální vazby z hlediska směru migrace. Mezi konkrétními migračními toky okresu Písek jmenujme na straně imigrace hlavně směr z okresu Jindřichův Hradec, Prachatic, Benešov a Pelhřimov. Menší migrační zisky pak okres vykazoval také s podkrušnohorskými průmyslovými okresy. Naopak jednoznačně nejsilnějším směrem, kterým se ubírali písečtí emigranti, byl směr Praha. Po většinu sledovaného období mělo právě hlavní město s okresem Písek největší migrační obrát. Za Prahou v tomto směru následoval jako cíl emigrace z Písecka okres České Budějovice a další okresy velkých českých měst (Brno, Plzeň, Hradec Králové). V 60. letech byl navíc region migračně ztrátový ve vztahu k preferovaným severočeským a severomoravským okresům těžkého průmyslu. (dle Kubeš, 2000) Počátek 70. let byl pro okres Písek obdobím migračního zisku, což vysvětluje jednak přitažlivost v tu dobu velmi prosperujícího průmyslového podniku ZVVZ Milevsko, jednak změna migrační bilance okresu se

severočeskými průmyslovými okresy a příchod tamějších obyvatel na území Písecka (neopomeňme také populační boom 70. let a jeho vliv na imigraci do okresů ČR). Od poloviny sedmdesátých let se však hodnota migračního salda dostává opět pod nulu. Tabulka 4 zaznamenává ty okresy České republiky, které měly na konci sledovaného období (v letech 1982 – 1988) s okresem Písek migrační obrat alespoň 2 %. S většinou z nich měl okres Písek migrační saldo záporné (nejvíce tradičně s Prahou). Mírné zisky zaznamenal pouze s okresem Prachatice a Český Krumlov. Zatímco ještě na začátku 90. let bylo migrační saldo píseckého okresu záporné, od poloviny desetiletí se dostává do kladných hodnot, které nadále rostou.

Tab. 4 Migrační bilance okresu Písek s okresy České republiky, které se na jeho migračním obratu za období let 1982 – 1988 podílely alespoň 2%

okres	migrační obrat		přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo
	%	absolutně			
Praha	17,3	2665	800	1865	-1065
Strakonice	10,3	1592	748	844	-96
Tábor	9,8	1513	628	885	-257
České Budějovice	9,1	1409	548	861	-313
Příbram	6,3	966	469	497	-28
Prachatice	4,3	667	372	295	77
Český Krumlov	2,1	329	170	159	11

Převzato od: Čekal (2006)

Převažující imigrace, která je od poloviny 90. let trendem ve většině jihočeských okresů, se dá vysvětlit několika způsoby a s největší pravděpodobností bude syntézou všech důvodů dohromady. Hlavním faktorem je zde zřejmě stále větší ekologizace migrace v České republice, kterou zmiňovali již Bartoňová a Drbohlav (1993). Jihočeský kraj je prostě environmentálně přitažlivý. Dalším faktorem je, že první dekáda 21. století přinesla zvýšenou natalitu v České republice díky dospění tzv. Husákových dětí do reprodukčního věku, což mohlo také do jisté míry imigraci ovlivnit. V neposlední řadě může do oblasti lidi přitahovat též relativní dostupnost bydlení, popřípadě pracovní příležitosti v místních průmyslových podnicích specializovaných na vzduchotechniku. Zda má v posledních cca dvaceti letech imigrační povahu i sledovaný SO ORP Milevsko, coby součást píseckého okresu, bude jednou z hlavních výzkumných otázek v následující části předložené bakalářské práce.

3. 2 Migrační obraz SO ORP Milevsko v letech 1992 – 2009

3. 2. 1 Migrační bilance

Vyhodnocení migrační bilance je prvním důležitým krokem při hodnocení celkových migračních trendů na určitém území. Za celé sledované období mezi lety 1992 až 2009 činil celkový migrační objem správního obvodu obce s rozšířenou působností Milevsko, co se migrace přes hranice správního obvodu týče, celkem 7685 osob. Převažovala emigrace, která se na migračním objemu za dané období podílela 56 %. Mezi migranty převažovaly ženy, kterých za období let 1992 až 2009 migrovalo celkem 4182, tedy o 4 % více než mužů.

Tab. 5 Vnější migrace obyvatel SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

rok	objem migrace	HMMO (v ‰)	počet imigrantů	HMI (v ‰)	počet emigrantů	HME (v ‰)	migrační saldo	HMMS (v ‰)
1992	440	22,2	165	8,3	275	13,9	-110	-5,6
1993	450	23,0	146	7,5	304	15,5	-158	-8,1
1994	382	19,6	137	7,0	245	12,6	-108	-5,6
1995	462	23,8	208	10,7	254	13,1	-46	-2,4
1996	387	20,0	187	9,7	200	10,3	-13	-0,7
1997	389	20,2	170	8,8	219	11,4	-49	-2,5
1998	398	20,7	180	9,4	218	11,4	-38	-2,0
1999	383	20,0	165	8,6	218	11,4	-53	-2,8
2000	367	19,2	173	9,1	194	10,2	-21	-1,1
2001	392	20,4	199	10,3	193	10,0	6	0,3
2002	439	22,9	187	9,8	252	13,2	-65	-3,4
2003	393	20,6	163	8,5	230	12,1	-67	-3,5
2004	436	22,9	206	10,8	230	12,1	-24	-1,3
2005	431	22,7	195	10,3	236	12,4	-41	-2,2
2006	414	21,9	189	10,0	225	11,9	-36	-1,9
2007	522	27,7	209	11,1	313	16,6	-104	-5,5
2008	513	27,3	230	12,2	283	15,0	-53	-2,8
2009	487	25,9	240	12,7	247	13,1	-7	-0,4
1992 - 2009	7685	-	3349	-	4336	-	-987	-
roční průměr	427	22,3	186	9,7	241	12,6	-55	-2,8
1992 - 2000	3658	-	1531	-	2127	-	-596	-
roční průměr	406	21,0	170	8,8	236	12,2	-66	-3,4
2001 - 2009	4027	-	1818	-	2209	-	-391	-
roční průměr	447	23,6	202	10,6	245	12,9	-43	-2,3

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

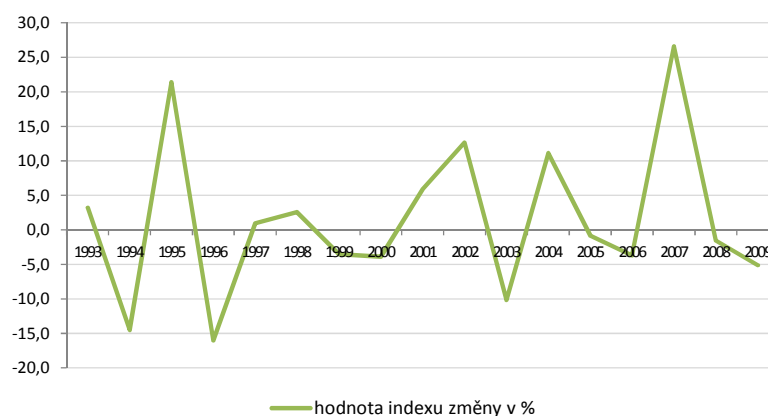
Pozn.: HMMO = hrubá míra migračního objemu, HMI = hrubá míra imigrace, HME = hrubá míra emigrace, HMMS = hrubá míra migračního salda (viz terminologie), metodika dle Popjaková (2007)

Tabulka 5 obsahuje podrobná data týkající se objemu, intenzity a salda vnější migrace správního obvodu obce s rozšířenou působností Milevska za jednotlivé roky období let 1992 až 2009 a průměry těchto dat jednak za celé období, jednak za jeho dvě stejně dlouhé části. Při rozdělení sledovaného období do zmíněných dvou stejně dlouhých časových intervalů (po

devíti letech), lze totiž hodnotit migrační bilanci SO ORP Milevsko jednak z pohledu let devadesátých, jednak z pohledu let následujících po přelomu století.

Celorepublikový trend poklesu snižování migrační mobility od začátku 90. let, který popsal Čermák (1997), se na území dnešního správního obvodu ORP Milevska projevil jen částečně, neboť migrační intenzita spíše kolísala, než že by se kontinuálně snižovala. (viz Graf 5)

Graf 5 Vývoj meziročního indexu změny migrační intenzity SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU a vlastní výpočty

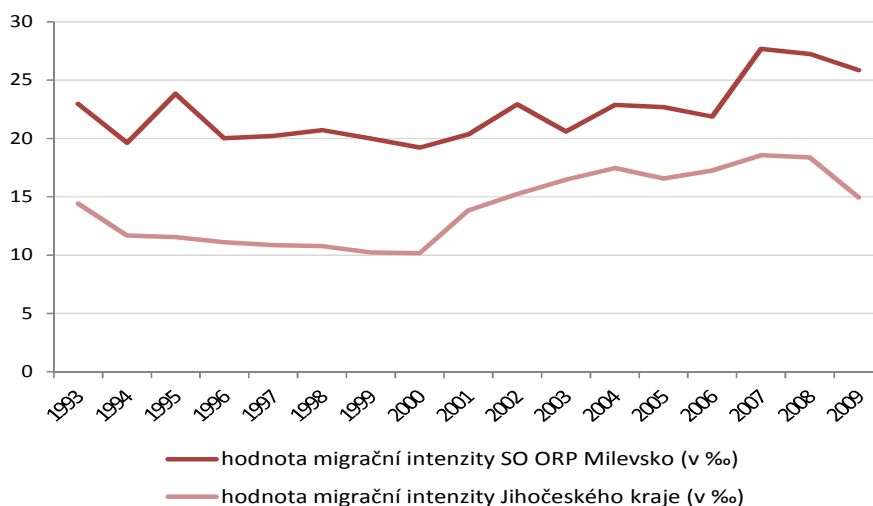
Pozn.: migrační intenzita = migrační objem / počet obyvatel k 31. 12. daného roku * 1000, index změny = např. změna mezi roky 1993 a 1994 vyjadřuje o kolik více/méně procent činila migrační intenzita v roce 1994 oproti předchozímu roku (1993)

Důvodem byla zřejmě příznivější bytová situace na území celých jižních Čech v 90. letech, oproti zdatelně horší situaci s byty v jiných regionech nově vzniklé České republiky (nepříznivou bytovou situací na našem území v 90. letech detailně rozebírá Čermák (1997)). Mezi rokem 1993 a 1994 sice počet dokončených bytů v Jihočeském kraji rapidně klesl, což se patrně projevilo i v poklesu intenzity migrace SO ORP Milevska, v následujících letech však bytová výstavba na území kraje začala rychle ožívat a meziročně narůstat, což dalo pravděpodobně zdejším obyvatelům více možností se přestěhovat (především pak v rámci jižních Čech vzhledem k tehdejší relativně vysoké migrační uzavřenosti v rámci krajů). Intenzita migrace SO ORP Milevska pak mezi lety 1995 až 1997 značně kolísala a na konci 90. let se její meziroční přírůstek ustálil v rozmezí -0,5 až 0,3 %. (dle veřejně přístupné internetové databáze ČSÚ)

Ve druhé polovině sledovaného období (tedy mezi rokem 2001 a 2009) zaznamenáváme ve správním obvodu ORP Milevsko z hlediska migrační intenzity oproti předchozímu období poměrně významný nárůst a to konkrétně díky několika vysokým meziročním přírůstkům. Migrační objem, tedy absolutní počet migrujících osob, z let 2001 až

2009 byl o bezmála 10 % vyšší než migrační objem v období let 1992 až 2000, což svědčí o určitém zvýšení migrační mobility obyvatelstva sledovaného správního obvodu ORP i ostatních částí České republiky, ze kterých do SO ORP Milevska po roce 2000 proudili imigranti. K zvýšení intenzity dochází v první dekádě 21. století především právě u imigrace do sledovaného správního obvodu.

Graf 6 Srovnání vývoje migrační intenzity SO ORP Milevska a Jihočeského kraje v letech 1993 – 2009

Zdroj: veřejná internetová databáze ČSÚ, data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU a vlastní výpočty

Pozn.: migrační intenzita = migrační objem / počet obyvatel* 1000 (viz terminologie)

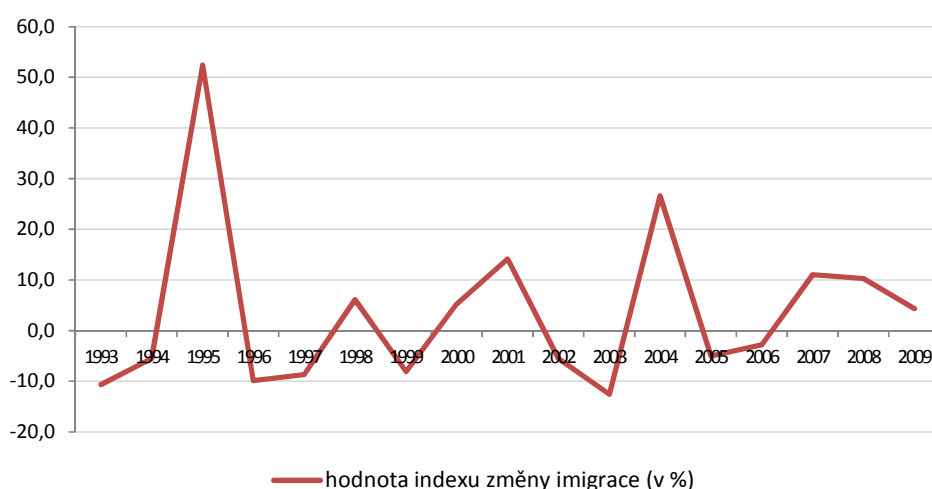
Graf 6 porovnává vývoj migrační intenzity sledovaného SO ORP s tímtož vývojem Jihočeského kraje coby vyššího územního celku. Na první pohled je zřejmé, že migrační intenzita SO ORP Milevska byla v celém období let 1993 až 2009 zřetelně vyšší než migrační intenzita celého Jihočeského kraje a to v průměru o 8 promile (tzn., že migrovalo průměrně o 8 osob na 1000 obyvatel více). Svědčí to o tom, že je SO ORP Milevska v rámci správních obvodů ORP Jihočeského kraje jedním z těch, jejichž obyvatelstvo se poměrně dynamicky migračně obměňuje. Na druhou stranu je ale vidět i určitá podobnost celkového trendu vývoje migrační intenzity obou územních celků, neboť v obdobích, kdy roste migrační intenzita Jihočeského kraje, roste převážně i migrační intenzita SO ORP Milevska a naopak. To jen deklaruje vztahovou provázanost tohoto správního obvodu ORP s krajem, jehož je součástí.

Následuje podrobnější rozbor jednotlivých složek migrace SO ORP Milevska ve sledovaném období, tedy imigrace do sledovaného území a emigrace z něj.

Celkový imigrační objem přes hranice SO ORP Milevska činil v letech 1992 až 2009 3349 osob. Nejvyšší absolutní přírůstek obyvatel imigrací zaznamenal správní obvod v posledním sledovaném roce (celkem 240 přistěhovaných osob). Graf 7 znázorňuje vývoj

meziroční změny imigrační intenzity za období let 1992 až 2009. Hned na začátku, mezi roky 1994 a 1995, došlo k rapidnímu meziročnímu nárůstu intenzity imigrace do sledovaného správního obvodu (o více než 50 %). Situaci je možné vysvětlit již zmíněným zlepšením situace na trhu s byty, které nastalo po roce 1994 v celém Jihočeském kraji. Data o bytové výstavbě konkrétně v SO ORP Milevska před rokem 2000 nejsou, vzhledem k tomu že vzniklo až k roku 2003, bohužel dostupná. Zbytek první poloviny sledovaného období pak byl z hlediska meziročních změn imigrační intenzity poměrně vyrovnaný (změny do plus mínus 10 % mezi jednotlivými roky).

Graf 7 Vývoj meziročního indexu změny intenzity imigrace do SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU a vlastní výpočty
Pozn.: imigrační intenzita = objem imigrace / počet obyvatel k 31. 12. daného roku * 1000, index změny viz Graf 5

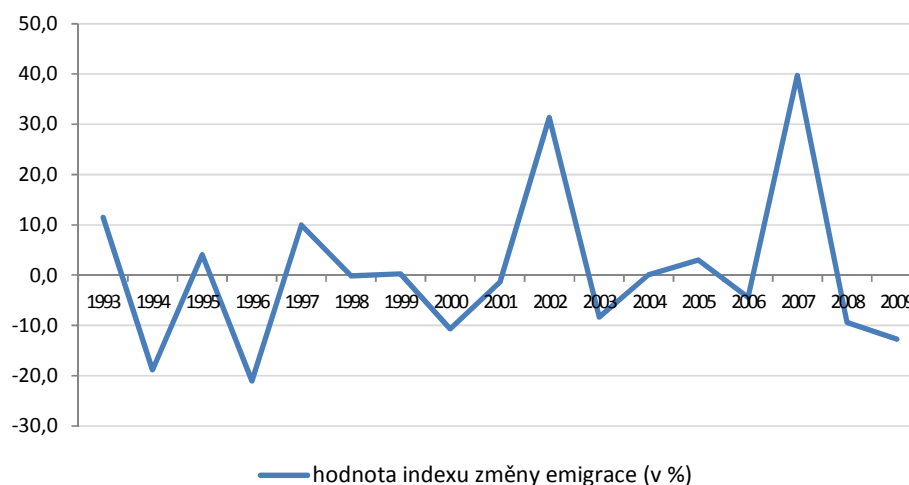
Po roce 2000 nastaly o něco větší výkyvy v intenzitě imigrace SO ORP Milevska a to především mezi lety 2003 a 2004, kdy se imigrační intenzita meziročně zvýšila o téměř 30 %. Možným vysvětlením je legislativní změna z roku 2002, podle které se do vnitřního stěhování v rámci České republiky začalo započítávat i vnitřní stěhování cizinců s dlouhodobým pobytem (dle Kocandová, 2009). Po zbytek první dekády 21. století už imigrace do sledovaného SO ORP meziročně příliš nekolísala a až do roku 2009 se změny držely v hodnotách plus minus 12 % mezi po sobě následujícími roky.

Celkově vzrostl podíl objemu imigrace na celkovém objemu migrace SO ORP Milevska z průměrných 42 % v letech 1992 až 2000 na 45 % v období let 2001 až 2009, což bylo poměrně pozitivní. Na dosáhnutí kladného migračního salda, jak ukáže následující analýza emigrace, to však nestačilo.

Objem emigrace totiž činil v letech 1992 až 2009 celkem 4336 osob, což bylo o 12 % víc, než kolik v témže období činil objem imigrace. Co do absolutního počtu emigrantů

zaznamenal SO ORP Milevsko maximum v roce 2007 (celkem 313 osob). Oproti vývoji imigrační intenzity se vývoj intenzity emigrace ve sledovaném správním obvodu ORP značně lišil. V 90. letech zaznamenáváme hned dva výraznější meziroční poklesy emigrační intenzity, které byly pravděpodobně spojeny s procesem obtížné stabilizace trhu s byty během ekonomické transformace České republiky. Až na konci 90. let se situace stabilizuje a intenzita emigrace meziročně kolísá pouze v intencích cca deseti procent (viz Graf 8).

Graf 8 Vývoj meziročního indexu změny intenzity emigrace z SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU a vlastní výpočty
 Pozn.: emigrační intenzita = objem emigrace / počet obyvatel k 31. 12. daného roku * 1000, index změny viz Graf 5

K opravdu výraznému meziročnímu zvýšení intenzity emigrace dochází mezi roky 2001 a 2002. Toto zvýšení bylo zřejmě také spojeno s již zmíněnou legislativní změnou, o které byla řeč v analýze imigrace. Poměrně zajímavý a nečekaný meziroční nárůst intenzity emigrace však nastal mezi lety 2006 a 2007 (emigrační intenzita se oproti předchozímu roku zvýšila o 40 %). Důvodem nárůstu byla pravděpodobně zvýšená schopnost obyvatel (zvláště těch vyžadujících život v některé z lépe situovaných a vybavenějších částí České republiky) odstěhovat se ze SO ORP Milevska a najít v nové destinaci vyhovující bydlení díky všeobecně příznivé ekonomické situaci obyvatelstva v tomto období, tedy v době pár let před vypuknutím globální ekonomické krize, která migrační mobilitu obyvatel naopak omezila a ztížila (Graf 8 ukazuje značný pokles intenzity emigrace právě mezi roky krize 2007 a 2008). Kvůli ekonomické krizi došlo také k celkovému útlumu bytové výstavby na úrovni České republiky. (dle veřejné internetové databáze ČSÚ)

Mezi dvěma částmi sledovaného období se podíl objemu emigrace na migračním objemu SO ORP Milevska snížil z 58 % na 55 %. Došlo tedy sice k poklesu objemu

emigrace, nicméně ne dostačujícím pro zvrácení celkové záporné migrační bilance SO ORP Milevska během sledovaného období.

Z celkového pohledu byla tedy po většinu sledovaného času ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Milevska v převaze emigrace nad imigrací a migrační salda byla tedy (až na jedinou nevýraznou výjimku v roce 2001) celou dobu záporná. To je vzhledem k tomu, že i v SO ORP Milevska začala v 90. letech stejně jako v celé České republice, převažovat mortalita nad natalitou a imigrace se tedy stala jedinou možností jak zabránit rapidnímu snižování populačních stavů, velmi nepříznivý fakt. Zároveň z toho vyplývá, že kladné migrační saldo, které má od poloviny 90. let okres Písek (viz kapitola 3. 1. 3.) vychází z převahy imigrace v druhém SO ORP píseckého okresu, v Písku.

Tab. 6 Průměrné hodnoty migračního salda a migrační účinnosti SO ORP Milevska v šestiletých obdobích let 1992 – 2009

období	migrační saldo	migrační účinnost (v %)
1992 - 1997	-484	-
průměr	-80,7	19,0
1998 - 2003	-238	-
průměr	-39,7	10,4
2004 - 2009	-265	-
průměr	-44,2	9,2

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Pozn.: migrační účinnost = podíl absolutní hodnoty migračního salda a migračního objemu * 100 (viz terminologie)

Následují stručné informace o vývoji migračního salda a migrační účinnosti SO ORP Milevska ve sledovaném období. Tabulka 6 obsahuje průměrné hodnoty migračních sald a migrační účinnosti sledovaného SO ORP v šestiletých intervalech let 1992 – 2009. Zajímavé je především srovnání vývoje průměru těchto dvou ukazatelů. Hodnota průměrného migračního salda, která byla po celé sledované období záporná, mezi 1. a 2. období nejprve rapidně klesla (na méně než polovinu předchozí hodnoty) a následně, mezi 2. a 3. období, o něco málo vzrostla. Na rozdíl od toho, migrační účinnost správního obvodu ORP Milevska, která obecně dle Čekala (2006) vyjadřuje význam saldové složky migrace, mezi jednotlivými šestiletými obdobími neustále klesala. Obdobný trend migrační účinnosti zaznamenal v druhé polovině 20. století též celý Jihočeský kraj. (dle Čekal, 2006)

Význam salda SO ORP Milevska se tedy vzhledem k celkovému objemu migrace správního obvodu v čase neustále snižoval, přestože absolutní hodnoty migračního salda mezi obdobími kolísaly. V tomto ohledu měla migrace sledovaného SO ORP shodný vývoj nejen s Jihočeským krajem, ale i s celou Českou republikou, neboť snižování významu saldové

složky migrace bylo jedním ze specifických trendů migračního vývoje na českém území po roce 1989. (dle Čermák, 1997)

Z hlediska prostorových vztahů a migračního objemu je zajímavé sledovat též vývoj uzavřenosti migrace SO ORP Milevska v rámci dvou vyšších územních úrovní, a sice v rámci okresu Písek a pak celého Jihočeského kraje (uzavřenost migrace uvnitř správního obvodu ORP Milevska je pak předmětem zkoumání v samostatné kapitole 3. 2. 4).

Tab. 7 Migrační objem a uzavřenost migrace SO ORP Milevska v rámci okresu Písek a Jihočeského kraje v šestiletých obdobích let 1992 – 2009

	1992-97	migrační uzavřenost (v %)	1998-03	migrační uzavřenost (v %)	2004-09	migrační uzavřenost (v %)
migrační objem	2510	-	2372	-	2803	-
v rámci okresu Písek	481	19,16	451	19,01	472	16,84
v rámci Jihočeského kraje	1230	49,00	1204	50,76	1348	48,09

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Pozn.: migrační uzavřenost = podíl migrace v rámci určitého územního celku na celkovém migračním objemu * 100 (viz terminologie)

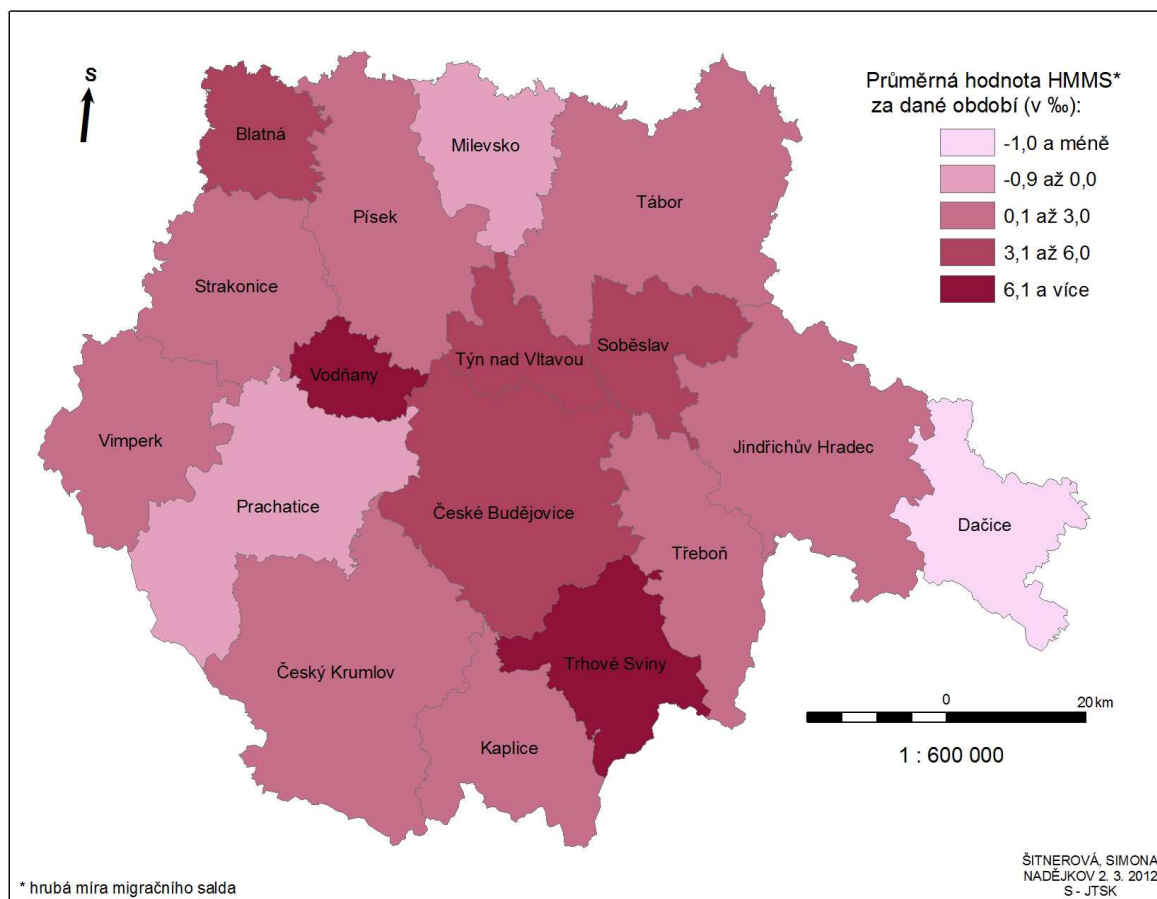
V tabulce 7 je vidět, že hodnota uzavřenosti migrace na okresní úrovni se v SO ORP Milevsku mezi danými obdobími kontinuálně snižovala, přičemž k jejímu nejvýraznějšímu poklesu došlo mezi 2. a 3. obdobím a to o více než 2 procentní body. I na sledovaném území byl tedy na počátku 90. let poměrně vysoký podíl migrační uzavřenosti na okresní úrovni, coby další specifikum českého migračního vývoje v porevolučním období. (dle Čermák, 1997) Uzavřenost se však v čase snižuje.

Vývoj uzavřenosti migrace SO ORP Milevska na úrovni Jihočeského kraje byl však poněkud odlišný. Mezi 1. a 2. sledovaným obdobím migrační uzavřenost na krajské úrovni vzrostla (téměř o 2 %). Na začátku 21. století však hodnota uzavřenosti migrace sledovaného SO ORP na úrovni kraje zase klesla a to dokonce pod počáteční hodnotu průměru z let 1992 až 1997(viz Tab. 7).

Celkově lze říct, že tak jak klesaly relativní hodnoty migrační uzavřenosti (tj. podíl objemu migrace SO ORP Milevska v rámci okresu Písek a Jihočeského kraje na celkovém migračním objemu SO ORP) za dané osmnáctileté období (a během posledních šesti sledovaných let především), tak akční radius migrantů SO ORP Milevska v období let 1992 až 2009 v prostoru spíše rostl, což bylo zřejmě způsobeno hlavně neustálým narůstáním významu dalších forem prostorové mobility českého obyvatelstva od konce 20. století. Dojíždět denně například za prací nebo do školy v rámci okresu, či dokonce kraje je pro milevské obyvatele čím dál tím menší problém, a tak se uchylují k trvalé migraci většinou jen

v případech, kdy je jejich pracoviště, škola apod. příliš vzdálené na to, aby byla reálná každodenní dojíždka. (dle Čermák, 1997)

Mapa 2 Průměrné hodnoty hrubé míry migračního salda správních obvodů obcí s rozšířenou působností Jihočeského kraje v letech 2000 – 2009

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Z hlediska prostoru se nabízí též srovnání migrační situace sledovaného SO ORP Milevska s ostatními správními obvody obce s rozšířenou působností Jihočeského kraje v daném období. Vhodným nástrojem pro srovnání je ukazatel hrubé míry migračního salda jednotlivých správních obvodů, který bere v úvahu nejen absolutní rozdíl imigrace a emigrace, ale také počet obyvatel jednotlivých obvodů ORP v daných letech. Mapa 2 znázorňuje právě tento ukazatel a to konkrétně jeho průměry ve 2. polovině sledovaného období (v letech 2001 až 2009).

Migrační postavení SO ORP Milevska v rámci Jihočeského kraje není z hlediska průměrných hrubých měr migračního salda v posledních letech příliš optimistické. Hůře na tom z hlediska vymezených kategorií v daném období byly pouze Dačice, které však mají v rámci kraje silně periferní jihovýchodní polohu v sousedství lehce zaostávajícího kraje Vysočina, a tak je jejich migrační neatraktivita do jisté míry pochopitelná. V pořadí druhém

záporném intervalu (od 0 do -0,9 %) je s SO ORP Milevskem ještě správní obvod ORP Prachatice, jehož poloha je ale stejně jako u Dačic periferní a příhraniční. Prachatice navíc leží v územně komplikovaném prostoru Šumavského podhůří.

Důvodů, proč právě SO ORP Milevsko, ležící relativně nejbližší hlavnímu městu Praze ze všech jihočeských správních obvodů ORP, má dlouhodobě záporné hodnoty migračního salda, bude pravděpodobně hned několik. Jedním z nich je právě samotná blízkost Prahy, do které zdejší obyvatelstvo často a poměrně hojně emigruje (bližší analýza v kapitole 3. 2. 2 předložené práce). Dalším důvodem může být vnitřně periferní poloha sledovaného SO ORP Milevska na hranici Jihočeského a Středočeského kraje bez přítomnosti důležitějších dopravních tepen, navíc ve značné vzdálenosti od krajského města jižních Čech Českých Budějovic či jakéhokoli jiného města většího regionálního významu v rámci České republiky.

3. 2. 2 Migrační toky

Důležitou charakteristikou migrace určité územní jednotky jsou prostorové vazby této jednotky a ostatních regionů, s nimiž má aktivní migrační saldo. Proto je následující kapitola věnovaná právě prostorovým vazbám SO ORP Milevska s ostatními regiony České republiky. Zvláštní pozornost je věnována též migračním vazbám sledovaného SO ORP s okresy Jihočeského kraje.

Tab. 8 Migrační bilance SO ORP Milevska s kraji České republiky, které se na jeho migračním objemu podílely v letech 1992 – 2000 alespoň 2%

kraj	migrační objem		přistěhovalí		vystěhovalí		migrační saldo
	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%	
Jihočeský kraj*	1850	50,6	722	39,0	1128	61,0	-406
Hlavní město Praha	629	17,2	234	37,2	395	62,8	-161
Středočeský kraj	522	14,3	254	48,7	268	51,3	-14
Ústecký kraj	146	4,0	77	52,7	69	47,3	8
Plzeňský kraj	99	2,7	43	43,4	56	56,6	-13
Kraj Vysočina	90	2,5	53	58,9	37	41,1	16
Karlovarský kraj	77	2,1	35	45,5	42	54,5	-7

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Pozn.: procenta vyjadřují podíl migračního objemu SO ORP Milevska s daným krajem na celkovém objemu migrace sledovaného SO ORP v období let 1992 – 2000, metodika dle Čekal (2006)

* bez migrace uvnitř SO ORP Milevska

Tabulka 8 prezentuje ty kraje České republiky, které se v 1. polovině sledovaného období (v letech 1992 až 2000) podílely na celkovém migračním objemu SO ORP Milevska alespoň 2 %. Jednoznačně největší podíl měl na objemu migrace sledovaného správního obvodu ORP v tomto období Jihočeský kraj (více než poloviční), což koresponduje s poměrně

vysokou migrační uzavřeností SO ORP Milevska na regionální úrovni v 90. letech minulého století, o které již byla řeč. Převažovala však emigrace ze sledovaného SO ORP do ostatních částí Jihočeského kraje (v daném období činila emigrace celkem 61 % z celkového migračního objemu SO ORP Milevska).

Druhý největší migrační obrat měl v tomto období správní obvod ORP Milevsko s hlavním městem Prahou. I v tomto případě však bylo migrační saldo Milevska záporné (emigrace tvořila 63 % z celkového migračního objemu s Prahou). Silná emigrační vazba regionu Písecka, jehož je SO ORP Milevsko součástí, na hlavní město republiky je tradiční již od poválečného období (dle Kubeš, 2000). Třetí místo se stále významným podílem 14,3 % na objemu migrace sledovaného SO ORP zaujal Středočeský kraj. Ačkoli i zde byla převaha emigrantů, rozdíl už nebyl tak výrazný (pouhých 14 osob ve prospěch emigrace do Středočeského kraje). Tato migrační vazba vyplývá jednak z polohy sledovaného správního obvodu ORP u jižní hranice Středočeského kraje, jednak, co se emigrace týče, také z faktu, že Středočeský kraj, coby zázemí hlavního města Prahy, začal být od 90. let celkově vysoce migračně ziskový díky rozvoji suburbanizačních procesů. (dle Čermák, 1997)

Další podíly krajů na objemu vnější migrace SO ORP Milevska se už pohybují hodně pod deseti procenty. Zajímavá je zde imigrační vazba Ústeckého kraje na sledovaný správní obvod ORP, kterou je možno vysvětlit zejména kontinuální environmentální přitažlivostí Jihočeského kraje pro severočeský region těžkého průmyslu již od 70. let 20. století, kterou popsal Čekal (2006). Severní Čechy, jejichž je Ústecký kraj součástí, se navíc od 90. let kvůli deindustrializaci českého hospodářství potýkaly se značnými ekonomickými problémy (potažmo s vysokou mírou nezaměstnanosti), což tamní obyvatele vedlo k masivní emigraci z oblasti. Jejich cesty pak vedly především do těch regionů České republiky, které nabízely zároveň alespoň přiměřenou ekonomickou prosperitu i kvalitnější životní prostředí. Faktem ale je, že migrační saldo za celé devítileté období činilo pouhých 8 osob ve prospěch SO ORP Milevska, což znamená, že sledovaný SO ORP nebyl mezi jihočeskými regiony nijak výrazným favoritem pro imigranty ze severočeského regionu, respektive že zpětný proud imigrace do Ústeckého kraje zde byl také poměrně silný.

Emigrace do Plzeňského kraje a imigrace z kraje Vysočina vzhledem k SO ORP Milevska v daném období (u obou bylo celkové migrační saldo do 20 osob) vycházela zřejmě z polohy Jihočeského kraje mezi nimi. Pro tradičně zemědělskou Vysočinu bylo průmyslovější Milevsko zřejmě přitažlivé a Plzeňský kraj, který byl po otevření hranic vyhledávaný množstvím investorů díky výhodné poloze vedle německého Bavorska, zase přitahoval obyvatele z SO ORP Milevska. Posledním krajem, který se na migračním objemu

správního obvodu ORP Milevska v daném období podílel alespoň 2 %, byl kraj Karlovarský. Migrační saldo bylo v tomto směru celkem vyrovnané a důvody migrační vazby hledejme jednak v přitažlivé příhraniční poloze Karlovarského kraje, jednak v environmentální přitažlivosti SO ORP Milevska.

Následuje srovnání migrační bilance krajů České republiky s SO ORP Milevskem nad 2 % v letech 1992 až 2000 s toutéž charakteristikou v 2. polovině sledovaného období, tedy v letech 2001 až 2009. Možnost komparace nabízí tabulka 9.

Tab. 9 Migrační bilance SO ORP Milevska s kraji České republiky, které se na jeho migračním objemu podílely v letech 2001 – 2009 alespoň 2%

kraj	migrační objem		přistěhovalí		vystěhovalí		migrační saldo
	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%	
Jihočeský kraj*	1932	48,0	847	43,8	1085	56,2	-238
Hlavní město Praha	770	19,1	348	45,2	422	54,8	-74
Středočeský kraj	678	16,8	310	45,7	368	54,3	-58
Ústecký kraj	116	2,9	81	69,8	35	30,2	46
Plzeňský kraj	112	2,8	49	43,8	63	56,3	-14
Kraj Vysočina	83	2,1	33	39,8	50	60,2	-17

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Pozn.: procenta vyjadřují podíl migračního objemu SO ORP Milevska s daným krajem na celkovém objemu migrace SO ORP Milevska v období let 2001 – 2009, metodika dle Čekal (2006), * bez migrace uvnitř SO ORP Milevska

Jihočeský kraj zůstal díky svému významu z hlediska vnitrokrajské migrace stále na prvním místě. Jeho podíl na migračním objemu sledovaného SO ORP však oproti předchozímu období klesl pod 50 %. Pozitivní bylo zvýšení podílu objemu imigrace do SO ORP Milevska v rámci migračního objemu s Jihočeským krajem mezi 1. a 2. sledovaným obdobím (nárůst o téměř 5 procentních bodů). Migrační postavení SO ORP Milevska v rámci kraje se tedy na začátku nového století o něco zlepšilo.

Správní obvod ORP Milevska si migračně polepšil i vůči Praze, která byla opět na druhém místě z hlediska podílu na objemu vnější migrace sledovaného SO ORP (podíl imigrace na migračním obratu s Prahou se oproti předchozímu období zvýšil ve prospěch SO ORP Milevska o více než 8 %). Mírně (o 2 procentní body) vrostl i celkový význam objemu migrace s hlavním městem České republiky. V návaznosti na Prahu se pak oproti předchozímu období zvýšil i podíl Středočeského kraje na migračním objemu SO ORP Milevska (celkem o 2,5 %). Vůči Středočeskému kraji však začal být SO ORP Milevska migračně ztrátovější, což je možné vysvětlit masivním procesem suburbanizace probíhajícím v zázemí Prahy od konce 90. let a tedy i vyšší přitažlivostí středočeského prostoru pro imigranty rostoucí v čase (podíl emigrace ze SO ORP Milevska do Středočeského kraje na celkovém obratu migrace vzrostl mezi 1. a 2. obdobím o 3 %).

Z krajů s nižšími hodnotami podílu na migračním obratu správního obvodu ORP Milevska, nicméně pořád přes 2 %, lze uvést opět Ústecký kraj. Jeho podíl na objemu migrace sledovaného SO ORP však klesl ze 4 % na 2,9 % a jeho význam se tedy snížil. Došlo ale ke zvýšení podílu imigrace z Ústeckého kraje do SO ORP Milevska a to o významných 7 %. Motivace ústeckých obyvatel stěhovat se do sledovaného regionu z již výše zmíněných důvodů tedy zřejmě ještě nabyla na významu. Ústecký kraj byl ale bohužel jediným krajem daného období o migračním objemu s SO ORP Milevskem nad 2 %, se kterým měl sledovaný správní obvod ORP kladné migrační saldo, z čehož se dá usuzovat, že imigrační atraktivita sledovaného území pro ostatní části České republiky se v čase snížila a to je špatná zpráva.

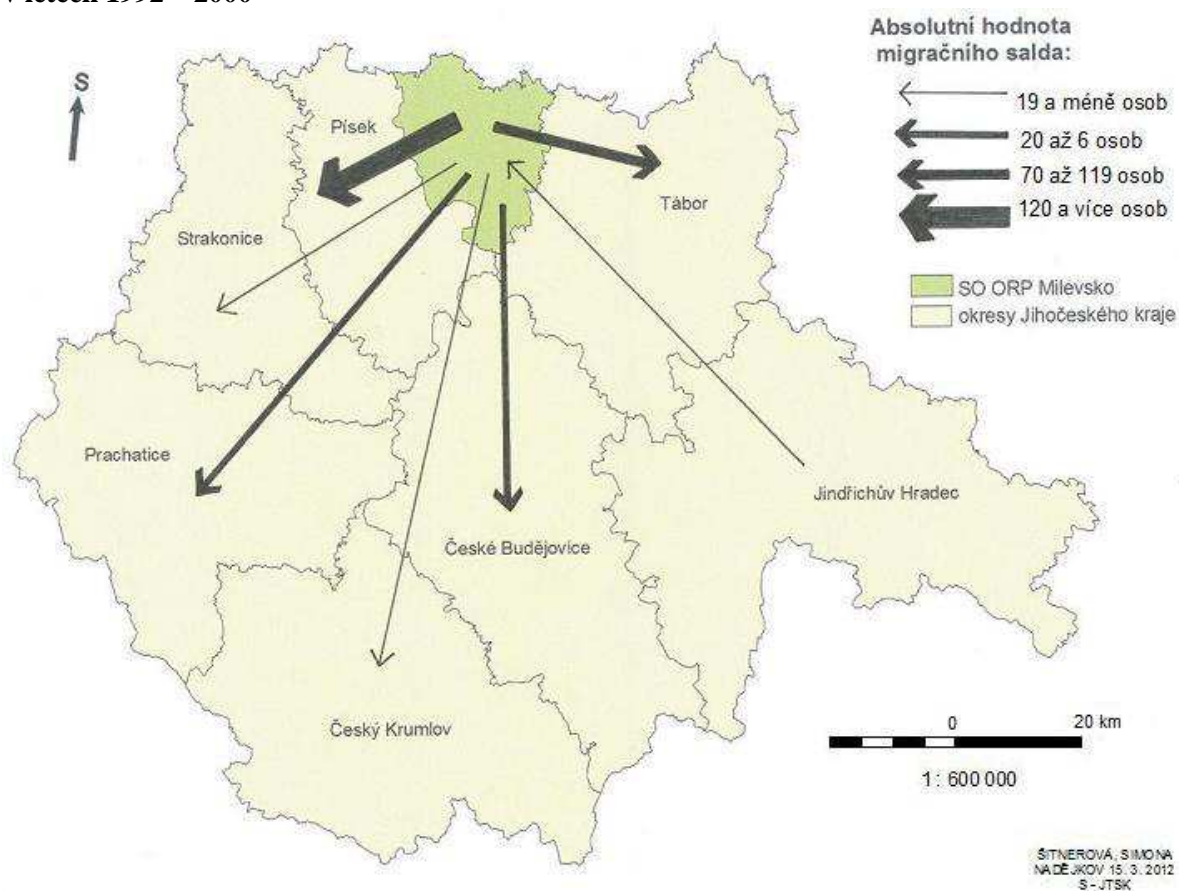
Dalším uvedeným krajem je kraj Plzeňský, jehož migrační obrat i saldo se správním obvodem ORP Milevskem zůstaly v podstatě na stejné úrovni jako v první části sledovaného období. Celkový objem migrace s Vysočinou se pak v čase mírně snížil (o 0,4 %) a obrátilo se migrační saldo. Vysočina se tedy stala vůči SO ORP Milevsku migračně zisková. Karlovarský kraj se nad hranici 2 % nyní už nedostal a jeho prostorová vazba s SO ORP Milevskem tak ztratila na větším významu.

Souhrnně lze hodnotit vývoj prostorových vazeb SO ORP Milevska s kraji České republiky mezi lety 1992 až 2009 jako spíše příznivý a to i přesto, že v druhém období měl správní obvod Milevsko kladné migrační saldo už jen s Ústeckým krajem. Negativní migrační bilance SO ORP Milevska s kraji, které se na jeho migračním objemu podílely alespoň dvěma procenty, se totiž v letech 2001 – 2009 snížila, tj. v porovnání s obdobím 1992 – 2000 klesl počet emigrantů ze sledovaného SO ORP o 222 osob (tzn. na cca 61 % z původního počtu).

Vzhledem k tomu, že Jihočeský kraj měl se sledovaným správním obvodem ORP po celé období let 1992 až 2009 jednoznačně největší migrační objem, věnuje se následující část kapitoly právě popisu migračních vazeb SO ORP Milevska s jihočeskými okresy. Mapy 3 a 4 znázorňují kartodiagramy hodnot absolutního migračního salda pomocí různě silných šipek (stuhová metoda), jejichž směr určuje kladnou či zápornou povahu salda migrace SO ORP Milevska s Jihočeskými okresy v období let 1992 až 2000 (Mapa 3) a 2001 až 2009 (Mapa 4).

Jak je na první pohled zřejmé z Mapy 3 na následující straně, SO ORP Milevsko měl v prvním sledovaném období se všemi jihočeskými okresy, kromě Jindřichova Hradce, záporné migrační saldo a v rámci kraje tak obyvatelstvo migrací ve velké míře ztrácel.

Mapa 3 Absolutní hodnoty migračního salda SO ORP Milevska s okresy Jihočeského kraje v letech 1992 – 2000

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

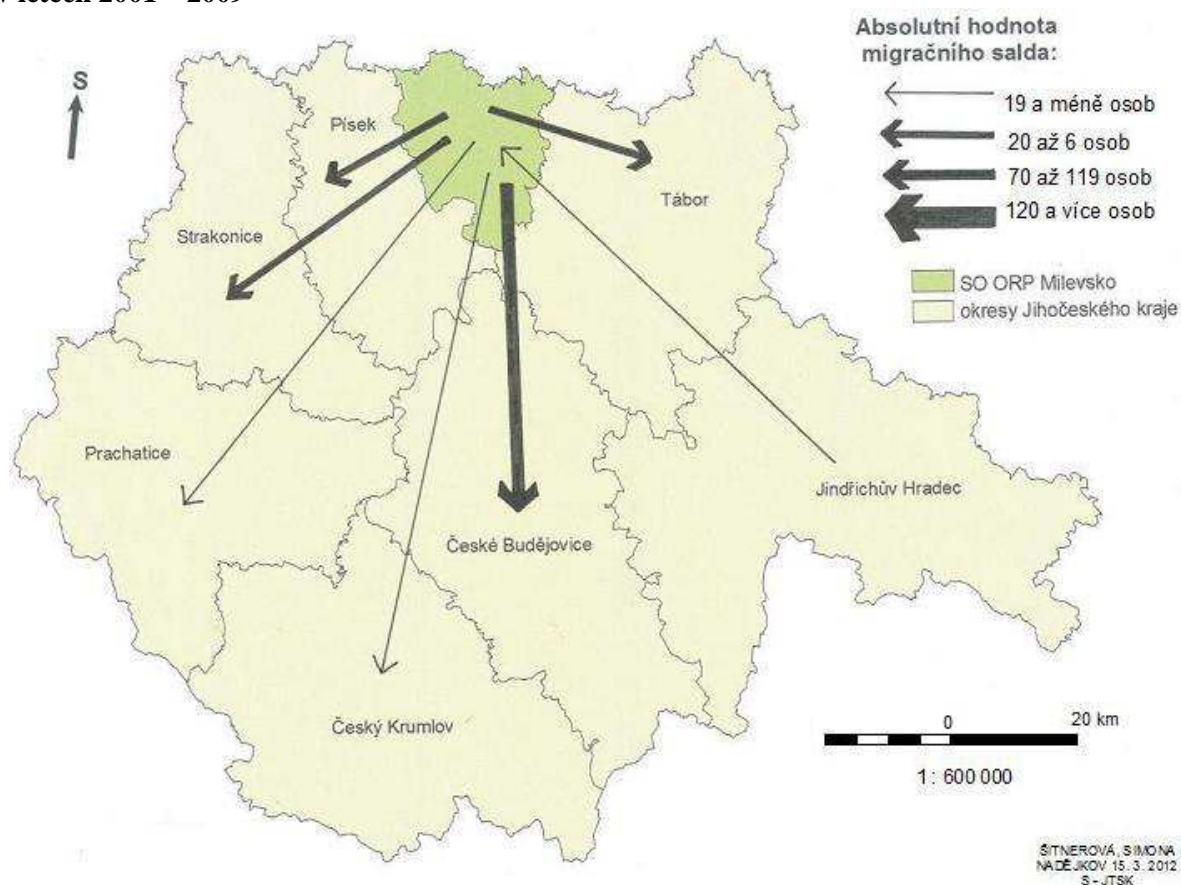
Nejvyšší záporné migrační saldo zaznamenal SO ORP Milevska v 1. polovině sledovaného období s okresem Písek (celkem 197 osob, tedy 48 % z celkové ztráty emigrací), jehož je součástí a početná migrační výměna se zde tedy dala očekávat. SO ORP Písek se stejnojmenným okresním centrem městem Písek (k 31. 12. 1992 mělo město dle veřejné databáze ČSÚ celkem 29 677 obyvatel) je přirozeným lákadlem pro obyvatele celého píseckého okresu. Pracovní příležitosti, občanská vybavenost a vyšší stupně vzdělávání a zdravotnictví tedy zřejmě v 90. letech silně přitahovaly milevské obyvatele, pro které nebylo problémem se za vyšší životní úroveň do sousedního SO ORP na krátkou vzdálenost trvale přestěhovat.

Další silnější emigrační proudy ze sledovaného správního obvodu ORP vedly v 1. období směr okres Tábor (ztráta celkem 114 osob emigrací), okres České Budějovice (64 osob) a okres Prachatice (21 osob). Ziskovost sousedního okresu Tábor a okresu České Budějovice je snadno pochopitelná, neboť centra těchto okresů jsou v obou případech mnohem větší a rozvinutější než centrum zkoumaného SO ORP město Milevska a imigrace do těchto okresů tak nabízí jakýsi únik z vnitřně periferního prostoru severního Písecka do

rozvinutějších oblastí Jihočeského kraje. Záporné saldo s okresem Prachatice pak nebylo tak vysoké, aby se z něj daly usuzovat širší socioekonomické souvislosti (stejně jako u okresu Strakonice a Český Krumlov).

Jediné kladné migrační saldo v tomto období měl SO ORP Milevsko s okresem Jindřichův Hradec. Toto saldo však tvořily pouhé dvě osoby (0,5 % z celkového migračního salda SO ORP Milevska s Jihočeským krajem za dané období), což lze označit spíše jako vyrovnanou migrační bilanci těchto dvou území. Důvod relativně vyrovnané bilance určují pravděpodobně srovnatelné socioekonomické podmínky Písecka a Jindřichohradecka coby územně znevýhodněných prostorů na hranicích krajů.

Mapa 4 Absolutní hodnoty migračního salda SO ORP Milevska s okresy Jihočeského kraje v letech 2001 – 2009

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

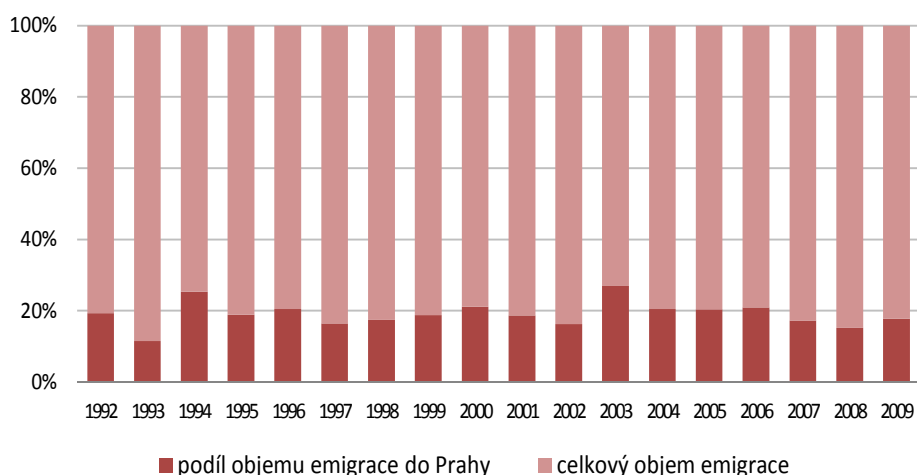
I v období let 2001 až 2009 SO ORP Milevsko ztrácel se všemi okresy Jihočeského kraje kromě Jindřichova Hradce (viz Mapa 4). Záporné saldo s okresem Písek bylo však oproti předchozímu časovému úseku mnohem nižší. V druhém období ztratil správní obvod ORP Milevsko vůči píseckému okresu už jen cca čtvrtinu z původní hodnoty záporného migračního salda předchozího sledovaného období. Méně osob ztratil sledovaný správní obvod ORP také vůči sousednímu okresu Tábor (konkrétně o více než dvě třetiny méně).

Menší ztráty emigrací s SO ORP Pískem a okresem Tábor mohla vyvolat jednak vyšší míra imigrace do SO ORP Milevska ze zmíněných regionů, jednak nižší potřeba milevských obyvatel odcházet do sousedních oblastí za lepší kvalitou života. Tak či tak byl výsledný efekt pozitivní. K zlepšení migrační bilance SO ORP Milevska došlo též ve vztahu s okresem Prachatice a Český Krumlov (zde byly změny však jen malé).

Zvýšení ztráty obyvatelstva emigrací pak SO ORP Milevsko naopak zaznamenal s okresem České Budějovice (záporné migrační saldo nabylo téměř dvakrát tak vyšší hodnoty než jakou mělo v předchozím období). Atraktivita Českobudějovicka pro všechny regiony Jihočeského kraje v poslední dekádě vzrostla pravděpodobně hlavně díky velikosti a významu stejnojmenného krajského města. Nárůst hodnoty záporného migračního salda nastal pro SO ORP Milevsko také ve vztahu k okresu Strakonice (z původních pouhých pěti osob se ztráta zvýšila na 32 osob v 2. sledovaném období). Specifická, pro správní obvod ORP Milevsko imigračně zisková, vazba s okresem Jindřichův Hradec se ve 2. období zvýraznila (SO ORP Milevsko získalo z Jindřichova Hradce imigrací o 7 osob více než v 1. období). Migrační saldo však činilo pořád jen 9 osob, což rozhodně nelze považovat za zásadní imigrační tok do SO ORP Milevska.

Na druhém místě se v tabulkách migrační bilance SO ORP Milevska s kraji České republiky nad 2 % umístila v obou obdobích Praha a to především jako preferovaný cíl milevských emigrantů. Z tohoto důvodu následuje stručná analýza vývoje podílu objemu emigrace z SO ORP Milevska do Prahy na jeho celkovém emigračním objemu.

Graf 9 Vývoj podílu emigračního objemu z SO ORP Milevska do Prahy na celkovém objemu emigrace SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Z grafu 9 je na první pohled vidět, že ačkoli podíl objemu emigrace do Prahy v celkovém objemu emigrace SO ORP Milevska prošel ve sledovaném období poměrně rozmanitým vývojem, jeho hodnota z počátku celého období se přibližuje hodnotě z konce tohoto období, tedy z roku 2009 (oba údaje jsou v rozmezí 2 %). Celkově nejvyšší podíl měla emigrace do Prahy v roce 2003 (27 %), což ale zřejmě opět souviselo s již několikrát zmíněnou legislativní změnou týkající se migrace cizinců uvnitř České republiky. Druhou nejvyšší hodnotu měl rok 1994 (přes 25 %), což už je poněkud zajímavější zjištění. Rok po vzniku samostatné České republiky zřejmě hlavní město velmi lákalo milevské obyvatele z hlediska pracovních příležitostí, vybavenosti a dalších výhod, které metropole nabízí. Následný pokles podílu Prahy na emigračním objemu však dokazuje postupný přechod k preferenci emigrace do zázemí hlavního města Prahy (do středočeského prostoru) a pak do jiných částí samotného Jihočeského kraje. Průměrná hodnota podílu Prahy na objemu emigrace z SO ORP Milevska za celé sledované období byla rovna 19,1 %, což je zároveň hodnota téměř totožná s podílem hlavního města na emigraci SO ORP Milevska v 1. sledovaném roce. Význam emigrace do hlavního města Prahy ze SO ORP Milevska tedy v čase ani nerostl ani neklesal, spíše kolísal v rozmezí nějakých 12 až 27 %.

3. 2. 3 Strukturální charakteristiky migrantů

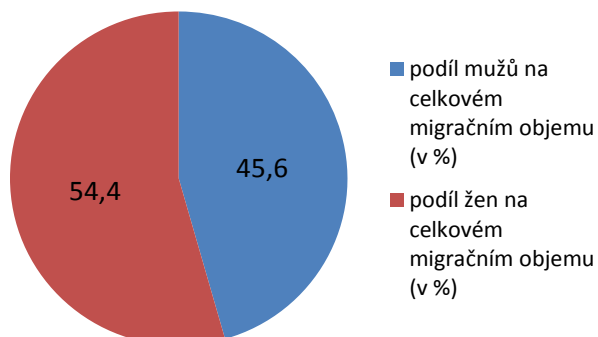
3. 2. 3. 1 Pohlavní struktura migrantů

První a základní strukturální charakteristikou migrantů určitého územního celku je struktura stěhujících se podle pohlaví, která do jisté míry odráží celkové zastoupení mužů a žen v populaci daného státu, do jisté míry však může též naznačovat trendy ve vývoji podílu jednotlivých pohlaví v imigračním, emigračním i celkovém objemu migrantů za sledované období v závislosti na socioekonomických faktorech, které pohlavní strukturu migrantů mohou ovlivňovat.

Graf 10 znázorňuje podíl jednotlivých pohlaví na celkovém objemu vnější migrace SO ORP Milevska v období let 1992 až 2009. Na první pohled viditelná převaha žen mohla být samozřejmě ovlivněna, jak už bylo naznačeno výše, obecně vyšším podílem žen v české populaci (dlouhodobě asi o 3 procentní body). Přesné hodnoty však prozrazují, že žen bylo zastoupeno v migračním objemu sledovaného správního obvodu ORP o téměř 9 % více než mužů, což už je rozdíl, který nelze přičítat pouze přirozené demografické nerovnováze

v zastoupení pohlaví. Lze tedy říct, že ženy vykázaly v období let 1992 až 2009 ve vztahu k SO ORP Milevsku znatelně vyšší míru migrační mobility než muži.

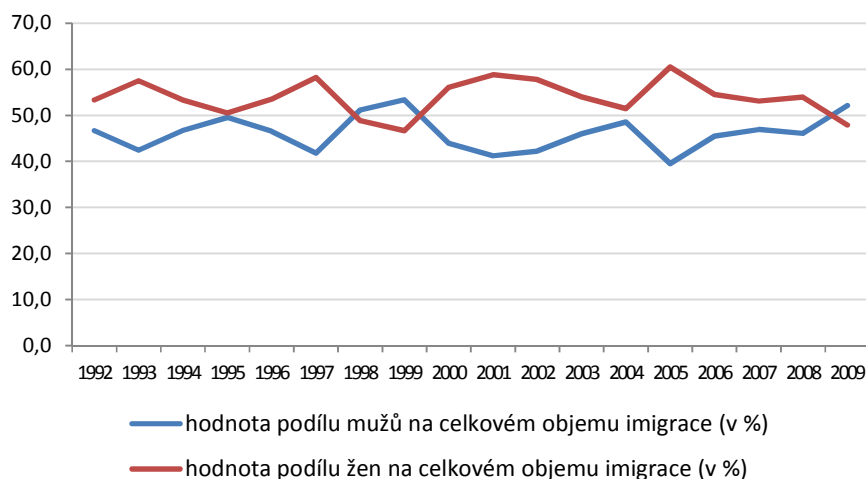
Graf 10 Podíl pohlaví na objemu vnější migrace SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Následuje podrobnější rozbor imigrace a emigrace obou pohlaví. Graf 11 znázorňuje vývoj zastoupení mužů a žen na celkovém imigračním objemu SO ORP Milevska. Během sledovaného období celkově převažovaly roky s vyšším imigračním objemem žen. Zajímavé však bylo období let 1998 - 2000. V roce 1998 se totiž pomyslné nůžky obou pohlaví uzavřely a překřížily, načež díky tomu v roce 1999 (v jediném roce z celého sledovaného období) převažoval imigrační objem mužů.

Graf 11 Vývoj podílu mužů a žen na objemu imigrace SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

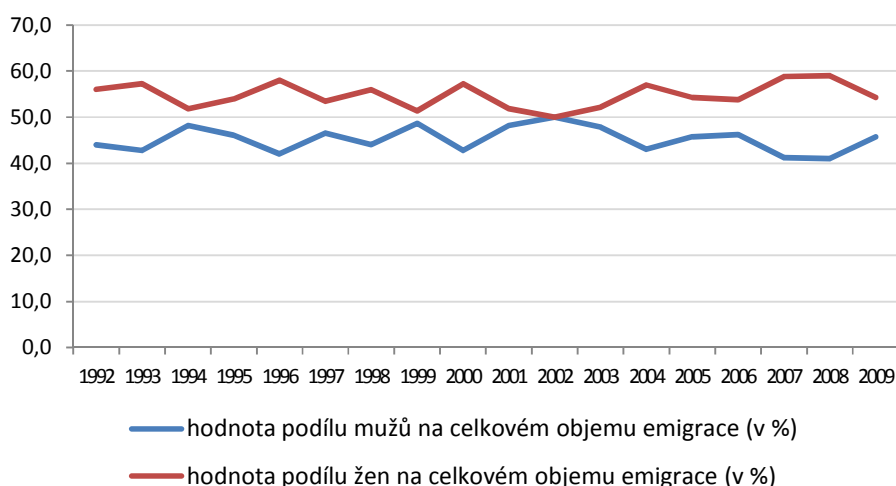
Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Následující rok přišlo zpětné překřížení, po kterém se nůžky opět rozevřely, a dále převažovala imigrace žen. Možným důvodem tohoto krátkodobého zvratu mohl být počátek plánování nového projektu milevského průmyslového podniku ZVVZ a. s. právě v tomto období, díky němuž měly pravděpodobně vzniknout v regionu nové pracovní příležitosti

(vzhledem k povaze podniku pochopitelně převážně pro muže). Projekt ZVVZ a. s., jehož podstatou bylo podílet se na výstavbě jaderné elektrárny v íránském Búšehru, však nevyšel. Vláda České republiky totiž v roce 2000 zakázala podniku vyvážet do Íránu na stavbu elektrárny vzduchotechnické zařízení, a proto zřejmě už další nárůst imigrace mužů do SO ORP Milevska nepokračoval. (dle Blažková, 2000 a Mlynář, 2002)

Mimo onoho průniku křivek se ve vývoji zastoupení mužů a žen na imigraci do SO ORP Milevska vyskytly ještě dva roky (1995 a 2004), kdy se pomyslné nůžky obou pohlaví přiblížily a podíl se tak téměř vyrovnal. Na samotném konci sledovaného období (v roce 2009) pak došlo opět k průniku křivek. Lze předpokládat, že po roce 2009 následoval další nárůst podílu mužské složky na imigračním objemu sledovaného SO ORP, neboť v ZVVZ a. s., pro tento region skutečně zásadním podniku, došlo na konci sledovaného období ke vzniku dvou nových dceřiných společností, což mohlo být opět doprovázeno vznikem nových pracovních míst převážně pro muže. (dle internetových stránek ZVVZ a. s.)

Graf 12 Vývoj podílu mužů a žen na objemu emigrace SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Vývoj podílu jednotlivých pohlaví na emigračním objemu SO ORP Milevska v letech 1992 až 2009 znázorňuje Graf 12. Zatímco podíl žen a mužů na imigračním objemu celkem kolísal, v objemu emigrace byly (až na jedinou výjimku) po celé období v procentuální převaze ženy. Onou výjimkou byl rok 2002, kdy se obě křivky dotkly a podíl mužů a žen se tak vyrovnal. Tato situace mohla nastat jako vedlejší efekt již vícekrát zmíněné legislativní změny, která proběhla právě v tomto roce. Mezi cizinci s dlouhodobým pobytem, kteří byli nově započítáváni do vnitrostátní migrace, zřejmě převažovala mužská složka, která tak

v počátečním období legislativní změny (než se situace stabilizovala) navýšila celkový podíl mužů na objemu emigrace SO ORP Milevska.

Poslední charakteristikou uvedenou v souvislosti s pohlavní strukturou migrantů SO ORP Milevska je znázornění těch krajů České republiky, s nimiž měl ve sledovaném období správní obvod aktivní migrační saldo, a to zvláště pro muže, zvláště pro ženy.

Graf 13 Podíl krajů České republiky (v absolutních počtech migrantů) na kladném migračním saldu SO ORP Milevska v 1992 – 2009 dle pohlaví

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty
 Pozn.: velikost výseče = absolutní hodnota kladného salda migrace sledovaného SO ORP s daným krajem

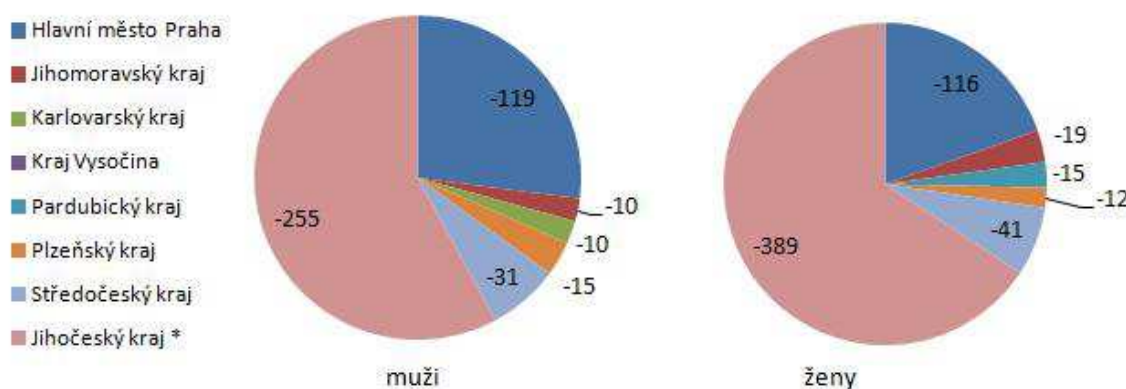
Graf 13 znázorňuje a srovnává ty kraje, s nimiž měl SO ORP Milevsko v daném období kladné migrační saldo, čili z nich získal obyvatele. Každé pohlaví má samostatný výsečový diagram.

Hlavním krajem, s nímž měl SO ORP Milevsko ve sledovaném období u obou pohlaví kladné migrační saldo, byl kraj Ústecký, což vysvětluje přirozená environmentální atraktivita Jihočeského kraje pro region severních Čech. Na druhém místě byl taktéž pro obě pohlaví totožně kraj Moravskoslezský, což zapříčinila zřejmě ta samá migrační motivace jako u emigrace z Ústeckého kraje. Zatímco kladné migrační saldo z hlediska mužů měl SO ORP Milevsko v letech 1992 - 2009 ještě s krajem Zlínským a s krajem Vysočina, ženu přichozí z těchto krajů nezískal v daném období ani jednu. Proč tomu tak bylo je otázkou, nicméně vzhledem k celkově nízkému počtu získaných osob mužského pohlaví z obou jmenovaných krajů tomu asi není třeba přikládat větší význam.

Graf 14 pak naopak znázorňuje ty kraje České republiky, s nimiž měl SO ORP Milevsko v období let 1992 až 2009 záporné migrační saldo, opět s rozdělením podle pohlaví emigrantů. Protože emigrační proud byl ve správním obvodu ORP Milevsko silnější než imigrační a záporné migrační saldo tedy zahrnovalo mnohem víc krajů, v grafu jsou znázorněny pouze ty kraje, s nimiž měl sledovaný SO ORP za celé období záporné migrační saldo vyšší než 10 osob. Jednoznačně nejvíce ztrátový byl SO ORP Milevsko u obou pohlaví

vůči Jihočeskému kraji, přičemž ztratil celkem o 134 žen více než mužů. Ztráta mužů i žen vůči hlavnímu městu Praze byla srovnatelná (přibližovala se v obou případech 120 osobám). Stejně tak do Středočeského, Plzeňského a Jihomoravské kraje odešel přibližně stejný počet mužů i žen. Zásadní rozdíl byl u hodnoty v poslední výseči, kterou u mužů představovalo záporné saldo s Karlovarským krajem, zatímco u žen s krajem Pardubickým. Proč tomu bylo zrovna tak je složité dedukovat, ale opět, zisk zmíněných krajů byl na každém pohlaví pouze do 15 osob, čili nešlo o nijak zvlášť významné emigrační proudy.

Graf 14 Podíl krajů České republiky (v absolutních počtech migrantů) na záporném migračním saldu SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009 dle pohlaví

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Pozn.: velikost výseče = absolutní hodnota záporného salda migrace sledovaného SO ORP s daným krajem- pro přehlednost jsou vybrány pouze ty kraje, které měly za dané období migrační zisk vůči SO ORP Milevsku alespoň 10 osob, * mimo migraci uvnitř SO ORP Milevska

3. 2. 3. 2 Věková struktura migrantů

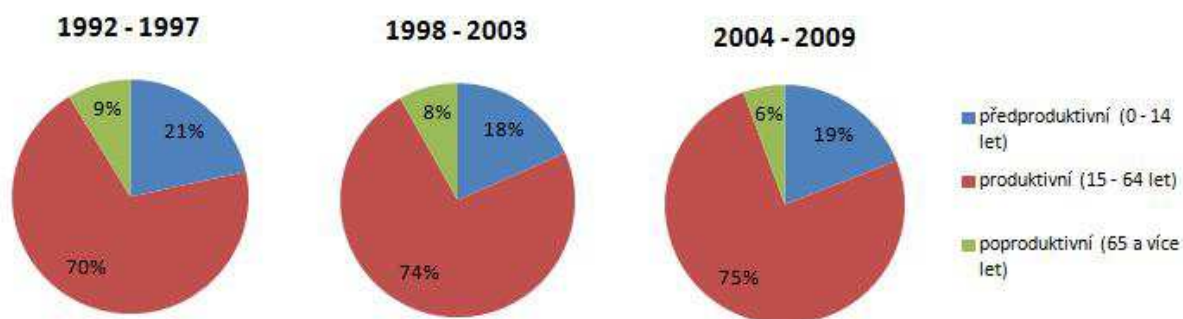
Vzhledem k tomu, že věková struktura migrantů určité územní jednotky může do jisté míry ovlivňovat celkovou věkovou strukturu obyvatelstva daného území a též ovlivňovat v konečném důsledku jeho celkovou bilanci pohybu obyvatelstva, věnuje se následující kapitola právě analýze migrantů SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009 podle zastoupení jednotlivých věkových skupin a to z hlediska jejich produktivity i dle podrobnějších struktur.

Graf 15 znázorňuje věkovou strukturu migrantů sledovaného SO ORP ve třech šestiletých intervalech daného období. Určeny jsou tři základní věkové skupiny dle ekonomické produktivity obyvatelstva.

Jasně největší zastoupení měla na migračním objemu ve všech třech sledovaných obdobích produktivní složka populace (obyvatelstvo ve věku 15 až 64 let). Zastoupení této věkové skupiny mezi migranty v čase vzrostlo od prvního k poslednímu šestiletí o 5 %. Podíl poproduktivní složky migrantů (64 let a více) naopak v čase klesal (z počátečních 9 na 6 %

z objemu migrace v posledním sledovaném šestiletí). Dětská složka migrantů kolísala. Nejprve došlo mezi 1. a 2. obdobím k poklesu jejího podílu na celkovém objemu vnější migrace SO ORP Milevska (o 3 %), následně však podíl předproduktivních migrantů vzrostl. Nárůst o jeden procentní bod mezi 2. a 3. sledovaným obdobím lze vysvětlit nástupem vyšší porodnosti na úrovni celého státu po roce 2000 (počátek reprodukčního období silné generace 70. let 20. století), která ovlivnila i věkovou strukturu migrantů České republiky. Celkově lze říct, že věková struktura migrantů SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 2009 omládlá a to především díky zvýšení podílu produktivní složky migrantů na migračním objemu tohoto SO ORP.

Graf 15 Podíl migračního objemu věkových skupin dle produktivity na celkovém objemu migrace SO ORP Milevska v šestiletých obdobích let 1992 – 2009

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Pozn.: % vyjadřují vždy podíl součtu absolutních počtu migrantů dané věkové skupiny za šestileté období na celkovém počtu migrantů daného šestiletého období

Z prostě rozdělené věkové struktury migrantů správního obvodu ORP Milevska dle produktivity nelze vyčíst změny v migraci podrobnějších věkových struktur z hlediska imigrace a emigrace. Proto následuje hlubší analýza věkové struktury imigrantů a emigrantů SO ORP Milevska v letech 1992 až 2009 jednak po šestiletých obdobích dle patnáctiletých věkových skupin a ukazatele indexu stáří, jednak pomocí věkových pyramid imigrantů a emigrantů za období let 1992 – 2000 a 2001 – 2009.

Jak je vidět v tabulce 10, vývoj imigrantů první věkové skupiny (předproduktivní, 0 až 14 let) byl podobný jako vývoj této věkové kategorie v rámci celkového migračního objemu SO ORP Milevska. Po poklesu podílu dětské složky imigrantů na objemu imigrace mezi 1. a 2. sledovaným obdobím následuje nárůst jejího procentuálního zastoupení mezi 2. a 3. obdobím. Tento nárůst byl poměrně významný, neboť, na rozdíl od nárůstu podílu této věkové skupiny na celkovém migračním objemu, téměř dosáhl hodnoty z prvního šestiletí. Příznivý imigrační vývoj nejmladší věkové skupiny se pak odrazil i v hodnotě indexu stáří, která po výrazném nárůstu mezi prvním a druhým šestiletím (o více než 10 %) následně rapidně klesla a to dokonce pod počáteční hodnotu tohoto indexu. V rámci produktivního

věku rostlo zastoupení starších věkových skupin na úkor nejmladší produktivní věkové kategorie (15 až 29 let), která mezi danými obdobími ztratila až jednu třetinu ze svého původního zastoupení v objemu imigrace sledovaného SO ORP. Podíl imigrantů ve věku 60 a více byl naopak poměrně stabilní a mírně vzrostl až mezi 2. a 3. obdobím, z čehož lze dedukovat, že vliv na pozitivní vývoj indexu stáří imigrantů v čase měl hlavně nárůst počtu předproduktivních imigrantů.

Tab. 10 Podíl věkových skupin imigrantů na objemu imigrace do SO ORP Milevska a index stáří imigrantů v šestiletých obdobích let 1992 – 2009

věkové skupiny	1992 - 1997 (%)	1998 - 2003 (%)	2004 - 2009 (%)
0 - 14 let	22,9	19,7	22,5
15 - 29 let	42,1	40,9	28,8
30 - 44 let	14,5	16,7	22,5
45 - 59 let	9,4	11,5	14,3
60 a více let	11,2	11,2	11,9
index stáří imigrantů	36,6	46,7	33,2

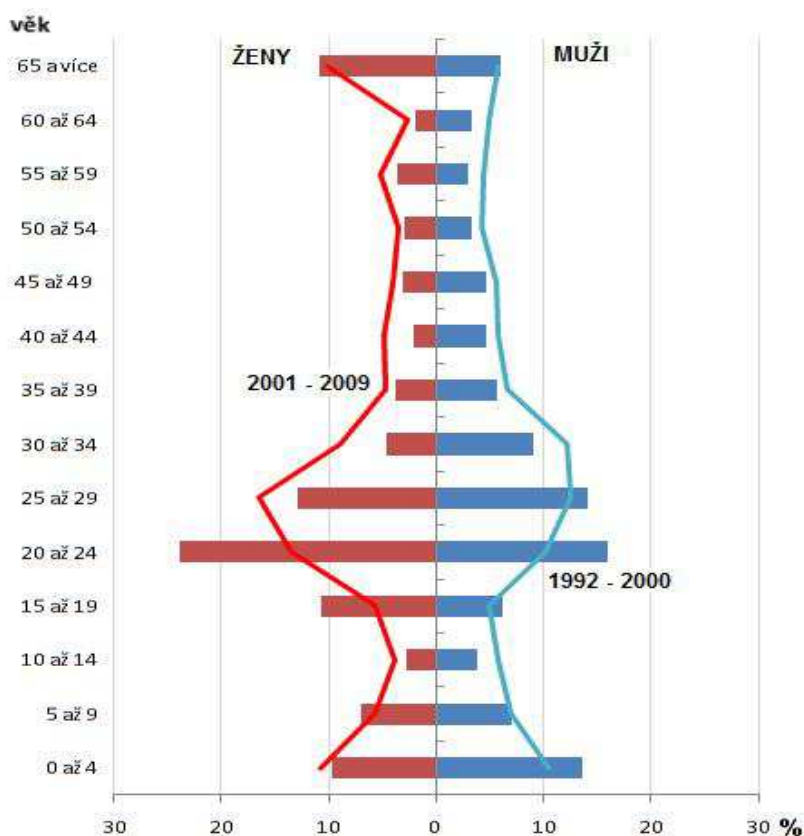
Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty, metodika dle Čekal (2006), Pozn.: index stáří imigrantů = počet imigrantů do SO ORP Milevska ve věku 65 a víc let na 100 imigrantů do tohoto SO ORP ve věku 0 až 14 let

Věková pyramida (Graf 16) potvrzuje předchozí zjištění, jen je rozvádí do o něco podrobnějších nuancí. Na nárůstu počtu imigrantů v předproduktivním věku měla zjevně největší podíl věková kategorie 10 až 14 let, jejíž podíl na imigračním objemu se mezi 1. a 2. polovinou sledovaného období u obou pohlaví zvýšil. Výrazný pokles zastoupení věkové kategorie 15 až 29 let byl způsobem především snížením podílu dvaceti až čtyřiašedesátiletých na objemu imigrace SO ORP Milevska, přičemž větší pokles zde byl zaznamenán u žen. Stejně tak došlo k poklesu zastoupení imigrantů ve věku 15 až 19 let. Všechny ostatní pětileté věkové kategorie produktivního věku pak naopak bez výjimky zaznamenaly nárůst podílu v objemu imigrace sledovaného SO ORP a to u obou pohlaví. Mírný nárůst zastoupení nejstarší věkové skupiny (dle tabulky 10 ve věku 60 a více) zapříčinila skupina šedesáti až čtyřiašedesátiletých, zatímco podíl kategorie 65 a více zůstal víceméně konstantní.

Celkově byl vývoj věkové struktury imigrantů do SO ORP Milevska spíše pozitivní. Zvýšení počtu dětí přicházejících do správního obvodu během posledních let oživilo zdejší stárnoucí populaci. Tento nárůst byl dokonce tak výrazný, že ačkoli je nutné brát v úvahu i odraz celorepublikových trendů (v rámci nichž lze předpokládat zpětné snížení podílu dětské složky mezi imigranty v následujících letech), mohlo by procentuální zastoupení předproduktivní složky v objemu imigrace sledovaného SO ORP zůstat delší dobu na úrovni

přes 20 %. Avšak vzhledem k tomu, že v roce 2010 měl SO ORP Milevsko index stáří o hodnotě 144, nemělo zřejmě pozitivní působení mladých imigrantů, v opozici k velmi nízkému přirozenému přírůstku, na stárnoucí populaci SO ORP Milevska příliš velký účinek. Nárůst produktivní složky v objemu imigrace je vzhledem k tomu, že imigrujících seniorů nijak výrazně nepřibýlo, také poměrně pozitivní zjištění. Velmi negativně lze však hodnotit fakt, že je sledovaný správní obvod ORP čím dál tím méně atraktivní pro mladé lidi ve věku 15 až 29 let, kteří by v opačném případě mohli do budoucna zlepšit věkovou strukturu SO ORP Milevska (mezi 1. a 3. šestiletím se jejich zastoupení v objemu imigrace snížilo o více než 13 %, což je skutečně nezanedbatelný pokles).

Graf 16 Srovnání věkových pyramid imigrantů do SO ORP Milevska v období let 1992 – 2000 a 2001 – 2009

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnuté KGE JČU, vlastní výpočty, metodika dle Popjaková (2007)

Pozn.: sloupce = podíl věkových kategorií na celkovém objemu imigrace SO ORP Milevsko v období 1992 - 2000, linie = podíl věkových kategorií na celkovém objemu imigrace SO ORP Milevsko v období 2001 – 2009

Na první pohled je zřejmé, že v čase významně klesal podíl dětské složky na emigračním objemu SO ORP Milevska (Tab. 11), což lze hodnotit kladně zvláště vzhledem k tomu, že podíl imigrantů v předproduktivním věku se v posledních letech naopak zvýšil. Ze sledovaného SO ORP odcházeli v čase méně také mladí lidé ve věku 15 až 29 let. Bohužel ale

ne o tolik méně, aby setrvavší obyvatelé v této věkové skupině mohli kompenzovat stále klesající podíl imigrantů do SO ORP v této věkové kategorii.

Tab. 11 Podíl věkových skupin emigrantů na objemu emigrace z SO ORP Milevska a index stáří emigrantů v šestiletých obdobích let 1992 – 2009

věkové skupiny	1992 - 1997 (%)	1998 - 2003 (%)	2004 - 2009 (%)
0 - 14 let	20,7	17,3	16,2
15 - 29 let	47,4	45,2	41,2
30 - 44 let	15,2	19,5	29,2
45 - 59 let	6,2	9,7	8,2
60 a více let	10,4	8,3	5,2
index stáří emigrantů	43,2	42,0	25,4

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty, metodika dle Čekal (2006), Pozn.: index stáří emigrantů = počet emigrantů z SO ORP Milevska ve věku 65 a víc let na 100 emigrantů z tohoto SO ORP ve věku 0 až 14 let

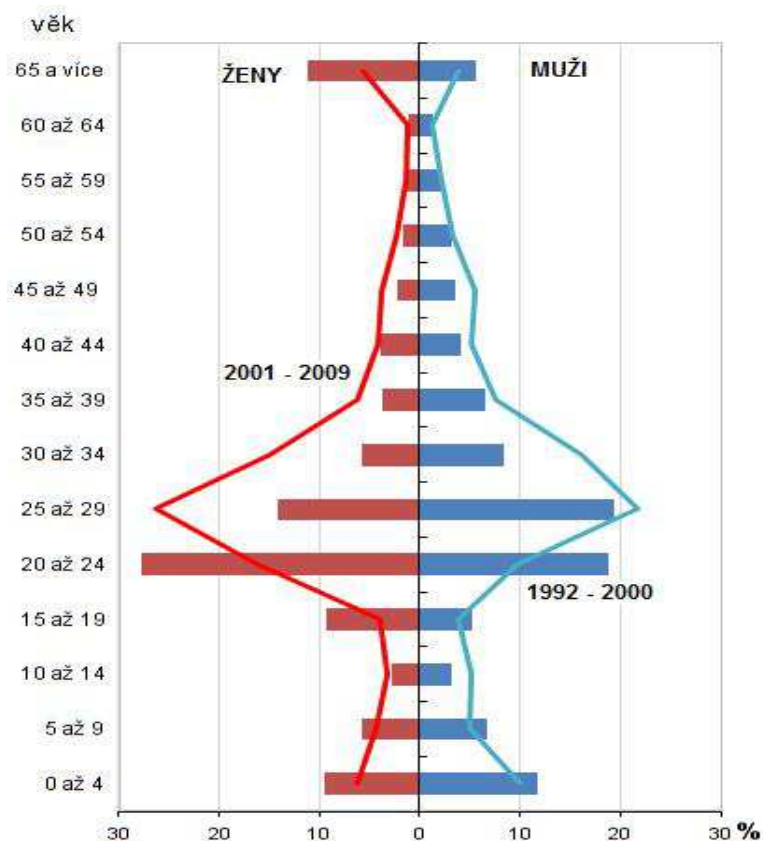
V čase se snížilo také zastoupení nejstarší věkové kategorie emigrantů (60 a více let) v objemu emigrace správního obvodu ORP Milevska a to v přibližně stejné míře jako se snížilo zastoupení dětské složky. Z věkových skupin pak naopak, co se podílu na emigračním objemu týče, nejvíce získala kategorie emigrantů ve věku 30 až 44 let a to o celých 14 % mezi prvním a posledním sledovaným šestiletým obdobím. Zastoupení věkové kategorie 45 až 59 let se v čase nijak výrazně nezměnilo, spíše lehce kolísalo.

Pokles emigrantů ve věku 0 až 14 let byl způsoben poklesem podílu dětí do 9 let na emigračním objemu SO ORP Milevska (viz Graf 17). To, že ze sledovaného správního obvodu ORP odcházelo v čase méně dětí, by nemělo být (vzhledem k tomu, že v 1. dekádě 21. století se celkově v České republice natalita zvedala) důsledkem celkového poklesu počtu dětí v populaci a je to tedy veskrze dobrá zpráva. Vývoj pětiletých kategorií mezi 15 a 29 lety nabízí zajímavé zjištění. I když se celkově, jak vyplynulo z tabulky 2, podíl emigrantů v tomto věku na emigračním objemu mírně snížil, zastoupení pětileté kategorie 25 až 29 let v objemu emigrace SO ORP Milevska vzrostlo a to velice výrazným způsobem hlavně u žen. K nárůstu zastoupení emigrantů došlo u všech pětiletých věkových skupin také ve věku 30 až 44 let u obou pohlaví. Mezi nejstaršími emigranty došlo naopak k úbytku a to především u těch ve věku 65 let a víc.

Shrneme-li situaci, ze SO ORP Milevska přestalo odcházet tolik dětí jako dříve, což je ještě lepší zpráva v kontextu předchozího zjištění, že imigrantů v dětském věku naopak v poslední dekádě přibýlo. Nižší podíl věkové skupiny 15 až 29 let na emigračním objemu je také poměrně pozitivní avšak tuto skutečnost je nutné konfrontovat se snižující se imigrací této věkové skupiny do SO ORP Milevska. Příčinu toho, proč ze sledovaného SO ORP

odcházelo mnohem více žen ve věku 25 až 29 let než dříve je těžké odhadnout. Možným vysvětlením by bylo častější přiklonění se k přestěhování do jiného, perspektivnějšího regionu České republiky (zejména pak bydliště partnera) po uzavření sňatku, popřípadě příslušnost těchto žen do generace tzv. Husákových dětí a tudíž jejich vyšší zastoupení v celé české populaci a tedy i v obyvatelstvu emigrujícím z SO ORP Milevska. Výrazné zvýšení emigrační mobility obyvatel ve věku střední dospělosti (především ve věku 30 až 44 let) může naznačovat, že sledovaný SO ORP v určitém směru nesplňuje nároky zdejších obyvatel ve středním věku na kvalitu života. Vzhledem k charakteru regionu by to pak mohly být hlavně nesplněné nároky týkající se zaměstnanosti (hlavně dostatku pracovních příležitostí v jiných sektorech než je sekundér), popř. dopravní obslužnosti a občanské vybavenosti na území SO ORP Milevska. Tyto oblasti by tedy bylo vhodné zdokonalovat, neboť právě věková kategorie 30 až 44 let se z velké míry podílí na natalitě každého regionu.

Graf 17 Srovnání věkových pyramid emigrantů z SO ORP Milevska v období let 1992 – 2000 a 2001 – 2009

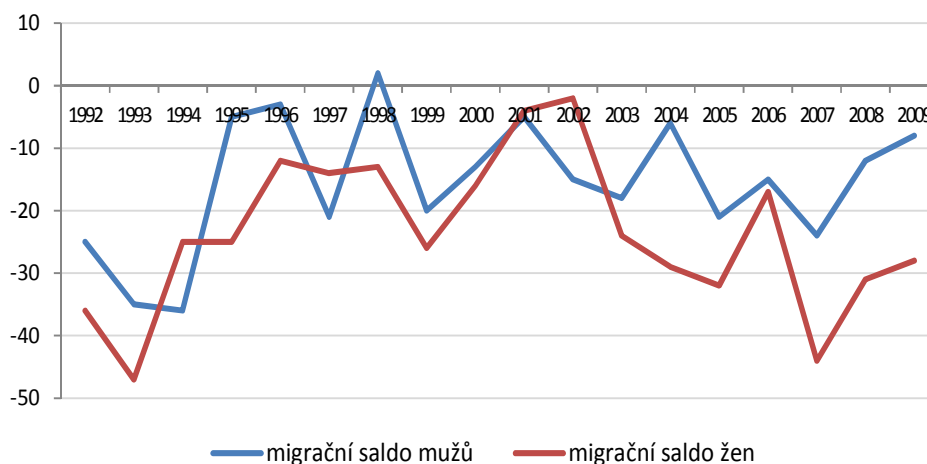

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty, metodika dle Popjaková (2007), Pozn.: sloupce = podíl věkových kategorií na celkovém objemu emigrace SO ORP Milevska v období 1992 - 2000, linie = podíl věkových kategorií na celkovém objemu emigrace SO ORP Milevska v období 2001 - 2009

Vzhledem k nepříznivému vývoji skupiny patnácti až devětadvacetiletých (skupiny velice podstatné pro budoucí reprodukci milevské populace) z hlediska jejího zastoupení

v objemu imigrace do sledovaného SO ORP v letech 1992 až 2009, se graf 18 věnuje právě znázornění vývoje migračního salda této věkové skupiny v čase, zvláště pro muže a pro ženy.

Graf 18 Vývoj absolutní hodnoty migračního salda věkové kategorie migrantů 15 až 29 let SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009 dle pohlaví

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Hned první pohled na graf prozradí, že migrační saldo věkové kategorie 15 až 29 let bylo v celém sledovaném období pro muže i ženy s výjimkou jednoho jediného roku (1998 u mužů) záporné. To znamená, že SO ORP Milevska po celou dobu let 1992 až 2009 migrací ztrácelo obyvatelstvo ve věku mladé dospělosti. Po absolutně nejvyšší hodnotě záporného migračního salda, kterou zaznamenáváme hned na začátku sledovaného období u mužů i u žen (v roce 1993 činila v součtu pro obě pohlaví více než -80 osob), následovalo výrazné zlepšení. Obrovský nárůst roční ztráty mladých lidí na začátku období lze vysvětlit změnami ve společnosti po vzniku České republiky. Nové možnosti pravděpodobně vedly mladší obyvatelstvo k tomu, že začalo masivně opouštět vnitřně periferní milevský region, který navíc po transformaci národního hospodářství lehce ztratil na svém dřívějším významu z hlediska průmyslu. Proudění mladších obyvatel pak směřovalo hlavně do perspektivnějších částí Jihočeského kraje a do Prahy. Následující zlepšení migrační bilance u obou pohlaví (více u mužů) mezi lety 1993 a 1996 bylo zřejmě způsobeno postupnou stabilizací poměrů ve státě i v regionu (rozvoj podnikání, celkově terciéru atd. v 90. letech). Od roku 1996 pak celkové migrační saldo věkové kategorie 15 až 29 let kolísalo mezi -50 a -10 osobami až v roce 2001 dosáhlo své nejpříznivější hodnoty za celé sledované období (-9 osob). Po prudkém zvýšení záporné hodnoty absolutního migračního salda sledované věkové kategorie mezi lety 2001 až 2003 (z -9 na -42 osob) opět následovalo období kolísání. Od roku 2008 vykazují obě křivky

poměrně pozitivní trend, stále však v hodnotách celkového úbytku -35 osob této věkové kategorie ročně a více.

Z celkového průběhu linií grafu vyplývá, že po většinu času dosahovaly vyšších absolutních hodnot záporného migračního salda ženy, což jen potvrzuje celkově vyšší migrační mobilitu tohoto pohlaví v SO ORP Milevsku v letech 1992 až 2009, která byla proklamována již v kapitole o pohlavní struktuře migrantů sledovaného SO ORP. To, že v tomto případě dochází zvýšenou mobilitou žen k jejich úbytku, samozřejmě není dobrá zpráva. Úbytek žen emigrací totiž může přispět k prohlubování pohlavní nerovnováhy sledovaného regionu a vzhledem k reprodukčnímu významu právě této věkové kategorie (věk 28 let je v České republice v současné době například průměrným věkem prvorodiček) i k negativnímu ovlivnění natality celého SO ORP Milevska.

3. 2. 3. 3 Vzdělanostní struktura migrantů

Struktura migrantů podle vzdělání je další důležitou charakteristikou migrace na lokální úrovni. Každý region přirozeně obohatí hlavně vzdělanější migranti, ačkoli dostatek pracovní síly s nižším dosaženým vzděláním je pro rozvoj území také nutný. To, jakou úroveň vzdělání mají imigranti na, i emigranti z, určitého území, navíc leccos vypovídá i o samotném charakteru daného území (např. o míře jeho průmyslovosti, rurálnosti, anebo třeba o koncentraci výzkumných a akademických pracovišť v regionu).

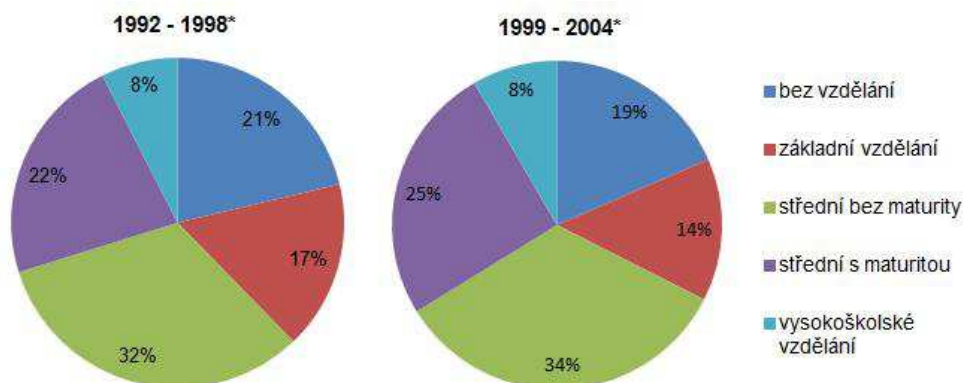
V České republice se však stupeň dosaženého vzdělání uváděl v hlášení o stěhování pouze do roku 2004. Poté byl z evidovaných charakteristik migrantů vyjmut spolu s důvody stěhování. Míru vhodnosti tohoto kroku lze hodnotit spíše negativně, neboť čím víc informací je o migrantech shromážděno, tím lépe lze potlačovat důvody emigrace, respektive zvýšit atraktivitu cílových destinací pro potenciální imigranty.

Graf 19 zachycuje vývoj struktury migrantů SO ORP Milevska podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání. Protože oba časové intervaly nemohou být stejně dlouhé, vychází analýza z průměrných ročních hodnot za daná období.

K poklesu zastoupení na celkovém migračním objemu došlo z hlediska sledovaného správního obvodu ORP mezi 1. a 2. obdobím u skupiny migrantů bez vzdělání (o 2 %) a se základním vzděláním (o 3 %). Je nutné brát v úvahu, že tyto skupiny obsahují i děti do 15 let (bez vzdělání) a mladistvé ve věku do 18 let (tedy pokud dál studují- pak dočasně se základním vzděláním). Pokles zastoupení těchto skupin na celkovém objemu migrace SO ORP Milevska tedy mohlo ovlivnit více faktorů. Jednak reálné snížení migrační mobility

obyvatelstva bez nebo s pouze základním vzděláním, jednak celkové stárnutí české populace spojené s poklesem počtu obyvatel nejmladších věkových skupin, jednak faktické zvyšování podílu vzdělanějšího obyvatelstva v České republice promítající se i do strukturálních charakteristik migrantů. Nejideálnější variantou by byla samozřejmě poslední možnost, avšak s největší pravděpodobností půjde o působení všech zmíněných faktorů dohromady.

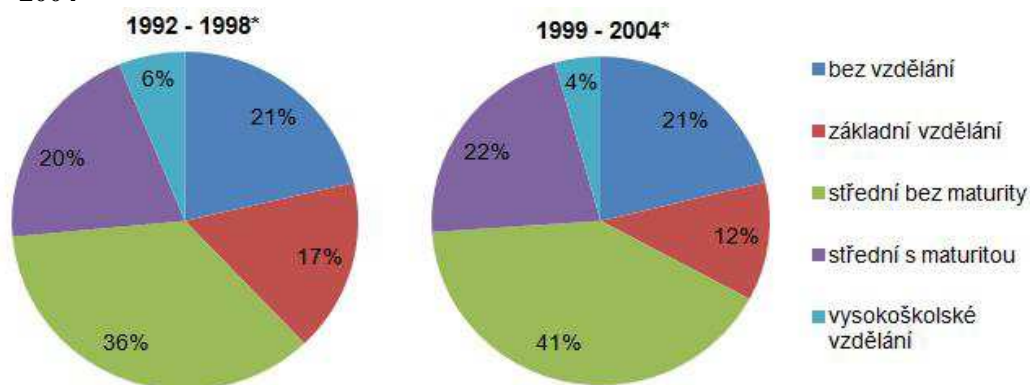
Graf 19 Srovnání vzdělanostní struktury migrantů SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty
* podíly vyjadřují roční průměry jednotlivých vzdělanostních skupin za daná období

Podíl vysokoškolsky vzdělaných migrantů na objemu migrace SO ORP Milevska zůstal mezi 1. a 2. obdobím stejný (8 %), zatímco migrantů se středním vzděláním (s maturitou i bez) naopak přibýlo. Tato skutečnost mohla být opět podmíněna jak zvýšením podílu starších složek obyvatelstva v populaci, tak i faktem, že obyvatel České republiky, kteří mají alespoň střední vzdělání bez maturity, rok od roku přibývá.

Graf 20 Srovnání vzdělanostní struktury imigrantů do SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004

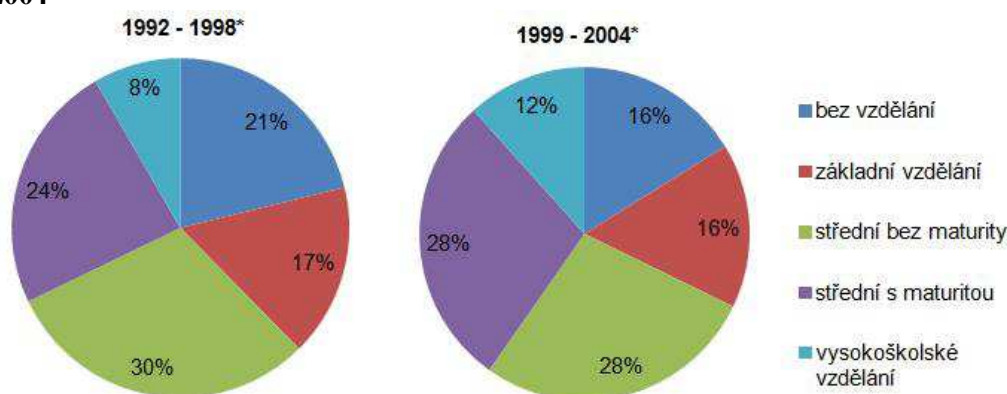

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty
* podíly vyjadřují roční průměry jednotlivých vzdělanostních skupin za daná období

Z hlediska imigrace došlo mezi 1. a 2. obdobím především k výraznému zvýšení podílu přistěhovaných osob se středoškolským vzděláním bez maturity do SO ORP Milevska, celkem o 5 procentních bodů (viz Graf 20). Vzhledem k průmyslovému charakteru

sledovaného SO ORP je to pochopitelné, neboť řada povolání souvisejících se vzduchotechnikou, která je vedoucím průmyslovým odvětvím regionu, vyžaduje právě učňovské vzdělání (obory elektrotechnika, mechanika atd.). K mírnému zvýšení podílu na imigraci došlo i u středoškoláků s maturitou. Zatímco zastoupení imigrantů bez vzdělání zůstalo stejné, u příchozích obyvatel se základním anebo vysokoškolským vzděláním zaznamenáváme pokles. Snížení podílu vysokoškolsky vzdělaných migrantů je pak samozřejmě pro SO ORP Milevsko nepříznivou zprávou, neboť tím území přichází o potenciální přírůstky toho nejvzdělanějšího obyvatelstva.

Graf 21 Srovnání vzdělanostní struktury emigrantů z SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

* podíly vyjadřují roční průměry jednotlivých vzdělanostních skupin za daná období

Vývoj zastoupení vzdělanostních skupin na objemu emigrace z SO ORP Milevska byl značně odlišný. Ze správního obvodu ORP odcházelo méně obyvatelstva pouze s těmi nejnižšími stupni vzdělání (viz graf 21). O čtyři procentní body se naopak zvýšil podíl odchozích středoškoláků s maturitou i vysokoškolsky vzdělaných emigrantů, což opět nelze hodnotit jinak než negativně.

Tab. 12 Absolutní hodnota migračního salda vzdělanostních kategorií migrantů SO ORP Milevska v období let 1992 – 2004

nejvyšší dokončené vzdělání migranta	imigranti celkem	emigranti celkem	migrační saldo kategorie
bez vzdělání	487	576	-89
základní vzdělání	324	493	-169
střední bez maturity	874	882	-8
střední s maturitou	479	783	-304
vysokoškolské vzdělání	122	298	-176

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty, metodika dle Čekal (2006)
Pozn.: index vzdělanosti blíže popsán v kapitole Metodika

Tabulka 12 obsahuje absolutní hodnoty salda migrace skupin migrantů SO ORP Milevska dle vzdělání za celé sledované období. Vzhledem k celkově emigrační povaze regionu měly všechny vzdělanostní kategorie v daném období záporné migrační saldo. Nejvíce ztratil sledovaný SO ORP středoškolsky vzdělaného obyvatelstva s maturitou (304 osob) a pak vysokoškoláků (176 osob). Koresponduje to se zjištěními z grafů 20 a 21 stejně tak jako fakt, že nejmenší ztráta byla zaznamenána u obyvatel se středoškolským vzděláním bez maturity. Proč je SO ORP Milevsko čím dál tím méně přitažlivý pro vzdělanější obyvatelstvo je otázkou. Pravděpodobně zdejší podmínky, dynamika rozvoje regionu a společenského života nesplňují vyšší nároky vzdělaných obyvatel na kvalitu života, což je bezesporu velký problém, který je nutné řešit.

Vliv vzdělanosti migrantů na strukturu obyvatelstva územního celku lze dobře vyjádřit syntetickým ukazatelem indexu vzdělanosti imigrantů, emigrantů a výsledným saldem tohoto indexu. Saldový index vzdělanosti pak může nabývat hodnot z intervalu $<-3, 3>$, přičemž kladné hodnoty vyjadřují pozitivní a záporné hodnoty negativní vliv migrace na vzdělanostní strukturu obyvatelstva zkoumané územní jednotky. (dle Čekal, 2006)

Tab. 13 Hodnoty indexu vzdělanosti migrantů SO ORP Milevska v letech 1992 – 1997 a 1998 – 2003

Období	index vzdělanosti imigrantů	index vzdělanosti emigrantů	saldový index vzdělanosti
1992 - 1997	2,7	2,3	0,4
1998 - 2003	2,3	2,4	-0,2

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty, metodika dle Čekal (2006)
Pozn.: index vzdělanosti blíže popsán v kapitole Metodika

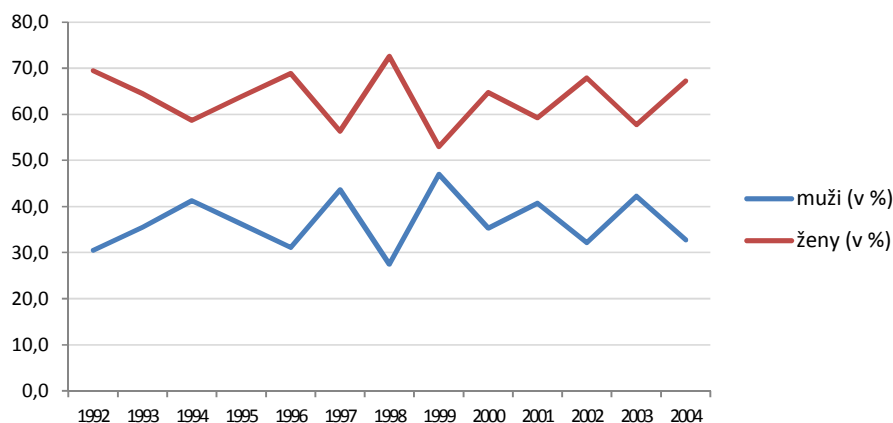
Porovnáním saldového indexu vzdělanosti migrantů SO ORP Milevska z 1. a 2. sledovaného období docházíme k nepříjemnému zjištění (viz Tab. 13). Zatímco v 1. období ještě migrace sledovaného SO ORP ovlivňovala úroveň vzdělanosti zdejšího obyvatelstva pozitivně (hodnota 0,4), v následujícím období se situace obrátila a migrace začala mít z hlediska vzdělanosti na sledovaný správní obvod ORP negativní vliv (hodnota -0,2). SO ORP Milevsko tedy v tomto směru vykazuje jednoznačně negativní trend vývoje.

Neboť v předchozí analýze vyšly jako nejvíce emigrační vzdělanostní kategorie středoškolsky vzdělaných emigrantů s maturitou a vysokoškolsky vzdělaných emigrantů, následují podrobnější grafy zachycující pohlaví migrantů právě zmíněných dvou vzdělanostních skupin pro lepší porozumění probíhajícím procesům (Graf 22 a 23).

Mezi emigranty se středoškolským vzděláním s maturitou měly v celém sledovaném období převahu ženy. Poměr pohlaví byl však po celou dobu celkem stabilní (cca mezi 55 až

70 % u žen a mezi 30 až 45 % u mužů). Pouze rok 1999 přinesl přiblížení obou linií, po němž ovšem následovalo opětovné rozevření pomyslných nůžek ve většinový podíl žen (viz Graf 22).

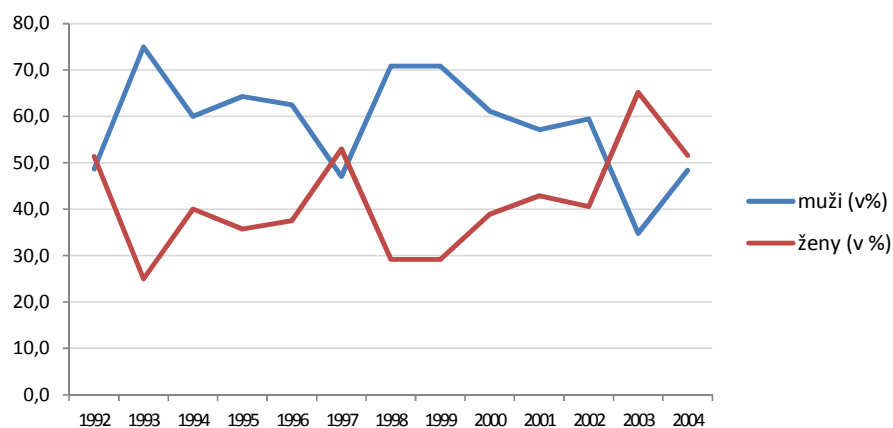
Graf 22 Vývoj podílu pohlaví na objemu emigrace středoškolsky vzdělaných emigrantů s maturitou z SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 2004

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Vývoj podílu pohlaví na objemu vysokoškolsky vzdělaných emigrantů byl podstatně rozkolísanější (viz Graf 23). Zatímco ještě na začátku sledovaného období byly obě linie protnuté, následující roky přinesly výrazný nárůst podílu mužů (maximum 75 % v roce 1993). Převaha zastoupení mužů dále trvala v letech 1993 až 1996. V roce 1997 došlo k překřížení linií a pro jeden rok měly vyšší zastoupení ženy, avšak pouze o 5 procentních bodů. Hned následující rok se ovšem nůžky opět rozevřely a následovala zase procentuální převaha mužů na objemu emigrace vysokoškolsky vzdělaných osob.

Graf 23 Vývoj podílu pohlaví na objemu emigrace vysokoškolsky vzdělaných emigrantů z SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 2004

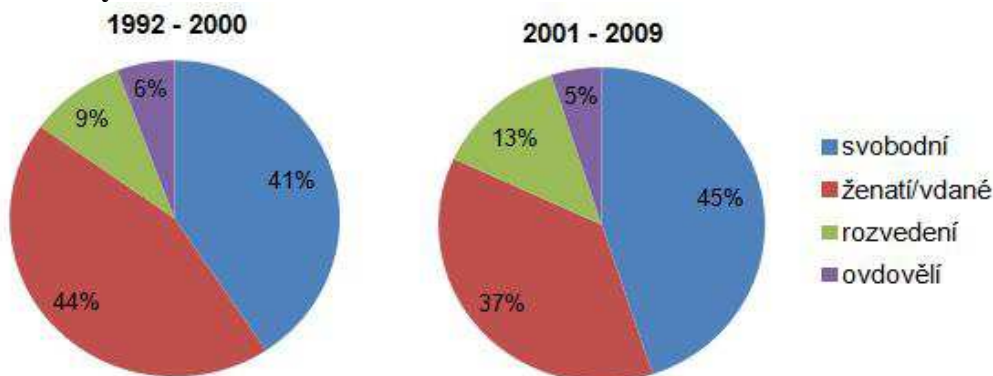
Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Po roce 2002 došlo k dalšímu překřížení, po kterém začaly mít převahu ženy (ta se však po roce 2003 opět začala snižovat). Celkově vyšší emigrační mobilita mužů v této kategorii je v rozporu s všeobecným trendem vyšší migrační mobility žen nehledě na vzdělání (viz Srb a Andrlé, 1997). Příčinou tohoto jevu by mohla být neustále přetrvávající převaha mužů mezi vysokoškoly v populaci České republiky coby pozůstatek dob minulých podtržená vyšší potřebou emigrace nejvzdělanějších mužů z SO ORP Milevska za účelem nalezení odpovídajícího, dobře placeného pracovního místa důležitého pro splnění očekávané funkce živitele rodiny.

3. 2. 3. 4 Migrace dle rodinného stavu migrantů

Strukturu migrantů lze zkoumat i z hlediska jejich rodinného stavu. To, jakého jsou přistěhovalí do, a vystěhovalí z daného územního celku rodinného stavu, odráží jednak celorepublikové trendy v rodinném chování (například klesající míru sňatečnosti), jednak věkovou strukturu migrantů, neboť právě stáří migranta úzce souvisí s jeho aktuálním rodinným stavem.

Graf 24 Vývoj podílu kategorií imigrantů do SO ORP Milevska dle rodinného stavu na objemu imigrace mezi lety 1992 – 2000 a 2001 – 2009

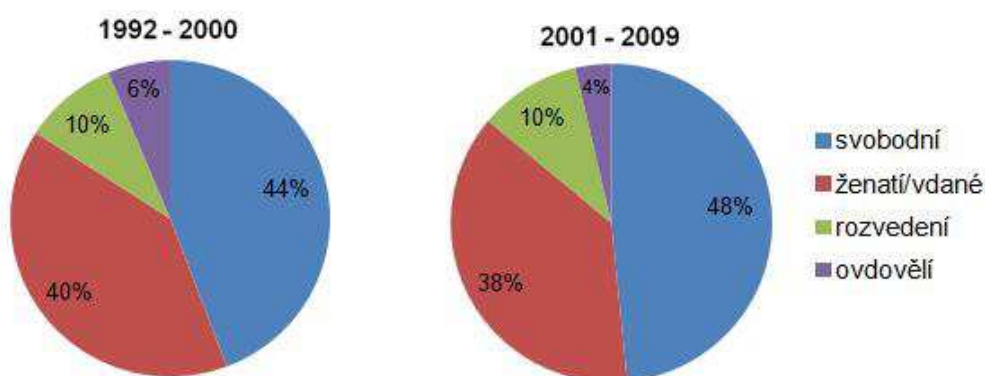
Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Vývoj struktury imigrantů do SO ORP Milevska z hlediska rodinného stavu mezi lety 1992 – 2000 a 2001 – 2009 skutečně ve velké míře odrážel trendy vývoje chování české populace v rodinných vztazích v porevolučním období (viz Graf 24). Svobodných imigrantů mezi sledovanými obdobími o 4 procentní body přibylo. Vysvětlit to lze všeobecně vyšší migrační mobilitou osob v produktivním věku, mezi kterými je v celé České republice stav svobodný v čase neustále čtenější. V závislosti na nárůstu svobodných imigrantů pak mezi 1. a 2. obdobím ubylo imigrantů ve stavu ženatý/vdaná a to o značně vysoký podíl 7 %. Zastoupení rozvedených imigrantů v objemu imigrace SO ORP Milevska se i navzdory

všeobecnému pokračujícímu snižování sňatečnosti na našem území zvýšilo o 4 procentní body mezi sledovanými obdobími. Podíl ovdovělých imigrantů se pak víceméně nezměnil.

Zvýšení podílu svobodných a rozvedených imigrantů v podstatě jen odráželo poněkud nepříznivý vývoj v rodinném chování obyvatelstva České republiky v posledních dvaceti letech. Zajímavostí je ale opravdu vysoké snížení podílu ženatých/vdaných na imigračním objemu SO ORP Milevska. Příčinou by mohl být nárůst počtu imigrantů v předproduktivním věku (0 až 14 let) v celém sledovaném období (viz kapitola 4. 2. 3. 2), neboť právě tato skupina je bez výjimky ve stavu svobodný/á a tvoří tedy významný podíl dané kategorie.

Graf 25 Vývoj podílu kategorií emigrantů z SO ORP Milevska dle rodinného stavu na objemu emigrace mezi lety 1992 – 2000 a 2001 – 2009

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

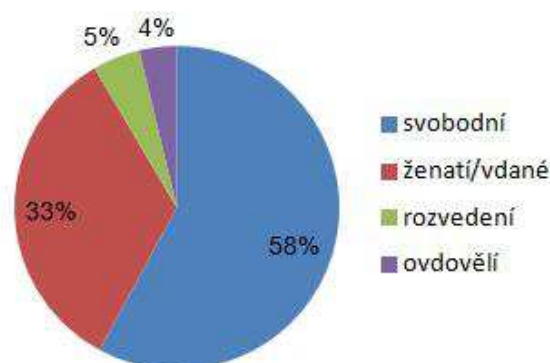
Změny ve struktuře emigračního objemu SO ORP Milevska dle rodinného stavu emigrantů mezi 1. a 2. sledovaným obdobím byly méně výrazné než tytéž změny u objemu imigrace (viz Graf 25). Podíl svobodných emigrantů se zvýšil úplně stejnou měrou jako podíl svobodných imigrantů (o 4 procentní body). Pokles zastoupení ženatých/vdaných však nebyl tak výrazný jako u objemu imigrace (snížení o pouhých 2 %). Toto zjištění leccos vypovídá o tradičnějším rodinném chování obyvatel SO ORP Milevska v porovnání s moderními celorepublikovými trendy, stejně tak jako nezměněný podíl rozvedených osob v objemu emigrace mezi 1. a 2. sledovaným obdobím. Ovdovělých osob odcházelo ze sledovaného území méně, což koresponduje s celkově nižším objemem emigrace nejstarších věkových skupin z této územní jednotky v posledním desetiletí zjištěným již výše v předložené práci.

Závěrem kapitoly následuje graf umožňující vizualizaci podílů jednotlivých kategorií migrantů dle rodinného stavu na celkovém absolutním saldu migrace SO ORP Milevska v letech 1992 až 2009 (Graf 26) a tabulka obsahující hodnoty absolutního migračního salda dle rodinného stavu migrantů podle pohlaví (Tab. 14).

Největší ztrátu osob zaznamenal SO ORP Milevska za celé sledované období u skupiny svobodných obyvatel (58 % z celkové ztráty emigrací). Záporná migrační bilance

svobodných obyvatel, tedy obyvatel většinou ve věku předproduktivním a produktivním, není pro sledovaný SO ORP rozhodně příznivá. Rozsáhlejší závěry lze však v tomto směru vyvozovat spíše z věkového složení emigrantů dle konkrétnějších struktur vystěhovaných osob. Na druhém místě byli v podílu na záporném migračním saldu SO ORP Milevska dle očekávání ženatí/vdaní imigranti. Ztráty rozvedených a ovdovělých obyvatel nebyly v daném období v celkovém měřítku záporného migračního salda nijak zvlášť vysoké (do 5 % z celkové ztráty obyvatelstva emigrací).

Graf 26 Podíl migrantů na absolutním migračním saldu SO ORP Milevska dle rodinného stavu v letech 1992 – 2009

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Mezi svobodnými i ženatými/vdanými migranty převažovaly zřetelně ženy, což vyplývá z již několikrát potvrzené vyšší migrační mobility žen ve vztahu k SO ORP Milevska. Vyšší podíl přitom měly ženy konkrétně v kategorii ženatých/vdaných (téměř 65 %). Poměr rozvedených byl v podstatě vyrovnaný. Mezi ovdovělými pak jednoznačně převažovaly ženy (84 %), což je snadno vysvětlitelné demografickou zákonitostí mužské nadúmrtnosti ve starším věku.

Tab. 14 Hodnoty absolutních migračních sald SO ORP Milevska dle rodinného stavu migrantů a jejich pohlaví v letech 1992 – 2009

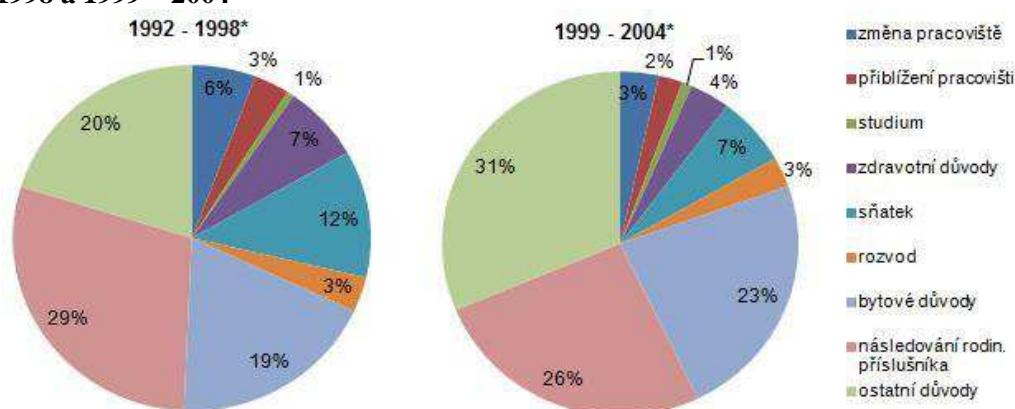
rodinný stav migranta	migrační saldo dle pohlaví		migrační saldo celkem
	muži	ženy	
svobodní	-260	-312	-572
ženatí/vdané	-118	-213	-331
rozvedení	-23	-24	-47
ovdovělí	-6	-31	-37

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

3. 2. 4 Důvody stěhování

Také důvody stěhování, stejně jako nejvyšší dosažené vzdělání migranta, přestaly být počínaje rokem 2004 v hlášení o stěhování v České republice evidovány. Dle Srba (2005) má uvádění důvodu u tak hromadného jevu jako je migrace velký význam pro socioekonomické analýzy a studie a tento význam ještě poroste. Z toho vyplývá, že vyjmutí důvodu stěhování ze statisticky sledovaných charakteristik migrace zřejmě nebylo úplně vhodným krokem. Nicméně, se vstupem České republiky do Evropské unie, je kladen čím dál tím větší důraz na ochranu soukromí a osobních údajů jedince, a proto jsou zásahy do statistiky v tomto směru logické a celkem pochopitelné. Následující analýza tedy vychází pouze z dat za léta 1992 až 2004 a proto jsou, vzhledem k nedělitelnosti tohoto časového intervalu na dvě stejně dlouhá období, často použity ke srovnávání průměry za období let 1992 – 1998 a 1999 – 2004.

Graf 27 Srovnání podílů důvodů stěhování na objemu imigrace do SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty
* podíly vyjadřují roční průměry jednotlivých důvodů stěhování za daná období

Graf 27 znázorňuje průměry zastoupení důvodů stěhování na objemu imigrace do SO ORP Milevska z dvou období let 1992 až 2004. Již Aleš (2001) uvádí, že od 80. let jsou nejčastějším důvodem stěhování v České republice následování rodinného příslušníka a bytové důvody. Toto se potvrzuje i v případě sledovaného SO ORP, přičemž v čase zároveň rostla četnost uvádění ostatních důvodů, coby odraz neochoty občanů sdělovat osobní pohnutky ke stěhování úřadům kvůli rostoucí potřebě chránit své soukromí. Zastoupení důvodu následování rodinného příslušníka se mezi 1. a 2. obdobím snížilo (o 3 %). K snížení podílu tohoto důvodu v migračních motivacích došlo v porevolučním období taktéž v rámci Jihočeského kraje i celé České republiky. Dle Čekala (2006) to způsobil všeobecný pokles natality ve státě, neboť právě následování rodinného příslušníka je nejčastějším důvodem migrace uváděným u dětí a mladistvých. Zvýšil se naopak podíl bytových důvodů na

imigračním objemu do SO ORP Milevska (o 4 %), což opět korespondovalo s celostátním i krajským trendem, v rámci něhož se do poloviny 90. let četnost uvádění tohoto důvodu snižovala a pak začala růst. Důležitým faktem však je, že zastoupení bytových důvodů rostlo bez ohledu na počty dokončených bytů. (dle Aleš, 2001; Čekal, 2006 a Srb, 2005)

Mezi též poměrně často uváděnými důvody stěhování byl u imigrantů do SO ORP Milevska sňatek, jehož zastoupení v objemu imigrace se však mezi 1. a 2. obdobím snížilo (o 5 %). Příčinou byl zřejmě celkový pokles sňatečnosti v České republice v porevolučním období. Také zastoupení důvodu změna pracoviště v objemu imigrace se snížilo (3 %), stejně jako podíl důvodu přiblížení se k pracovišti (1 %). To zřejmě souviselo především s masivním rozvojem individuální automobilizace na našem území v čase umožňujícím denní dojížděku do zaměstnání i jinam na daleko větší vzdálenosti, než bylo reálné dřív. Na celostátní úrovni došlo v témže období také k poklesu důvodu změna pracoviště, podíl přiblížení k pracovišti však mírně vzrostl. Bereme-li ale pracovní motivace jako jeden důvod dochází k poklesu jejich zastoupení v migračním objemu na všech regionálních úrovních.

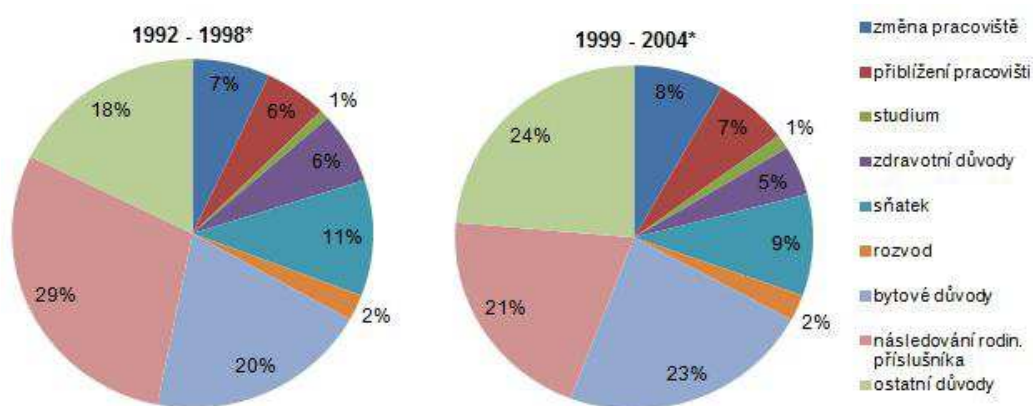
Zajímavé bylo klesající zastoupení zdravotních důvodů pro imigraci do SO ORP Milevska. Celostátně tento podíl totiž spíše roste a to hlavně díky migracím motivovaným přiblížením se k zdravotnickým zařízením. To, že tomu bylo v SO ORP Milevsku jinak, lze vysvětlit jednak poklesem podílu imigrace do tohoto SO ORP z Ústeckého kraje po roce 2000 (neboť právě ze severních Čech přicházeli v minulosti do sledovaného regionu lidé hlavně ze zdravotních důvodů, kvůli lepšímu životnímu prostředí), jednak tím, že SO ORP Milevsko neposkytuje taková zdravotnická zařízení, jejichž služby by byly poptávány i za hranicemi správního obvodu. Nepříliš často uváděné pak byly v daném období imigrační důvody studijní (stabilně 1 %) a rozvod (stabilně 3 %). (dle Aleš, 2001; Čekal, 2006 a Srb, 2005)

Vývoj imigrační motivace do SO ORP Milevska byl tedy ve sledovaném období v podstatě v souladu s trendy v celé České republice i Jihočeském kraji. Pozitivní byl určitě nárůst imigrační motivace do SO ORP Milevska kvůli bytové situaci. Naznačuje to totiž, že sledovaný SO ORP poskytoval dostatek příležitostí k bydlení, jejichž počet v čase rostl. Naopak jistý nevyužitý potenciál je zřejmě v oblasti zdravotní péče a využití atraktivity zdejšího kvalitního životního prostředí. SO ORP Milevsko totiž bezpochyby má předpoklady k tomu zvýšit imigraci na své území ze zdravotních důvodů. To, že se podíl této motivace na objemu imigrace do SO ORP Milevska v čase snižuje, však vypovídá o tom, že tyto předpoklady nejsou dále dostatečně rozvíjeny.

Struktura emigrantů ze SO ORP Milevska dle důvodu stěhování se, jak je zřejmé z grafu 28, dost podobala struktuře těchto důvodů u osob přistěhovaných. I zde došlo mezi 1.

a 2. sledovaným obdobím k výraznému zvýšení podílu ostatních důvodů (o 6 %) na objemu emigrace, stejně tak se zvýšil podíl bytových důvodů (o 3 %). Došlo zde taktéž k poklesu podílu důvodu následování rodinného příslušníka (o 8 %) a ke snížení zastoupení migračního důvodu sňatek (o 2 %). Rozdíl však byl ve vývoji zastoupení důvodu změna pracoviště, jehož podíl na emigračním objemu mezi 1. a 2. sledovaným obdobím vzrostl o 1 %. Stejnou měrou se pak zvýšilo i zastoupení důvodu přiblížení k pracovišti. U zdravotních důvodů pro emigraci ze SO ORP Milevska byl zaznamenán mírný pokles (o 1 %). Podíl důvodu studium a rozvod pak zůstal na stejné úrovni.

Graf 28 Srovnání podílů důvodů stěhování na objemu emigrace z SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty
* podíly vyjadřují roční průměry jednotlivých důvodů stěhování za daná období

Tabulka 15 nabízí možnost srovnání hodnot absolutních migračních sald jednotlivých důvodů migrace SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004.

Tab. 15 Srovnání absolutních hodnot migračních sald SO ORP Milevska dle důvodů stěhování mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004

Období	změna pracoviště	přiblížení pracovišti	studium	zdravotní důvody	sňatek	rozvod	bytové důvody	násl. rodin. příslušníka	ost. důvody
1992 - 1998	-50	-59	-7	-28	-42	-2	-118	-153	-63
1999 - 2004	-70	-65	-8	-21	-54	-1	-48	12	31

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty
Pozn.: hodnoty migračního salda jsou součtem migračních sald všech let v daném období

V 1. období ztratil SO ORP Milevska emigrací nejvíce obyvatel z důvodu následování rodinného příslušníka. Toto lze, vzhledem k tomu, že se z tohoto důvodu stěhují především děti a mladiství, hodnotit jako citelnou ztrátu předproduktivního obyvatelstva. V následujícím období se však situace obrátila a migrační saldo sledovaného SO ORP z hlediska důvodu následování rodinného příslušníka začalo být kladné. To zřejmě souviselo hlavně s nárůstem

natality v celé České republice po přelomu století. Druhou největší ztrátu obyvatel emigrací mělo SO ORP Milevsko v 1. období z bytových důvodů, což lze vysvětlit krizí na trhu s byty na celorepublikové úrovni v 90. letech. Ve 2. období sice zůstalo toto saldo pořád záporné, nicméně ztráta obyvatel z tohoto důvodu se snížila a to na méně než polovinu původní hodnoty. Ztráty obyvatel z důvodů změny pracoviště, přiblížení se pracovišti, studia a sňatku se mezi 1. a 2. obdobími zvýšily, nikde však ne o víc než 40 % původní hodnoty. Zajímavé bylo zvýšení záporného migračního salda z důvodu sňatku, které upozorňuje na neatraktivnost SO ORP Milevska pro mladé páry, čímž sledovaný SO ORP přichází o budoucí zakladatele rodin a tvůrce přirozených přírůstků zdejší populace. Zlepšilo se migrační saldo stěhování ze zdravotních důvodů (o čtvrtinu menší ztráta oproti 1. období). Ze záporného salda se stalo kladné v případě ostatních důvodů, z čehož ovšem vzhledem k neurčitosti tohoto vysvětlení nelze vyčíst více, než že kdyby migranti byli sdílnější, došlo by k zlepšení migrační bilance některého z jasných důvodů migrace. Bilance důvodu rozvod zůstala vyrovnaná kolem 0 osob.

Tab. 16 Srovnání podílů pohlaví na absolutním migračním saldu jednotlivých důvodů migrace SO ORP Milevska v letech 1992 – 2004

Pohlaví	změna pracoviště	přiblížení pracovišti	studium	zdravotní důvody	sňatek	rozvod	bytové důvody	násl. rodin. příslušníka
muži (%)	47	52	27	20	19	33	32	62
ženy (%)	53	48	73	80	81	67	68	38

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Pozn.: celková migrační salda všech důvodů stěhování za sledované období byla záporná, ostatní důvody byly vypuštěny

Informace o zastoupení pohlaví v záporných migračních saldech SO ORP Milevska dle jednotlivých důvodů stěhování nabízí tabulka 16. U většiny důvodů migrace měly na záporném migračním saldu sledovaného SO ORP vyšší podíl ženy. Výrazně vyšší bylo jejich zastoupení hlavně u důvodu sňatek, studium a důvodů zdravotních. Vyšší emigrační mobilita žen z SO ORP Milevska z důvodu sňatku vypovídá jednak opět o neatraktivnosti regionu pro mladé páry, jednak o tom, že je v České republice obecně běžnější stěhování nevěst za ženichy než naopak. Vyšší četnost vystěhování žen ze zdravotních důvodů pravděpodobně souvisí s jejich vyšším počtem ve starších věkových kategoriích. Větší ztrátu žen ze studijních důvodů lze těžko vysvětlit. Lze se jen domnívat, že studující dívky mají větší potřebu osamostatnit se a odstěhovat z původního bydliště. Z hlediska pracovní motivace měly na záporném migračním saldu u důvodu změny pracoviště vyšší podíl ženy, zatímco u důvodu přiblížení se k pracovišti převažovali muži. Je to poměrně zajímavé zjištění, které by mohlo naznačovat větší ochotu žen dojíždět do zaměstnání na delší vzdálenost. Kvůli rozvodu a

z bytových důvodů odešlo také více žen, přičemž bytové důvody mohly opět souviset s větším odhodláním žen se osamostatnit. Převaha mužů u důvodu následování rodinného příslušníka je pak nepochybně odrazem vyššího počtu mužů v nejmladším věku, neboť se obecně rodí více chlapců.

3. 2. 5 Migrace uvnitř SO ORP Milevska

Pochopit migrační vztahy uvnitř určité územní jednotky je stejně tak důležité jako analyzovat vnější migraci daného území. Díky analýze migračních vztahů uvnitř správního obvodu obce s rozšířenou působností Milevska, který je předmětem zájmu v předložené práci, bude totiž možné určit preferované a naopak migračně ztrátové obce tohoto SO ORP, odhalit strukturu migrantů pohybujících se v daném prostoru a v neposlední řadě zjistit, zda se kolem centra sledovaného SO ORP, města Milevska, nezačal v průběhu posledních dvaceti let rozvíjet proces suburbanizace.

Tab. 17 Migrační objem a uzavřenost migrace uvnitř SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

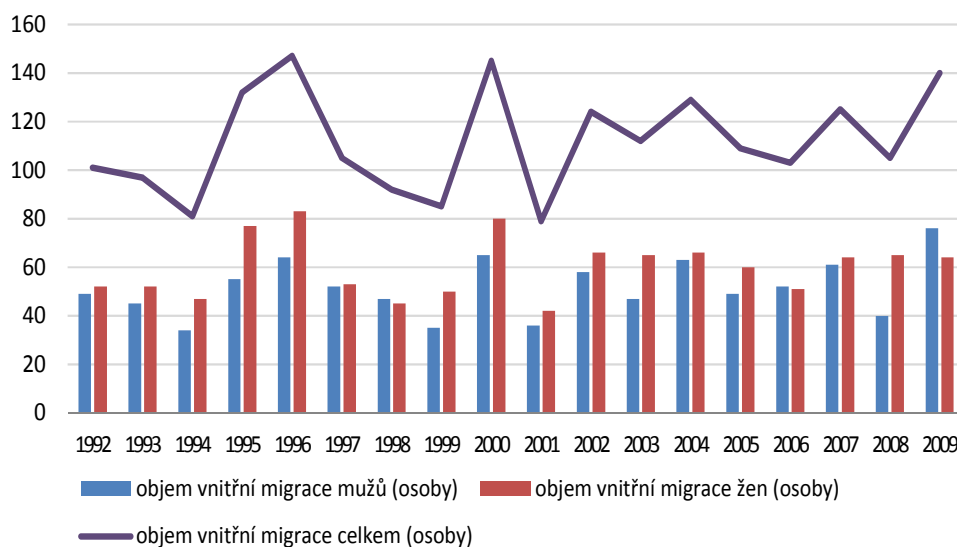
Rok	objem migrace uvnitř SO ORP			uzavřenost migrace (v %)		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
1992	49	52	101	19,8	17,7	18,7
1993	45	52	97	19	16,8	17,7
1994	34	47	81	15,7	19	17,5
1995	55	77	132	20	24,1	22,2
1996	64	83	147	27,2	27,8	27,5
1997	52	53	105	23,1	19,7	21,3
1998	47	45	92	20	17,6	18,8
1999	35	50	85	15,3	20,9	18,2
2000	65	80	145	29	27,8	28,3
2001	36	42	79	17,1	16,2	16,8
2002	58	66	124	22,1	22	22
2003	47	65	112	20,3	23,8	22,2
2004	63	66	129	24	21,8	22,8
2005	49	60	109	20,9	19,6	20,2
2006	52	51	103	21,5	18,5	19,9
2007	61	64	125	21,2	17,8	19,3
2008	40	65	105	15,3	18,3	17
2009	76	64	140	24,2	20,4	22,3
celkem	928	1082	2011	20,9	20,6	20,7

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Tabulka 17 obsahuje jednak údaje o objemu vnitřní migrace v rámci SO ORP Milevska v letech 1992 až 2009, jednak hodnoty uzavřenosti této migrace (podíl vnitřní migrace na celkovém objemu migrace sledovaného SO ORP). Hodnoty jsou dále rozděleny podle pohlaví migrantů.

Vývoj migračního objemu uvnitř SO ORP Milevska byl značně rozkolísaný (viz Graf 29). Poměrně nízkou míru migrační mobility v rámci sledovaného SO ORP z počátku 90. let vystřídal prudký nárůst objemu migrace v rámci daného území mezi lety 1994 a 1996. Socioekonomické změny v nově vzniklém státu zřejmě motivovaly milevské obyvatelstvo k vyšší migrační mobilitě, která však v následujícím období výrazně klesla zpátky na úroveň z roku 1994 (v roce 1999 opět cca 80 osob). Prudký jednorázový nárůst objemu vnitřní migrace SO ORP Milevska na 145 migrujících osob pak nastal v roce 2000. Následoval však opět pokles a dále vyrovnanější období mezi lety 2002 a 2008 (meziroční změna hodnoty objemu migrace nepřesáhla 25 osob). Nárůst migrační mobility obyvatel sledovaného správního obvodu ORP po roce 2008 pak způsobilo pravděpodobně zlepšení akutního stavu globální ekonomické krize a znovu rozšíření možností pohybu osob v prostoru.

Graf 29 Vývoj migračního objemu uvnitř SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009 (celkem a podle pohlaví)

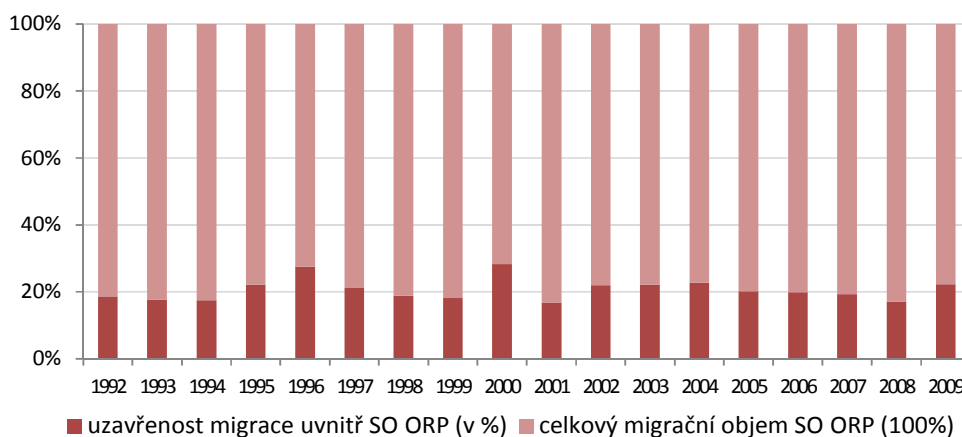

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Z hlediska pohlaví převažovaly ve většině sledovaných let mezi migranty uvnitř SO ORP Milevska ženy. To opět potvrzuje vyšší migrační mobilitu žen v souvislosti se sledovaným SO ORP. Muži se v rámci SO ORP Milevska stěhovali více jen v letech 1998, 2006 a pak v posledním sledovaném roce.

Graf 30 zaznamenává vývoj uzavřenosti migrace uvnitř SO ORP Milevska. Po většinu období se hodnota migrační uzavřenosti sledovaného SO ORP pohybovala v rozmezí nějakých 6 procentních bodů. Průměrná hodnota tohoto ukazatele pak činila 22 %, což bylo o cca 17 % méně, než kolik v témže období činila uzavřenost migrace na úrovni okresů České republiky. Obyvatelstvo SO ORP Milevska tedy vykázalo zvýšenou tendenci migrovat na delší vzdálenosti, mimo správní obvod ORP svého původního bydliště. (dle Čermák, 1997)

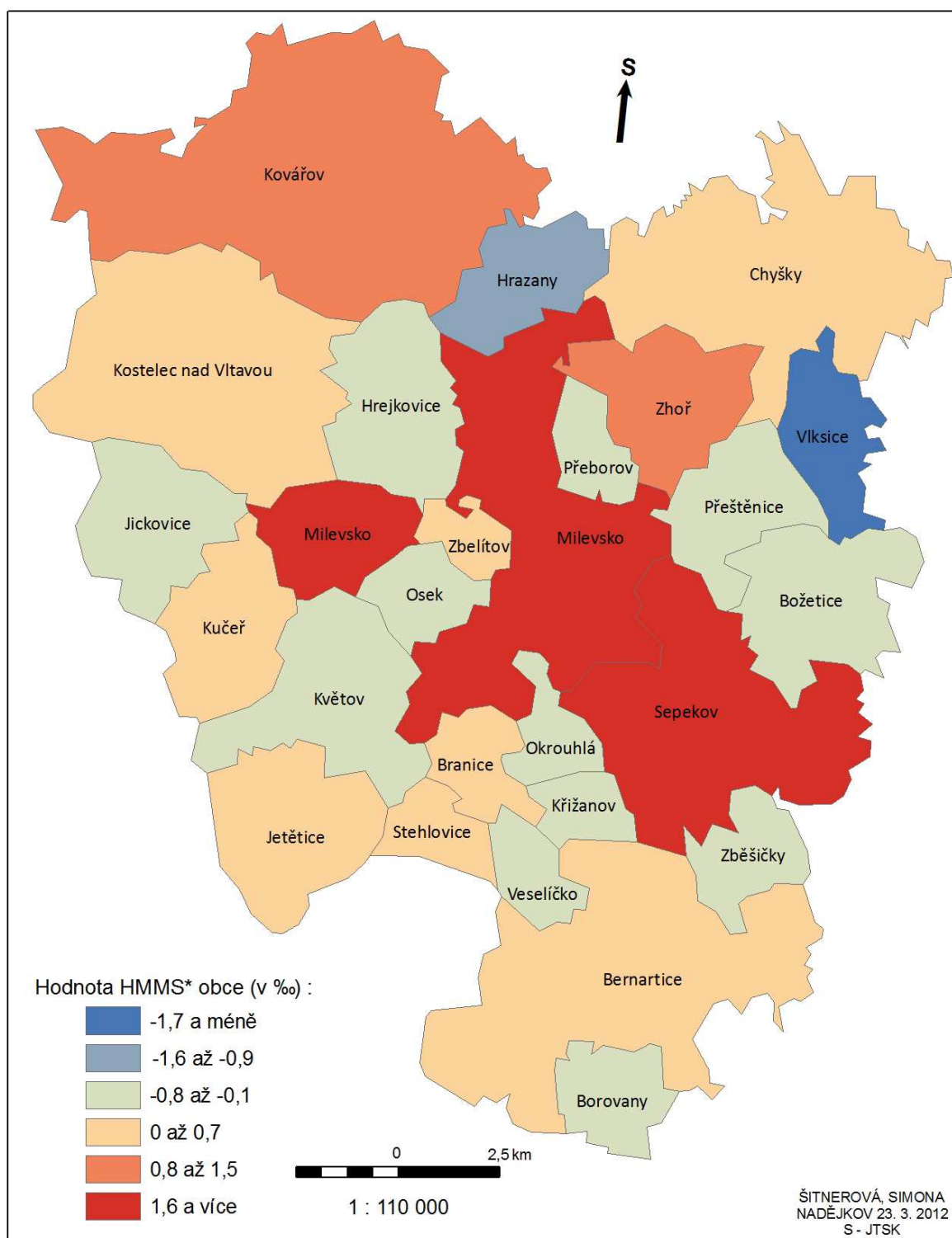
Graf 30 Vývoj migrační uzavřenosti SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Velice zajímavý byl vývoj migračních toků v rámci SO ORP Milevska ve sledovaném období. Změny v migrační atraktivitě jednotlivých obcí sledovaného správního obvodu ORP mezi lety 1992 – 2000 a 2001 – 2009 odhalují kartogramy na následujících stranách (mapa 5 a 6).

Mapa 5 Hrubá míra migračního salda obcí SO ORP Milevska v letech 1992 – 2000

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

*HMMS = hrubá míra migračního salda (viz terminologie)

Pozn.: výpočet HMMS je vztažen k průměrnému počtu obyvatel celého SO ORP Milevska za daná devítiletá období

V prvním období měla jednoznačně nejvyšší migrační zisky v rámci sledovaného SO ORP obec Milevsko (centrum správního obvodu) a obec Sepekov, třetí nejlidnatější obec sledovaného území. Na 2. místě se z tohoto hlediska umístil Kovářov, který má po Milevsku

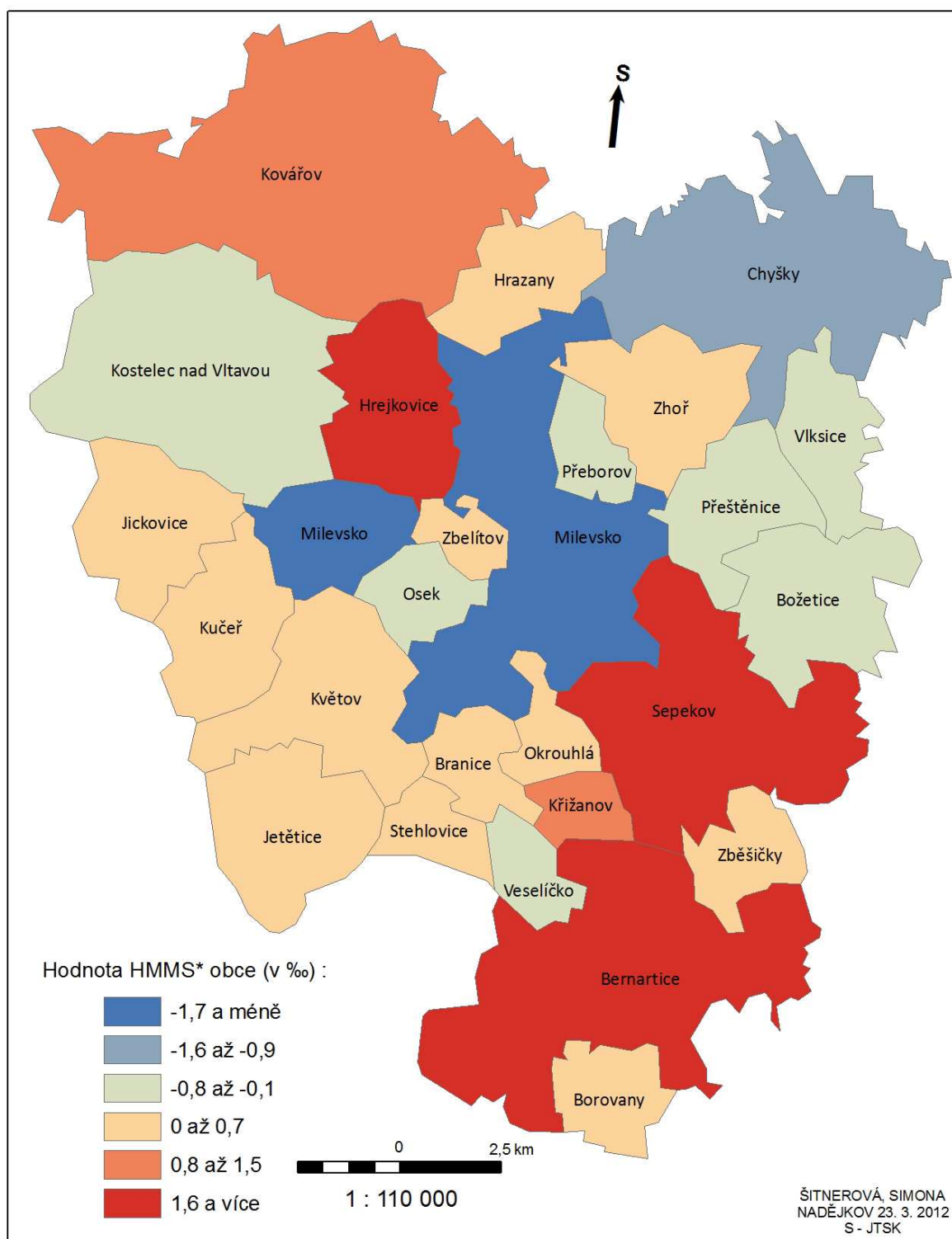
druhý nejvyšší počet obyvatel z obcí sledovaného SO ORP. Přesuny obyvatelstva do těchto obcí v 90. letech byly pochopitelné coby dozvuky urbanizační fáze sídelního systému z dob socialismu. Preference Sepekova před lidnatějším Kovářovem při migraci v rámci sledovaného území pak zřejmě souvisela jednak s přímým sousedstvím Sepekova s Milevskem, jednak s jeho dopravně výhodnou polohou na silnici 1. třídy z Tábora do Milevska v jihovýchodní části sledovaného SO ORP. Ziskovost obce Zhoř vysvětluje její relativní blízkost k městu Milevsko. Mírné migrační zisky v 1. období zaznamenaly také některé další větší obce správního obvodu ORP jako např. Kostelec nad Vltavou, Chyšky a Bernartice.

Naopak jasně nejztrátovější obcí v 1. sledovaném období byly Vlksice ležící v severovýchodní části SO ORP Milevska. Tato malá obec má na svém území značně nekvalitní dopravní infrastrukturu a navíc leží vzdálená od měst Milevska i Tábora. Z podobných důvodů ztrácela obyvatele pravděpodobně i obec Hrazany ležící na severu sledovaného SO ORP. Obyvatelstvo z mírně ztrátových obcí v zázemí Milevska pak bylo zřejmě hlavním zdrojem migračních zisků obce Milevsko jako takové.

Druhé sledované období přineslo výrazné změny (viz Mapa 6). Obec Milevsko se z nejziskovější obce z hlediska migrace uvnitř sledovaného SO ORP v 1. období, stala v 2. období obcí neztrátovější. Naproti tomu se vylepšila migrační bilance řady obcí ležících v jejím sousedství. Byly to hlavně obce Hrejkovice a Hrazany, v menší míře potom obce Okrouhlá a Květov. Sepekov zůstal pořád vysoce ziskový a nově se zde mezi migračně nejziskovější obce zařadily také Bernartice ležící na jihu SO ORP Milevska, v blízkosti SO ORP Týn nad Vltavou, přes nějž je možné se automobilem poměrně rychle a pohodlně dostat do krajského města České Budějovice.

Migrační situace z vnitřního pohledu se naopak výrazně zhoršila pro Chyšky a to zřejmě z toho důvodu, že se v čase prohlubují nevýhody bydlení v této obci kvůli její poloze vzdálené od větších sídel, navíc výrazně vnitřně periferní na severu SO ORP Milevska, píseckého okresu i celého Jihočeského kraje. Zvýšení ztrát emigrací do jiných částí sledovaného SO ORP se v čase objevilo i u obce Kostelec nad Vltavou ležící na západě regionu. I zde pravděpodobně působil faktor odlehlosti od regionálního či jiného většího centra, stejně jako u obce Chyšky.

Mapa 6 Hrubá míra migračního salda obcí SO ORP Milevsko v letech 2001 – 2009

Pramen: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

*HMMS = hrubá míra migračního salda (viz terminologie)

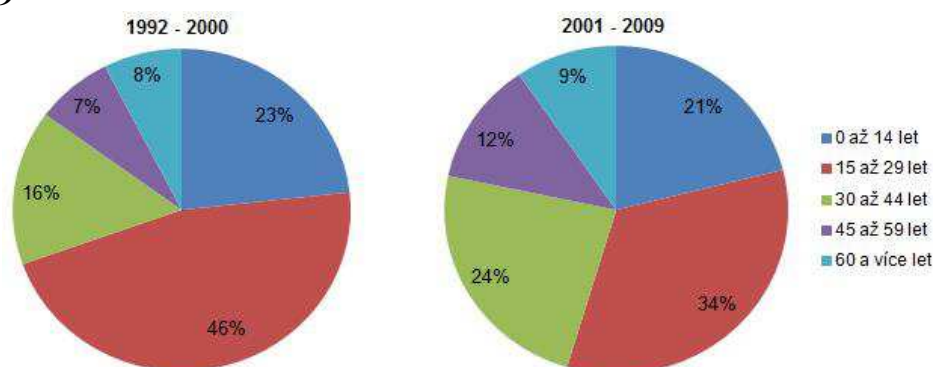
Pozn.: výpočet HMMS je vztažen k průměrnému počtu obyvatel celého SO ORP Milevska za daná devítiletá období

Z analýzy vyplývá, že se v průběhu sledovaného období zvýšila imigrační atraktivita obcí v zázemí Milevska na úkor samotné obce Milevsko, což by mohlo signalizovat určité suburbanizační tendence, na této úrovni ovšem pouze v omezené míře. Zatímco význam

populační velikosti obcí pro imigraci se snížil, důležitější se stala poloha obce v rámci území sledovaného SO ORP. Blízkost větších regionálních center, popřípadě významnějších dopravních tahů, které do nich směřují, činí i z menších obcí regionu v posledních cca deseti letech přitažlivé cílové destinace pro imigranty v rámci SO ORP Milevska.

Následující část kapitoly se věnuje strukturálním charakteristikám migrantů stěhujícím se uvnitř SO ORP Milevska. Jednotlivé struktury budou analyzovány ve stejném pořadí jako struktury vnějších migrantů v kapitole 4. 2. 3.

Graf 31 Srovnání věkové struktury migrantů uvnitř SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 2000 a 2001 – 2009

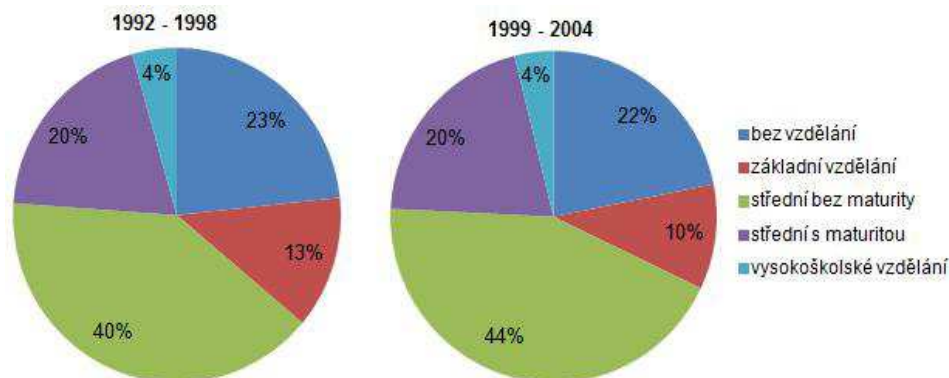
Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Vývoj věkové struktury vnitřní migrace byl velice podobný věkovému vývoji migrace vnější (viz Graf 31). Díky celostátnímu poklesu natality v porevolučním období se snížilo zastoupení předproduktivní složky migrantů ve vnitřním objemu migrace SO ORP Milevska (o 2 %). Výrazný pokles zastoupení byl zaznamenán u věkové kategorie 15 až 29 let (celých 12 %). Tento fakt mohl částečně souviset opět s poklesem natality, hlavní příčinou byl ale zřejmě rapidní nárůst podílu věkových skupin mezi 30 a 59 lety na vnitřní migraci sledovaného SO ORP (celkově o 13 %) právě na úkor zmíněné kategorie 15 až 29 let. Důvodem zvýšené mobility osob ve věku střední a starší dospělosti uvnitř regionu bylo zřejmě jednak jejich celkově vyšší zastoupení v populaci SO ORP Milevska, jehož populace stárne, jednak dost možná též migrace rodin do zázemí centra správního obvodu spojená s náznaky suburbanizace na sledovaném území. Na nárůst mobility šedesáti a víceletých pak mohly mít kromě zvyšování jejich počtu vliv také jejich přesuny do domovů se sociální péčí.

Zastoupení vzdělanostních kategorií migrantů ve vnitřní migraci SO ORP Milevska se mezi sledovanými obdobími příliš nezměnilo (viz Graf 32). Podíl migrujících středoškoláků s maturitou a vysokoškoláků v rámci sledovaného SO ORP zůstal stejný (20 % a 4 %). O 4 procentní body se zvýšilo zastoupení migrantů se středním vzděláním bez maturity. To zřejmě souviselo s celkově se zvyšujícím počtem alespoň středoškolsky vzdělaných osob v české

populaci v čase, stejně jako souvisel pokles zastoupení migrantů bez vzdělání, a s pouze základním školou se snižováním počtu osob s tímto stupněm vzdělání v obyvatelstvu České republiky v porevolučním období.

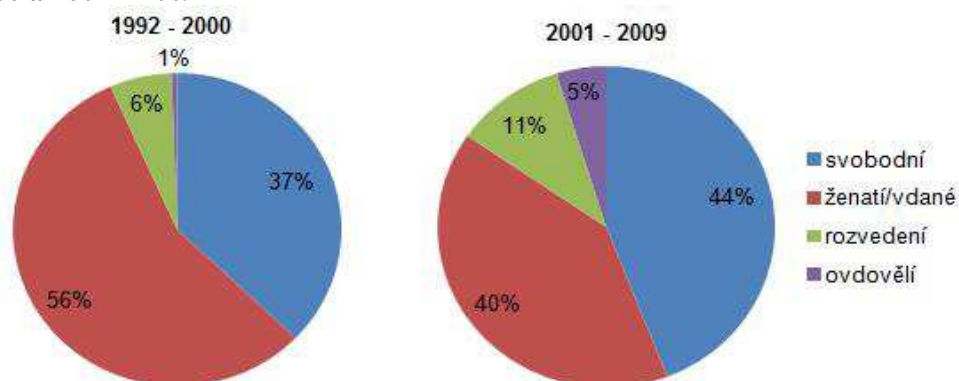
Graf 32 Srovnání vzdělanostní struktury migrantů uvnitř SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnuté KGE JČU, vlastní výpočty

Vývoj zastoupení migrantů v objemu vnitřní migrace SO ORP Milevska dle rodinného stavu korespondoval s celorepublikovými trendy týkajícími se jednak rodinného chování české populace, jednak vývoje její věkové struktury (viz Graf 33). Zvýšil se podíl svobodných migrantů (o 7 %), zatímco naopak výrazně kleslo zastoupení migrantů ženatých/vdaných (o 16 %). To vypovídá o snižování sňatečnosti, potažmo zvyšování počtu svobodných osob v milevské populaci tak jako v populaci celé České republiky. Nárůst podílu rozvedených migrantů uvnitř SO ORP Milevska pak korespondoval s růstem rozvodovosti a vyšší zastoupení ovdovělých osob zase se stárnutím české populace a tedy i zvyšujícím se počtem osob majících vyšší pravděpodobnost stát se vdovci/vdovami. Tyto osoby v rámci sledovaného SO ORP pravděpodobně migrovaly hlavně do domovů důchodců a do rodin příbuzných po smrti partnera.

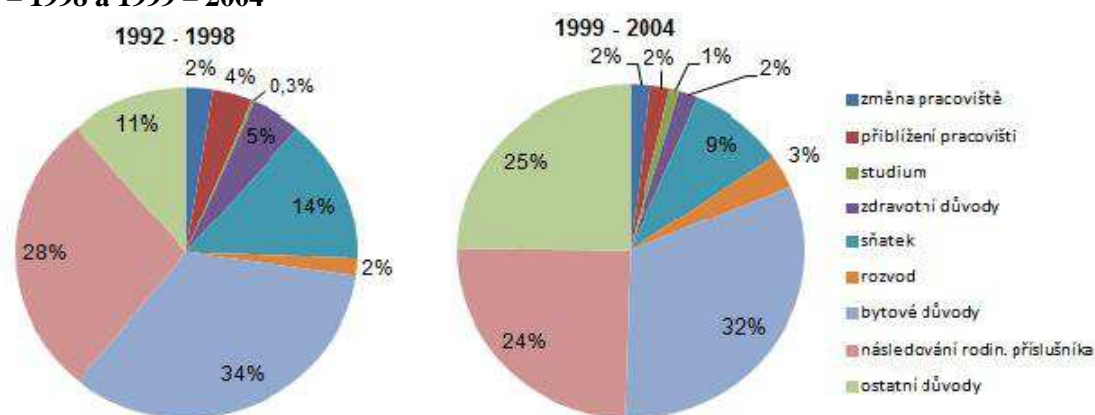
Graf 33 Srovnání struktury migrantů uvnitř SO ORP Milevska dle rodinného stavu mezi lety 1992 – 2000 a 2001 – 2009

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Motivace pro stěhování uvnitř SO ORP Milevska prošla mezi 1. a 2. obdobím zajímavým vývojem (graf 34). Snížení podílu důvodu následování rodinného příslušníka (o 4 %) souviselo opět s poklesem natality. Dvouprocentní snížení podílu bytových důvodů může indikovat zlepšení bytových podmínek ve sledovaném SO ORP na obecní úrovni. Pokud totiž obce nabízely dostatek cenově dostupných bytů, popřípadě stavebních parcel, neměli jejich obyvatelé tolik důvodů stěhovat se za bydlením do jiných částí SO ORP Milevska. Výrazný nárůst uvádění ostatních důvodů (o celých 14 %) pak byl v souladu s celorepublikovým trendem, stejně jako pokles stěhování z důvodu sňatku (o 5 %) a též 1% zvýšení podílu důvodu rozvod. Zajímavé bylo snížení zastoupení uváděného důvodu přiblížení k pracovišti (o 2 %), na kterém je zřetelně znát zvýšení dočasné prostorové mobility milevského obyvatelstva (v rámci SO ORP už není problémem za práci denně dojíždět, a proto se v rámci regionu za ní už téměř nikdo nestěhuje). Významnou změnou byl pokles podílu zdravotních důvodů (o 3 %). Zřejmě to opět souviselo se zvýšením dočasné prostorové mobility obyvatelstva. Starší osoby navštěvující častěji zdravotnická zařízení do nich mohou totiž na krátké vzdálenosti v rámci SO ORP snadno a často dojíždět hromadnou osobní dopravou.

Graf 34 Srovnání struktury migrantů uvnitř SO ORP Milevska dle důvodů stěhování mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004

Zdroj: data Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích poskytnutá KGE JČU, vlastní výpočty

Vývoj strukturálních charakteristik migrantů uvnitř SO ORP Milevska se tedy ve značné míře podobal strukturálním charakteristikám vnější migrace sledovaného SO ORP. Významné byly tedy především změny intenzity migrace a směrů migračních toků uvnitř správního obvodu ORP Milevska poukazující na proměnu v preferencích osob stěhujících se v rámci sledovaného území.

Závěr

Hlavním zjištěním předložené bakalářské práce je, že SO ORP Milevsko vykazoval v celém sledovaném období let 1992 až 2009 (s jedinou nevýraznou výjimkou v roce 2001) migrační ztrátovost vůči ostatním částem České republiky, čímž navázal na veskrze emigrační minulost celého Píseckého okresu, jehož je součástí. To je rozhodně špatná zpráva a to i přes to, že se záporná hodnota absolutního migračního salda v čase o něco snížila. První hypotéza předložené práce předpokládající právě spíše emigrační povahu sledovaného SO ORP Milevska se tedy potvrdila. Příčinou zjištěné skutečnosti je zřejmě především vnitřně periferní poloha SO ORP Milevska spolu s ne zcela vyhovující vybaveností a hospodářskou orientací tohoto regionu. Dalším zajímavými zjištěními z hlediska migrační bilance sledovaného SO ORP pak jsou například výrazně vyšší migrační intenzita SO ORP Milevska v porovnání s Jihočeským krajem, snižování významu migračního salda sledovaného SO ORP v čase (pokles účinnosti migrace) či rozšiřování akčního radia místních migrantů, kteří se čím dál častěji stěhují na větší vzdálenosti a to zřejmě proto, že na kratší vzdálenost trvalou migraci nahrazuje denní dojíždka.

Z hlediska migračních toků je třeba zdůraznit následující. Nejvyšší migrační obrat má sledovaný SO ORP Milevsko trvale s Jihočeským krajem, s nímž obyvatelé migrací ztrácí stejně tak jako s Prahou, která je z hlediska migračního obratu se SO ORP Milevskem na druhém místě. Za zmínku stojí též kraj Středočeský, jakožto zázemí Prahy, jehož ziskovost se sledovaným územím v čase vzrostla. Celkem specifické migrační zisky SO ORP Milevska s Ústeckým krajem naopak začínají v čase ztrácet na významu. Migrační bilance sledovaného SO ORP s jihočeskými okresy je dlouhodobě nepříznivá, přičemž milevští emigranti čím dál tím častěji směřují do metropolitního okresu České Budějovice.

Analýza strukturálních charakteristik taktéž podkryla několik zajímavých skutečností týkajících se migrace SO ORP Milevska. Výrazně vyšší migrační mobilitu vzhledem k sledovanému území vykazují ženy. Region v čase získával migrací více předproduktivního obyvatelstva a obyvatelstva ve věku starší dospělosti, přičemž naopak emigrací přicházel o množství osob ve věku 15 až 29 let. Druhá hypotéza předložené práce očekávající zvyšující se intenzitu imigrace nejstarších věkových skupin obyvatelstva do SO ORP Milevska v čase se nepotvrdila, neboť počet imigrantů v tomto věku do sledovaného SO ORP zůstal víceméně konstantní. Ukazatel indexu vzdělanosti poukázal na nově převažující negativní vliv migrace SO ORP Milevska na vzdělanostní strukturu místního obyvatelstva. Struktura migrantů dle rodinného stavu zase poukázala na tradičnější vzorce rodinného chování ve sledovaném SO ORP oproti České republice díky vyššímu podílu ženatých/vdaných a konstantnímu podílu

rozvedených emigrantů z SO ORP Milevska v čase. Slabinou regionu je dle výsledků analýzy důvodů emigrace ze sledovaného SO ORP především jeho trh práce, neboť právě podíl emigrace z pracovních důvodů na objemu emigrace celkem zde v čase roste. Potenciál sledovaného SO ORP by dle této analýzy mohl být naopak na trhu s byty, popřípadě v rozvoji environmentálních předností regionu a zdejších služeb sociální péče.

Rozbor vnitřní migrace SO ORP Milevska pak poukázal především na decentralistický charakter územních pohybů v rámci tohoto SO ORP, kdy se migranti čím dál častěji stěhují z centra sledovaného správního obvodu ORP do jeho zázemí, popřípadě do okrajových obcí regionu s výhodnou dopravní polohou v rámci jihočeského prostoru. Třetí hypotetický výrok předpokládající trend decentralismu migrace uvnitř SO ORP Milevska se tedy stejně jako první hypotéza potvrdil.

Předložená bakalářská práce tedy analyzovala a komparovala vývoj základních ukazatelů a strukturálních charakteristik migrace správního obvodu obce s rozšířenou působností Milevska s důrazem na vývoj a struktury stěhování v období let 1992 až 2009, čímž naplnila cíle vytyčené v Úvodu práce. Použité metody se ukázaly vzhledem k charakteru práce jako vhodné. Výsledky analýzy pak mohou posloužit jako podklad pro plánování územního rozvoje SO ORP Milevska vzhledem k rezervám tohoto regionu vyplývajícím z jeho emigračního charakteru a všech problematických oblastí daného území, které vyvstaly na povrch skrze analýzu strukturálních charakteristik migrantů sledovaného SO ORP Milevska. Na předloženou bakalářskou práci by bylo možné a také vhodné navázat dalšími studii zkoumajícími totožné migrační charakteristiky správního obvodu obce s rozšířenou působností Milevska po roce 2009, aby bylo možné hodnotit další vývoj v dané oblasti.

Seznam literatury

ADEY, P. (2010): *Mobility*. Routledge, London - New York, 267 s.

ALEŠ, M. (2001): Vnitřní migrace v České republice v letech 1980 – 1999. *Demografie*, 43 (3): s. 187-201.

BARTOŇOVÁ, D., DRBOHLAV, D. (1993): Migrační atraktivita v regionálním pohledu (okresy ČR v letech 1961 – 1991). *Demografie*, 35 (2): s. 95-107.

BLEHA, B., POPIJKOVÁ, D. (2007). Migrácia ako dôležitý determinant budúceho vývoja na lokálnej úrovni – príklad Petržalky. *Geografický časopis*, 59 (3): s. 265-291.

BOHÁČ, A. (1936): Obyvatelstvo v Československé republice. *Československá vlastivěda II., Národopis I*, s. 1-96.

BURCIN, B., FIALOVÁ, L., RYCHTAŘÍKOVÁ, J. a kol. (2010): *Demografická situace České republiky. Proměny a kontexty 1993 – 2008*. Sociologické nakladatelství, Praha, 238 s.

ČEKAL, J. (2006): *Jihočeský kraj: regionálně geografická analýza prostorové mobility obyvatelstva*. Disertační práce. Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 105 s.

ČEKAL, J. (2009): Migrace obyvatel v regionu Českých Budějovic v letech 1992 – 2004. In: Kubeš, J. a kol.: „Urbánní geografie Českých Budějovic a Českobudějovické aglomerace II.“, Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, s. 73-86.

ČERMÁK, Z. (1993): *Geografické aspekty prostorové mobility obyvatelstva*. Kandidátská disertační práce, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Praha, 132 s.

ČERMÁK, Z. (1997): Geografické aspekty vnitřní migrace v České republice. *Demografie*, 39 (4): s. 242-248.

DRBOHLAV, D., BLAŽEK, J. (1992): Typologie a podmíněnost migrace obyvatelstva podle okresů České republiky (na pozadí sociálně geografického prostředí). *Sborník ČGS*, č. 4: s. 209-231.

HALÁS, M., KLAPKA, P. (2010): Regionalizace Česka z hlediska modelování prostorových interakcí. *Geografie* 2010, č. 2: s. 144-160.

HAMPL, M., MÜLLER, J. (1995): Regionální organizace dlouhodobých migračních procesů v České republice. *Sborník ČGS*, č. 2: s. 67-77.

HAMPL, M. a kol. (1996): Geografická organizace společnosti a transformační procesy v ČR. *Demo Art*, Praha. 395 s.

HAVEL, R. (2003): Pohyb obyvatel podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností v roce 2003. *Demografie*, 45 (4): s. 290-297.

JOHNSTON, R. J. (2000): *The Dictionary of Human Geography*. Blackwell Publishers, Oxford, 976 s.

KING, R. (2008): *Atlas lidské migrace*. Mladá fronta, Praha, 192 s.

KNOX, P.L. a kol. (2010). *Places and regions in global context: human geography*. Prentice Hall, New Jersey, 515 s.

KOCANDOVÁ, J. (2009): *Migrace v regionu Českých Budějovic od roku 1992*. Diplomová práce. Katedra geografie PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 58 s.

KORČÁK, J. (1972): Populační vývoj jižních Čech. *Sborník Československé společnosti zeměpisné*, 77 (1): s. 29-36.

KUBEŠ, J. a kol. (2000): *Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR*. Katedra geografie PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 164 s.

KUČERA, M. (2008): Padesát let hodnocení populačního vývoje České republiky. *Demografie*, 50 (4): s. 230-239.

KÜHNEL, K. (1975): *Geografická struktura migrace obyvatelstva v Čechách*. Kandidátská disertační práce. Katedra ekonomické a regionální geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Praha, 106 s.

KUPISZEWSKI, M., DRBOHLAV, D., REES, P., DURHAMOVÁ, H. (1999): Vnitřní migrace a regionální populační dynamika – Česká republika na pozadí evropských trendů. Geografie, Sborník ČGS, č. 2: s. 89-105.

LEE, E. S. (1966): A Theory of Migration. Demography 3/1, s. 47-57.

MANGALAM, J. J. (1968): Human Migration: A Guide to Migration Literature in English 1955-1962, Lexington, Kentucky, 194 s.

PAVLÍK, Z. a kol. (1986): Základy demografie. Academia, Praha, 732 s.

PAVLÍK, Z. a kol. (2002): Populační vývoj České republiky 1990-2002. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra demografie a geodemografie, Praha, 98 s.

POPJAKOVÁ, D. (2006): Petržalka - migračná snímka urbánnej štruktúry Bratislavy na prelome tisícročí. Geografická revue, 2/2. Fakulta prírodných vied Univerzity Mateja Bela, Banská Bystrica, s. 416-424.

POPJAKOVÁ, D. (2007): Zmeny vekovej štruktúry migrantov v ostatnom decéniu (príklad Petržalky - urbánnej štruktúry Bratislavy). Demografie, 49 (4): s. 307-320.

RAVENSTEIN, E. G. (1885): The Laws of Migration. Journal of the Royal Statistical Society (48), s. 167-227.

ROUBÍČEK, V. (1997): Úvod do demografie. CODEX Bohemia, Praha, 352 s.

RŮŽKOVÁ, J. a kol. (2006): Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005. Český statistický úřad, Praha, 759 s.

SRB, V., ANDRLE, A. (1997): Vnitřní stěhování v České republice 1993 – 1995 podle vzdělání. Demografie, 39 (4): s. 300-302.

SRB, V., HRUŠKOVÁ, V. (2003): Jakou migrační politiku České republiky do roku 2050? Demografie, 45 (1): s.42-46.

SRB, V. (2005): Vnitrostátní stěhování v České republice podle důvodů a druhů stěhování 1993 – 2001. Demografie, 47 (1): s. 67-70.

STOUFER, S. A. (1940): Intervening Opportunities: A Theory Relating Mobility and Distance. *American Sociological Review* (5), s. 845-867.

STOUFER, S. A. (1960): Intervening Opportunities and Competing Migrants. *Journal of Regional Science* (2), s. 1-26.

SUNEGA, P. a kol. (2002): Dráhy bydlení v ČR 1960 – 2001. Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha, 97 s.

TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSTOUPIL, J. a kol. (2008): Ekonomická a sociální geografie. Aleš Čeněk, Plzeň, 411 s.

VÁCHA, Z. (2010): Fyzickogeografická charakteristika regionu Milevsko se zaměřením na problematiku geohazardů a přírodních rizik v území. Diplomová práce. Katedra geografie PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 81 s.

VOBECKÁ, J. (2010): Kam se Češi stěhují? Sociální a demografické charakteristiky residenční migrace. *Demografie*, 52 (4): s. 117-125.

WIENDL, J. (1970): Výsledky průzkumu příčin mechanického pohybu obyvatelstva v jižních Čechách. *Demografie*, 12 (1): s. 37-47.

WOLPERT, J. (1966): Behavioral Aspects of the Decision to Migrate. *Papers and Proceedings of the Regional Science* (15), s. 159-172.

ZIPF, G. K. (1946): The P1P2/D hypothesis: On the intercity movement of persons. *American Sociological Review* (11), s. 677- 686.

Statistické prameny dat a internetové zdroje informací:

BLAŽKOVÁ, J. (2000): V případě ZVVZ Milevsko vadí i ruský zprostředkovatel.

<http://www.rozhlas.cz/cro6/stop/ zprava/v-pripadu-zvvz-milevsko-vadi-i-rusky-zprostredkovatel--3386> (dostupné 10. 3. 2012)

DRÁB, J. (2011): Situace na trhu práce v okrese Písek v roce 2010. Úřad práce v Písku, oddělení trhu práce, Písek, 45 s.

<http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky/piokres1210.doc> (dostupné 5. 12. 2011)

JETEL, V. (2008): Územně analytické podklady ORP Milevska. Praha, 135 s.
http://www.milevsko-mesto.cz/html/soubory/uap/milevsko/ORPMilevsko_uap1.pdf
(dostupné 5. 12. 2011)

JURČOVÁ, D. (2002): Krátky slovník základných demografických pojmů. Výskumné demografické centrum Infostat, Bratislava, 38 s.
<http://www.infostat.sk/vdc/pdf/slovník2.pdf> (dostupné 27. 12. 2011)

Kol. (2007): Strategie rozvoje města Milevska. Regionální rozvojová agentura Jižních Čech (RERA), České Budějovice, 264 s.
http://www.milevsko-mesto.cz/html/soubory/dokumenty/strategie_rozvoje_milevsko.pdf (dostupné 5. 12. 2011)

MLYNÁŘ, V. (2002): 120 a 1 týden mýma očima, Tanga s. r. o., Praha, 143 s.
http://www2.mlynar.cz/_dataPublic/attachments/d55cd23af51870d36ca6dcd47ad473c5/kniha.pdf
(dostupné 10. 3. 2012)

POLÁŠEK, V. (2005): Vnitřní stěhování v ČR 1991 až 2004. Český statistický úřad, Olomouc, 90 s.
<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/p/4029-05> (dostupné 25. 3. 2012)

Internetové stránky města Milevska.
<http://www.milevsko-mesto.cz/> (dostupné 15. 2. 2012)

Internetové stránky vybraných obcí SO ORP Milevska. (dostupné 25. 11. 2011)
<http://www.bernartice.cz/obec/aktuality/>
<http://www.bozetice.cz/>
<http://www.chysky.cz/obecni-urad/povinne-informace/>
<http://www.kostelednadvltavou.cz/obec/o-obci/>
<http://www.kovarov.cz/>
<http://www.sepekoveu.eu/>

Internetové stránky podniku ZVVZ a. s.
<http://www.zvvz.cz/> (dostupné 3. 12. 2011)

Internetové stránky Právního informačního systému (znění zákona č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností). (dostupné 10. 4. 2012)
http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/2002/314002/Sb_314002_-----_.php

Krajská správa Českého statistického úřadu v Českých Budějovicích, data o migraci správního obvodu obce s rozšířenou působností Milevsko za roky 1992-2009, poskytnuto katedrou geografie PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 pro Jihočeský kraj. Český statistický úřad.
http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/kapitola/03000-12-n_2012-31 (dostupné 25. 3. 2012)

Veřejná internetová databáze Českého statistického úřadu.
<http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp> (dostupné 25. 3. 2012)

Veřejná internetová databáze Krajské správy Českého statistického úřadu v Českých Budějovicích.
<http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/home> (dostupné 25. 3. 2012)

Seznam příloh

Grafy:

Graf 1 Srovnání zastoupení sektorů hospodářství v ekonomické aktivitě obyvatelstva SO ORP Milevska, okresu Písek a Jihočeského kraje v roce 2001

Graf 2 Vývoj počtu obyvatel obcí SO ORP Milevska mezi lety sčítání lidu, domů a bytů 1869 – 2001

Graf 3 Srovnání vývoje počtu obyvatel města Milevsko a ostatních obcí sledovaného SO ORP v letech 2001 – 2010

Graf 4 Vývoj hrubé míry migračního salda okresu Písek v období let 1960 – 2009

Graf 5 Vývoj meziročního indexu změny migrační intenzity SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Graf 6 Srovnání vývoje migrační intenzity SO ORP Milevska a Jihočeského kraje v letech 1993 – 2009

Graf 7 Vývoj meziročního indexu změny intenzity imigrace do SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Graf 8 Vývoj meziročního indexu změny intenzity emigrace z SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Graf 9 Vývoj podílu emigračního objemu s SO ORP Milevska do Prahy na celkovém objemu emigrace SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Graf 10 Podíl pohlaví na objemu vnější migrace SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Graf 11 Vývoj podílu mužů a žen na objemu imigrace SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Graf 12 Vývoj podílu mužů a žen na objemu emigrace SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Graf 13 Podíl krajů České republiky (v absolutních počtech migrantů) na kladném migračním saldu SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009 dle pohlaví

- Graf 14** Podíl krajů České republiky (v absolutních počtech migrantů) na záporném migračním saldu SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009 dle pohlaví
- Graf 15** Podíl migračního objemu věkových skupin dle produktivity na celkovém objemu migrace SO ORP Milevska v šestiletých obdobích let 1992 – 2009
- Graf 16** Srovnání věkových pyramid imigrantů do SO ORP Milevska v období let 1992 – 2000 a 2001 – 2009
- Graf 17** Srovnání věkových pyramid emigrantů z SO ORP Milevska v období let 1992 – 2000 a 2001 – 2009
- Graf 18** Vývoj absolutní hodnoty migračního salda věkové kategorie migrantů 15 - 29 let SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009 dle pohlaví
- Graf 19** Srovnání vzdělanostní struktury migrantů SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004
- Graf 20** Srovnání vzdělanostní struktury imigrantů do SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004
- Graf 21** Srovnání vzdělanostní struktury emigrantů z SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004
- Graf 22** Vývoj podílu pohlaví na objemu emigrace středoškolsky vzdělaných emigrantů s maturitou z SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 2004
- Graf 23** Vývoj podílu pohlavní na objemu emigrace vysokoškolsky vzdělaných emigrantů z SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 2004
- Graf 24** Vývoj podílu kategorií imigrantů do SO ORP Milevska dle rodinného stavu na objemu imigrace mezi lety 1992 – 2000 a 2001 – 2009
- Graf 25** Vývoj podílu kategorií emigrantů z SO ORP Milevska dle rodinného stavu na objemu emigrace mezi lety 1992 – 2000 a 2001 – 2009
- Graf 26** Podíl migrantů na absolutním migračním saldu SO ORP Milevska dle rodinného stavu v letech 1992 – 2009
- Graf 27** Srovnání podílů důvodů stěhování na objemu imigrace do SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004
- Graf 28** Srovnání podílů důvodů stěhování na objemu emigrace z SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004
- Graf 29** Vývoj migračního objemu uvnitř SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009 (celkem a podle pohlaví)
- Graf 30** Vývoj migrační uzavřenosti SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009
- Graf 31** Srovnání věkové struktury migrantů uvnitř SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 2000 a 2001 – 2009
- Graf 32** Srovnání vzdělanostní struktury migrantů uvnitř SO ORP Milevska mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004

Graf 33 Srovnání struktury migrantů uvnitř SO ORP Milevska dle rodinného stavu mezi lety 1992 – 2000 a 2001 – 2009

Graf 34 Srovnání struktury migrantů uvnitř SO ORP Milevska dle důvodů stěhování mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004

Mapy:

Mapa 1 Vymezení polohy SO ORP Milevska v rámci Jihočeského kraje

Mapa 2 Průměrné hodnoty hrubé míry migračního salda správních obvodů obcí s rozšířenou působností Jihočeského kraje v letech 2000 – 2009

Mapa 3 Absolutní hodnoty migračního salda SO ORP Milevska s okresy Jihočeského kraje v letech 1992 – 2000

Mapa 4 Absolutní hodnoty migračního salda SO ORP Milevska s okresy Jihočeského kraje v letech 2001 – 2009

Mapa 5 Hrubá míra migračního salda obcí SO ORP Milevska v letech 1992 – 2000

Mapa 6 Hrubá míra migračního salda obcí SO ORP Milevska v letech 2001 – 2009

Obrázky:

Obr. 1 Pohled na město Milevsko

Obr. 2 Obecně geografické prostředí SO ORP Milevska

Obr. 3 Areál podniku ZVVZ a. s. na východ od města Milevsko

Obr. 4 Srovnání průměrných migračních sald meziokresního stěhování okresů České republiky mezi lety 1960 – 1962 a 1989 – 1991

Tabulky:

Tab. 1 Vnitrostátní migrace v České republice v období let 1961 – 1990

Tab. 2 Vnitrostátní migrace v České republice v období let 1991 – 2009

Tab. 3 Vývoj základních složek pohybu obyvatelstva Jihočeského kraje od roku 1960

Tab. 4 Migrační bilance okresu Písek s okresy České republiky, které se na jeho migračním obratu za období let 1982 – 1988 podílely alespoň 2%

Tab. 5 Vnější migrace obyvatel SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009

Tab. 6 Průměrné hodnoty migračního salda a migrační účinnosti SO ORP Milevska v šestiletých obdobích let 1992 – 2009

Tab. 7 Migrační objem a uzavřenost migrace SO ORP Milevska v rámci okresu Písek a Jihočeského kraje v šestiletých obdobích let 1992 – 2009

Tab. 8 Migrační bilance SO ORP Milevska s kraji České republiky, které se na jeho migračním objemu podílely v letech 1992 – 2000 alespoň 2%

Tab. 9 Migrační bilance SO ORP Milevska s kraji České republiky, které se na jeho migračním objemu podílely v letech 2001 – 2009 alespoň 2%

Tab. 10 Podíl věkových skupin imigrantů na objemu imigrace do SO ORP Milevska a index stáří imigrantů v šestiletých obdobích let 1992 – 2009

Tab. 11 Podíl věkových skupin emigrantů na objemu emigrace z SO ORP Milevska a index stáří emigrantů v šestiletých obdobích let 1992 – 2009

Tab. 12 Absolutní hodnota migračního salda vzdělanostních kategorií migrantů SO ORP Milevska v období let 1992 – 2004

Tab. 13 Hodnoty indexu vzdělanosti migrantů SO ORP Milevska v letech 1992 – 1997 a 1998 – 2003

Tab. 14 Hodnoty absolutních migračních sald SO ORP Milevska dle rodinného stavu migrantů a jejich pohlaví v letech 1992 – 2009

Tab. 15 Srovnání absolutních hodnot migračních sald SO ORP Milevska dle důvodů stěhování mezi lety 1992 – 1998 a 1999 – 2004

Tab. 16 Srovnání podílů pohlaví na absolutním migračním saldu jednotlivých důvodů migrace SO ORP Milevska v letech 1992 – 2004

Tab. 17 Migrační objem a uzavřenost migrace uvnitř SO ORP Milevska v letech 1992 – 2009